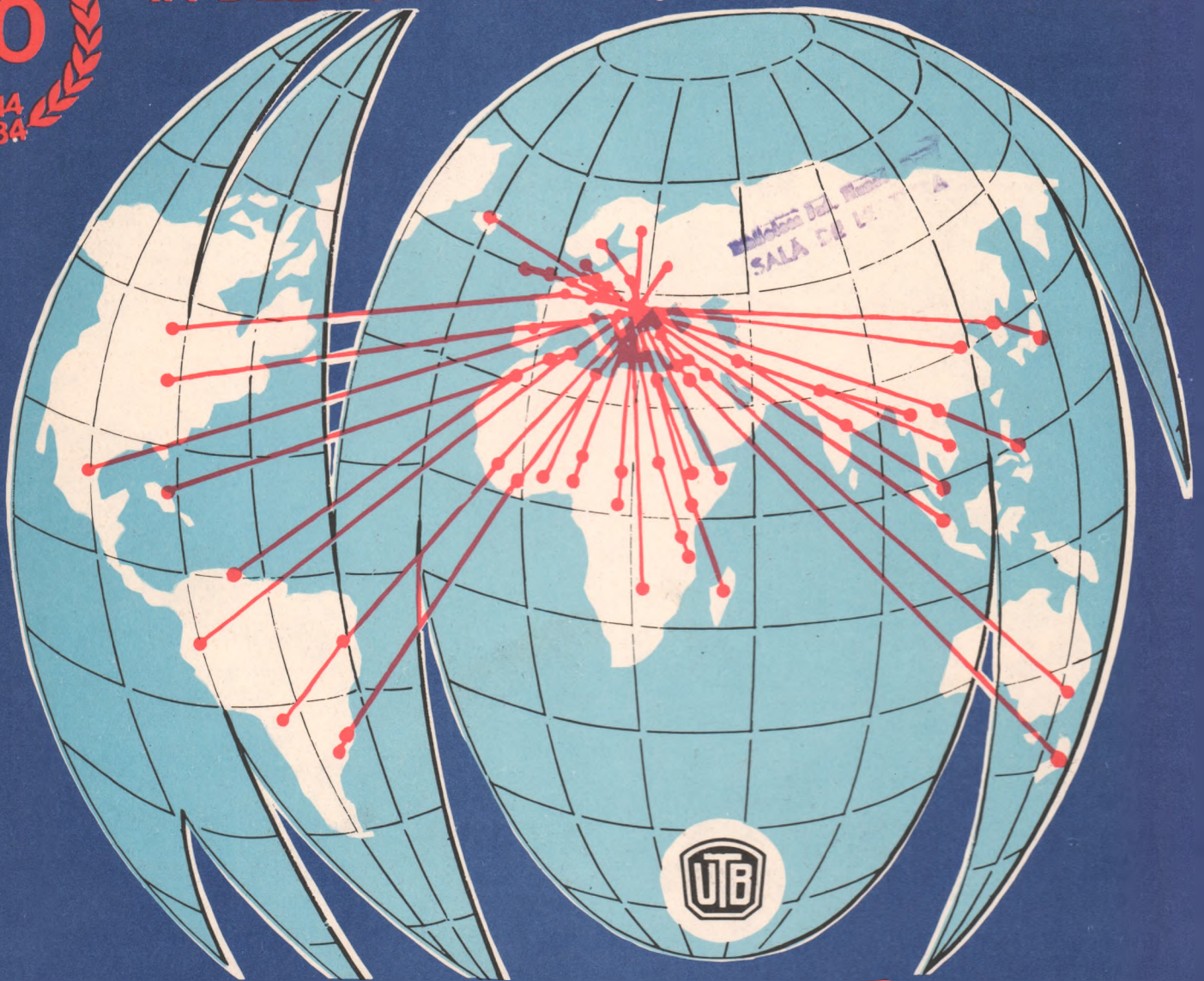

Revista ECONOMICA

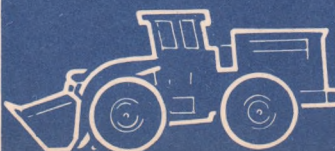
CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

AUGUST
40
1944
1984

REALIZĂRI DE ANVERGURĂ ISTORICĂ
ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ-SOCIALĂ

TRACTOARELE ROMÂNEȘTI
PE MERIDIANELE LUMII

**Tovarășul Nicolae Ceaușescu
a participat la lucrările
Consfătuirii economice la nivel înalt
a țărilor membre ale Consiliului
de Ajutor Economic Reciproc**

O nouă și importantă contribuție la dezvoltarea colaborării româno-polone

EXPRESIE a bunelor relații româno-polone, cu vechi și îndelungate tradiții, care în anii socialismului au fost ridicate pe o treaptă nouă, cunoscând o puternică dezvoltare pe toate planurile, vizita oficială de prietenie efectuată în Republica Populară Polonă de delegația de partid și de stat a României, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la invitația tovarășului Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri, și a conducerii superioare de stat a R.P. Polone, reprezintă, prin rezultatele sale, un eveniment de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea în perspectivă a relațiilor de colaborare între cele două țări.

Atmosfera sărbătorească, de stimă și prietenie cu care au fost întâmpinați tovarășii Nicolae Ceaușescu și tovarășii Elena Ceaușescu, întreaga delegație română, care a caracterizat convorbirile oficiale, ca și celelalte momente ale vizitei — solemnitatea înmînării de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășului Wojciech Jaruzelski, a Ordinului „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I, cu eșarfă, întâlnirile cu colective de oameni ai muncii din unitățile vizitate, participarea la adunarea activului muncitoresc, de partid și obșteșc de la marea întreprindere „Kasprzak” din Varșovia — reprezintă expresia sentimentelor de prețuire reciprocă între cele două popoare, a voinței lor de conlucrare în construcția socialistă, în lupta pentru pace și progres.

În cadrul convorbirilor la nivel înalt a avut loc un schimb de informații privind mersul construcției socialiste în România și Polonia, care a relevat intensitatea activității constructive a poporului nostru, sub conducerea P.C.R. pentru dezvoltarea economiei și perfecționarea relațiilor sociale, pentru a întîmpina cu noi succese cea de-a 40-a aniversare a istoricului act de la 23 August 1944 și Congresul al XIII-lea al partidului. În același timp au fost puse în evidență eforturile desfășurate de P.M.U.P. de poporul polonez pentru rezolvarea problemelor cu care Polonia s-a confruntat în ultimii ani, rezultatele pozitive obținute în stabilizarea situației politico-sociale a țării.

Așa cum s-a subliniat în cursul convorbirilor desfășurate cu prilejul actualei vizite, relațiile de colaborare româno-polone au avut un larg cadru de desfășurare, oferit de Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă semnat în 1970 la București, de declarațiile comune semnate la nivel înalt, de înțelegerile convenite cu prilejul vizitei întreprinse în România, în vara anului 1982, de tovarășul Wojciech Jaruzelski. Conștientizând principiile fundamentale ale relațiilor reciproce, stabilind obiectivele și domeniile cele mai importante ale conlucrării, ele au dat un puternic impuls colaborării și cooperării economice, tehnico-științifice și culturale, intensificării contactelor și schimbului de experiență între cele două partide, între organizațiile politice și obștești din cele două țări.

Privitor la cursul favorabil al relațiilor româno-polone și la perspectivele acestora, tovarășul Nicolae Ceaușescu declara, cu prilejul înmînării înaltului ordin românesc tovarășului Wojciech Jaruzelski: „Doresc să-mi exprim convingerea că, prin eforturile noastre comune, aceste raporturi vor cunoaște și în viitor o dezvoltare continuă, spre binele și în interesul popoarelor române și poloneze, al cauzei socialismului, păcii și progresului în lume”. În cuvîntul de răspuns, primul secretar al C.C. al P.M.U.P., tovarășul Wojciech Jaruzelski, arăta la rîndul său: „Dorim să dezvoltăm în continuare legăturile multilaterale între Partidul Muncitoresc Unit Polonez și Partidul Comunist Român, între oamenii muncii din țările noastre prietene. Vom depune toate eforturile pentru permanenta amplificare a colaborării polono-române reciproc avantajoase, fructuoasă în toate domeniile”.

Concretizînd rezultatele convorbirilor la nivel înalt, documentele programatice semnate de conducătorii de partid și de stat cu acest prilej, Declarația comună româno-polonă și Programul de lungă durată al dezvoltării colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări reprezintă o nouă și semnificativă extindere a cadrului relațiilor reciproce, oferind perspective rodnice amplificării colaborării prietenești româno-polone.

Convorbirile la nivel înalt au relevat dezvoltarea susținută a relațiilor economice dintre cele două țări, prilejuind exprimarea satisfacției în legătură cu faptul că înțelegerile stabilite în timpul întîlnirii la nivel înalt din 1982, cu privire la dezvoltarea și adîncirea colaborării economice și tehnico-științifice se îndeplinesc cu succes, schimburile comerciale caracterizîndu-se printr-o creștere semnificativă. În acest context, a fost apre-

ciată pozitiv activitatea Comisiei interguvernamentale româno-polone de colaborare economică și tehnico-științifică.

Ținînd seama de nivelul de dezvoltare economică, de potențialul economic și tehnico-științific al ambelor țări și de rezultatele obținute, s-a subliniat necesitatea folosirii rezervelor și posibilităților existente pentru extinderea și diversificarea specializării în producție, mai ales în ramurile de bază, în scopul satisfacerii într-o măsură cât mai mare a nevoilor lor. În acest cadru s-a convenit lărgirea în continuare a colaborării economice și tehnico-științifice prin acorduri de lungă durată, reciproc avantajoase, coordonarea planurilor de dezvoltare a economiilor naționale, folosirea de noi forme de conlucrare pe terțe piețe.

O importanță deosebită revine intensificării colaborării în domeniul materiilor prime și energetice, în industria construcătoare de mașini, chimie, siderurgie, agricultură, industria alimentară. În cadrul convorbirilor s-a subliniat că țările noastre sînt gata să întreprindă noi măsuri pentru satisfacerea deplină a nevoilor ambelor țări de cărbune, cupru, aluminiu, produse ale industriei chimice și petrochimice, cit și în domeniul materialului rulant.

Totodată, România și Polonia vor acționa pentru dezvoltarea relațiilor în cadrul C.A.E.R., în scopul soluționării, prin eforturi comune, a principalelor probleme ale progresului economic și tehnico-științific al țărilor membre. În acest sens, în cadrul convorbirilor a fost relevată importanța Consfătuirii economice la nivel înalt a țărilor membre ale C.A.E.R., exprimîndu-se dorința ca ea să se desfășoare cu rezultate cât mai bune, să corespundă pe deplin așteptărilor țărilor și popoarelor respective.

Dialogul româno-polon la nivel înalt a prilejuit și un amplu schimb de vederi asupra evoluțiilor vieții internaționale. Manifestîndu-se îngrijorarea față de agravarea situației politice pe plan mondial, a fost evidențiată necesitatea imperioasă de a se opri înrăutățirea relațiilor dintre state, pentru reluarea politicii de pace și destindere, subliniindu-se imperativul intensificării eforturilor tuturor țărilor și popoarelor, tuturor forțelor politice și sociale progresiste și democratice pentru a se pune capăt cursei înarmărilor și pentru trecerea la dezarmare, în primul rînd nucleară.

O atenție deosebită s-a acordat situației grave create în Europa prin amplasarea rachetelor americane cu rază medie de acțiune în unele țări din vestul continentului, ceea ce a determinat Uniunea Sovietică să adopte contramăsurile anunțate. În cursul convorbirilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția principală, consecventă a României privind necesitatea de a se opri amplasarea noilor rachete americane și, totodată, de a se opri aplicarea contramăsurilor anunțate de Uniunea Sovietică, de a se face totul pentru reluarea tratatelor sovieto-americane, la care să participe, într-o formă sau alta și celelalte țări europene, în vederea realizării unui acord care să ducă la eliminarea totală a rachetelor cu rază medie de acțiune și apoi a celorlalte arme nucleare din Europa și din întreaga lume.

O serie de alte aspecte, privind necesitatea de a acționa în vederea desfășurării cu succes a Conferinței de la Stockholm, însemnătatea creării de zone fără arme nucleare în Balcani, în nordul și centrul Europei, ca și în alte regiuni ale lumii, necesitatea lichidării focarelor de încordare și a conflictelor militare din diferite părți ale globului, ca și reafirmarea sprijinului față de eforturile țărilor în curs de dezvoltare pentru a depăși greutățile generate de criza economică mondială și a elimina decalajele prin instaurarea unei noi ordini economice mondiale au constituit teme majore ale dialogului la nivel înalt, ajungîndu-se la puncte de vedere comune.

Referitor la adîncirea decalajelor în dezvoltarea economică a unui număr mare de state, ca urmare a politicii imperialiste și neocolonialiste de exploatare și asuprire, s-a apreciat că această situație este în contradicție cu interesele păcii și securității, constituind unul din factorii fundamentali ai instabilității economice și politice în lume. În legătură cu aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în cuvîntarea la întîlnirea cu activul muncitoresc, de partid și obșteșc de la întreprinderea „Kasprzak”, că este necesar ca popoarele țărilor în curs de dezvoltare să primească un sprijin mai puternic din partea țărilor socialiste, să-și întărească colaborarea și solidaritatea pentru a impune o schimbare radicală și în domeniul relațiilor economice, pentru realizarea unei noi ordini economice

Ioachim SILVESTRU

(Continuare în pag. 8)

Avuția națională — generator al dezvoltării economico-sociale a României*¹⁾ (I)

acad. prof. Manea MĂNESCU

AVUȚIA NAȚIONALĂ — generator al dezvoltării economico-sociale — ocupă un loc central în arhitectura științei economice.

Analiza dialectică dezvoltării științei economice — din antichitate și pînă în epoca actuală — reliefează cu pregnanță faptul că majoritatea ideilor, teoriilor și curentelor economice au gravitat în jurul problematicii avuției naționale, al definirii și al cuantificării acesteia. Numeroși reprezentanți iluștri ai gândirii economice defineau știința economică drept „știința despre avuție, despre crearea și repartitia acesteia”.

Avuția națională are un puternic caracter istoric, fiind o categorie economică a cărei sferă de cuprindere a evoluat în funcție de formațiunile social-economice și de modurile de producție.

Abordarea de pe pozițiile socialismului științific a determinismului social reliefează cu pregnanță rolul hotărîtor ce revine avuției naționale în înțelegerea legilor care determină apariția, dezvoltarea și succesiunea formațiunilor social-economice.

„Istoria — arată fondatorii socialismului științific, Karl Marx și Friederich Engels — nu este altceva decît succesiunea diferitelor generații; fiecare dintre ele folosește materialele, capitalurile, forțele de producție transmise de toate generațiile precedente; în virtutea acestui fapt, fiecare generație, pe de o parte, continuă în împrejurări complet schimbate activitatea moștenită, iar pe de altă parte, modifică vechile împrejurări printr-o activitate complet schimbată”²⁾.

Încă din antichitate, în condițiile modului de producție sclavagist, conceptul de avuție socială a reprezentat o preocupare majoră a marilor gânditori, el ocupînd un loc important în operele lui Xenofon, Platon și, în special, în cele ale lui Aristotel — marele geniu al Greciei antice.

În lucrările „Veniturile Aticei” și în „Oeconomicus”, Xenofon propune adevărate programe de politică economică care să ducă la creșterea avuției, iar Aristotel consideră că rolul științelor economice este acela de a indica cele mai bune căi de valorificare și amplificarea avuției sociale. Aristotel are o concepție cuprinzătoare asupra avuției sociale, el definind-o ca fiind formată din totalitatea valorilor de întrebuințare de care dispune societatea.

Pentru Aristotel o conducere bună a cetății implică cu necesitate cunoașterea detaliată a avuției sociale, „a resurselor cetății, natura și mărimea lor”, precum și „toate cheltuielile pentru a suprima pe cele inutile și a micșora pe cele excesive. Dacă nu se îmbogățește numai mărind averea, ci și reducînd cheltuielile”³⁾.

Făcînd analogia cu medicina care asigură sănătatea oamenilor, Aristotel arată că știința economică trebuie să asigure „sănătatea” organismului social, să indice cele mai bune căi de valorificare a avuției sociale. Lui Aristotel îi revine și marele merit de a fi reliefat căile de amplificarea a avuției sociale, printre care adîncirea diviziunii muncii, exploatarea rațională a bogățiilor solului și ale subsolului, comerțul exterior ș.a.

Totodată, Aristotel a sesizat rolul factorului uman în amplificarea avuției, subliniind importanța educației. De asemenea, el a scos pentru prima dată în evidență contribuția științei la dezvoltarea progresului social.

În perioada modului de producție feudal cercetările cu privire la avuție, ca de altfel întreaga gândire economică, cunosc un oarecare recul. Totuși, apar chiar și numai sporadic preocupări în legătură cu avuția națională în lucrările lui Tommaso d'Aquino, Nicolaus Oresmus, Jean Buridan ș.a.

O dată cu descompunerea treptată a modului de producție feudal și cu dezvoltarea formei embrionare a noului mod de producție, se amplifică și preocupările privind avuția națională, perfecționîndu-se continuu metodele de investigare a acesteia.

În gândirea economică apare curentul mercantilist, care își propune să apere interesele burgheziei în ascensiune, ducînd o luptă aprigă cu dogmatismul medieval. În centrul doctrinei economice a mercantilismului, încă din prima fază a acestuia, respectiv a sistemului monetar, a stat conceptul de avuție națională. Acesta a fost lărgit și perfecționat continuu.

Dacă în prima sa fază, concepția mercantilistă se apropia de „chremastica” criticată de Aristotel, în secolul al XVII-lea, o dată cu dezvoltarea noului mod de producție capitalist, au loc descompunerea sistemului de gândire monetar și trecerea spre mercantilismul dezvoltat.

Thomas Mun (1571—1641), unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai curentului mercantilist, criticînd ingustimea sistemului monetar, propune 12 căi și mijloace de amplificare a avuției naționale. Aceste căi și mijloace economice sintetizează în fapt, sub forma unei chintesențe, întreaga concepție mercantilistă a timpului.

Un mare pas în domeniul cercetării problematicii avuției naționale este realizat de Charles D'Avenant (1656—1714).

Fiînd un curent de gândire economică de orientare progresistă pentru acea perioadă în care apunea un mod de producție perimat și apăreau zorile unui nou mod de producție, mercantilismul care au reprezentat „primii tîlmaci ai lumii moderne” cum îi caracteriza Karl Marx, și-au adus un aport important la înțelegerea și aprofundarea problematicii avuției naționale.

Mercantilismul li se datorează și prima evaluare a avuției naționale a unei țări și implicit o metodologie de calcul a acesteia. Prima evaluare a avuției naționale cunoscută pînă în prezent în istorie a fost realizată în anul 1600 de către un mercantilist rămas anonim.

Adîncirea diviziunii sociale a muncii, dezvoltarea forțelor de producție și a relațiilor de producție, formarea sistemului mondial al capitalismului au pus în fața oamenilor de știință numeroase probleme noi, deosebit de complexe și, totodată, foarte stringente, în special pentru înțelegerea mecanismului de funcționare a economiei, pentru fundamentarea unei politici economice cît mai eficiente.

Printre problemele cardinale la care economiștii trebuiau să dea răspuns figurau, la loc de frunte, cea privind definirea cît mai exactă a avuției naționale, circumscrierea sferei de cuprindere a acesteia, precum și identificarea căilor și mijloacelor pentru asigurarea unei creșteri economice complexe și dinamice.

Pornind de la aceste probleme stringente ridicade de însăși viața practică, o serie de reprezentanți ai economiei burgheze și-au dat seama tot mai mult că problematica avuției naționale nu poate fi abordată și soluționată în mod corespunzător fără înțelegerea cît mai complet posibilă a mecanismului economic, a principiilor de funcționare ale organismului economico-financiar.

Purtătorii de cuvînt ai burgheziei franceze în ascensiune, fiziocrații, și-au adus un aport important la dezvoltarea științei economice, inclusiv în domeniul problematicii avuției naționale,

¹⁾ Karl Marx, Fr. Engels : Ideologia germană — Opere, vol. 3, ediția a II-a, Ed. politică, București, 1962, pag. 46

²⁾ Aristotel : „Retorica”, 1, 4, 1339 B

* Comunicare prezentată în cadrul „Zilelor academice economice”

ceea ce a făcut ca ei să fie caracterizați de către Karl Marx drept „adevărații părinți ai economiei politice moderne“.

Fiziografilor, respectiv medicului **Fr. Quesnay** (1694—1774), cel mai de seamă reprezentant al acestui curent de gândire economică, îi revine meritul de a fi introdus pentru prima oară o nouă metodă de cercetare a fenomenelor economice deosebit de eficiente — respectiv **metoda modelării**, care este valabilă și astăzi din punct de vedere teoretic și practic, deși parțial, în cuantificarea avuției naționale.

„Tabloul economic“ al lui **Fr. Quesnay** — această „idee genială“ cum o caracterizează Karl Marx — reprezintă primul model macroeconomic cunoscut în istorie. Pe baza acestui model Quesnay a încercat să analizeze principiile reproducției capitalului social, atît din punct de vedere material, cît și valoric, să comensureze avuția națională a Franței.

Deși dau un înțeles restrîns conceptului de avuție națională, fiziocrații își aduc un aport important la elucidarea mecanismului de funcționare a economiei burgheze, la adîncirea problematicei avuției.

Analizînd mecanismul de creare a avuției naționale, fiziocrații fac pentru prima oară distincția dintre capitalul fix („*avances primitives*“) și capitalul circulant („*avances annuelles*“), ajungînd în același timp la analiza plusvalorii. În acest cadru ei ajung la definirea corectă a muncii productive — munca fiind aceea care creează plusvaloarea — aducînd o contribuție originală la dezvoltarea teoriei, a conceptului avuției naționale.

Rezultatele științifice obținute de fiziocrați în domeniul problematicei avuției naționale au fost adîncite și lărgite de **școala clasică de economie politică**. Trecerea de la metodele descriptive la cele calitativ-cantitative a permis iluștrilor reprezentanți ai școlii clasice, **William Petty**, **Adam Smith** și **David Ricardo**, atingerea unui înalt nivel de generalitate în explicarea legilor mecanismului economiei capitaliste.

În cadrul preocupărilor generale ale reprezentanților școlii clasice privind identificarea legilor de funcționare și de dezvoltare a economiei, un loc central îl ocupă problematica avuției naționale, a definirii sferei de cuprindere și descoperirea izvoarelor sale de creștere.

Este demn de remarcat faptul că cercetările sistematice ale avuției naționale prin intermediul metodelor cantitativ-calitative l-au condus pe **William Petty** la crearea **aritmeticii politice**, care reprezintă, așa cum arăta Karl Marx, „prima formă sub care economia politică se separa ca o știință de sine stătătoare“⁵).

William Petty (1623—1687) — savant cu o multilaterală cultură în domeniul economiei, matematicii, tehnicii și medicinei — are o concepție cuprinzătoare cu privire la avuție, ea rezultînd cu claritate din lucrarea „*Verbum sapienti*“ în care e prezentată și o evaluare a avuției naționale a Angliei. Concepția lui **William Petty** privitor la conținutul avuției naționale este sintetizată astfel: „Ceea ce noi numim avuție, capital sau rezervă a națiunii, este rezultatul muncii anterioare sau trecute și ea nu trebuie concepută decît împreună cu forțele care acționează în prezent“⁶).

William Petty are meritul de a sublinia caracterul istoric, cumulativ al avuției, iar pe de altă parte el face conexiunea metodologică cu „forțele care acționează în prezent“.

În ceea ce privește concepția lui **Petty** privitoare la izvoarele de creștere a avuției naționale, ea este sintetizată în celebra frază, citată deseori de către Karl Marx, „munca este tatăl avuției, iar pămîntul mama ei“.

Adam Smith (1723—1790) — economistul perioadei manufacturiere, deși contemporan cu fiziocrații, a realizat un progres însemnat în gândirea economică, inclusiv în problematica avuției naționale, datorită faptului că a sesizat noile realități corespunzătoare revoluției industriale care începea.

În principala sa operă „*Avuția națiunilor, cercetare asupra naturii și cauzelor ei*“ — piatră de temelie în construcția teoretică a școlii clasice — **Adam Smith** sintetizează întreaga cunoaștere a fenomenelor economice realizată pînă în acea perioadă, inclusiv în problematica avuției naționale. **Smith** consideră că bogăția națională este constituită din ansamblul bunurilor de care dispune societatea la un moment dat, iar izvorul ei de creștere se află în munca depusă de membrii societății în sfera producției. La rîndul ei, rodnicia muncii depuse depinde, pe de o parte, de creșterea îndemînării muncitorilor, ca urmare a experienței în producție și a adîncirii diviziunii sociale a muncii, iar pe de altă parte, de raportul dintre numărul muncitorilor productivi și al celor neproductivi.

Adam Smith sesizează corect rolul important pe care-l are dezvoltarea industriei pentru creșterea avuției, militînd pentru reducerea la minimum necesar a ponderii lucrătorilor neproductivi, ca și a cheltuielilor inutile.

O analiză atentă a operei smithiene reliefează faptul că principalele concepte cu care operează **Adam Smith**, cum ar fi cel de muncă productivă, valoare, capital ș.a., sînt deduse

dintr-o analiză globală a mecanismului economiei capitaliste, analiză care are ca punct cardinal definirea avuției naționale și cercetarea izvoarelor sale de creștere, deoarece **Smith** a definit știința economică ca știința cauzelor avuției. În această direcție, Karl Marx arată că „un mare progres a fost realizat de **Adam Smith** atunci cînd a respins orice determinare a activității creatoare de avuție, reținînd, pur și simplu, nu munca manufacturieră, nici munca comercială sau cea agricolă, ci atît primul fel de muncă cît și celelalte două. O dată cu generalitatea, abstractă a activității creatoare de avuție se recunoaște aici și generalitatea obiectului definit ca avuție; el este produsul în general, sau și munca în general, concepută însă ca muncă trecută, materializată“⁷).

Lui **David Ricardo** (1772—1823) — economist al perioadei revoluției industriale — îi revine marele merit de a fi desăvîrșit gîndirea școlii clasice. Adîncind analizele făcute de predecesorii săi în domeniul avuției naționale, **David Ricardo** „cel mai distins economist“ al secolului al XIX-lea, cum îl caracteriza Karl Marx, are meritul de a fi realizat o tratare riguroasă a acestei problematice, la fel ca și a majorității problemelor economice pe care le-a abordat.

Concepția clară a lui **Ricardo** privind valoarea-muncă îi permite să reliefeze noi și importante aspecte privind mecanismul de creștere a avuției naționale corespunzătoare modului de producție capitalist din perioada revoluției industriale. Pentru **Ricardo** amplificarea conținută a avuției naționale reprezintă singura cale care asigură progresul neîntrerupt al țării.

Văzînd în capital principala componentă dinamică care asigură dezvoltarea tuturor forțelor de producție, în opera **Ricardiană** se acordă o deosebită importanță identificării legilor acumulării capitalului. „În acumularea capitalului — arată Karl Marx — el (**Ricardo** — n.a.) vede realmente o inconștientă sporire a avuției și bunăstării generale a poporului“⁸).

Conform logicii economice a lui **Ricardo**, numai o politică fermă în domeniul acumulării poate duce la progresul general, în timp ce o politică preponderent consumatoristă duce în final la mizerie. După cum este cunoscut, opera științifică a lui **Smith** și **Ricardo** reprezintă unul din izvoarele constitutive ale marxismului.

Preocupări intense în domeniul problematicei avuției naționale sînt prezente în opera majorității economiștilor din secolele al XVII-lea, al XVIII-lea și al XIX-lea. Ele ocupă un loc important în opera lui **Jean-Baptiste Say** (1767—1832), **Thomas Robert Malthus** (1776—1834), **John Stuart Mill** (1806—1873), **Heinrich Storch** (1766—1835) ș.a.

O conexiune foarte puternică între avuția națională și forța productivă a națiunii întîlnim în opera lui **Friederich List** (1789—1846). Pentru **List** „Forța de a crea bogății este infinit mai importantă decît bogăția însăși“⁹) iar „o industrie dezvoltată în toate ramurile ei constituie condiția de bază pentru un înalt grad de civilizație“¹⁰), de creștere a avuției.

O analiză multilaterală a categoriei de avuție națională, realizată într-o viziune sistemică globală, este efectuată de fondatorii socialismului științific, **Karl Marx** și **Friederich Engels**.

Făcînd o analiză profundă a realităților social-economice generate de noul mod de producție capitalist, care, lichidînd o parte dintre contradicțiile specifice vechiului mod de producție, a generat altele noi, cu mult mai puternice, **Karl Marx** și **Friederich Engels** au înarmat proletariatul, cea mai înaintată și revoluționară clasă din istoria umanității, cu un puternic instrument științific de investigare, cunoaștere și stăpînire a practicii sociale.

Metoda consecvent sistemică de investigare a ontologiei existenței sociale, de identificare a legilor obiective ale determinismului social i-a condus pe fondatorii socialismului științific la necesitatea analizei multilaterale a structurii, funcționalității și dinamicii avuției naționale, ca element definitoriu al potențialului atins de forțele de producție ale societății, cît și a relațiilor de producție reflectate prin modul de repartizare a avuției.

Datorită importanței cruciale pe care o joacă problema avuției naționale în înțelegerea întregului mecanism de funcționare a economiei naționale, a societății în ansamblul său, această problemă s-a bucurat de o atenție deosebită din partea lui **Karl Marx** și **Friederich Engels** încă din perioada începuturilor activității lor științifice și revoluționare.

Pe baza analizei genezei și evoluției conceptului de avuție națională, **Karl Marx** ajunge la concluzia că acesta a fost formulat unilateral, confuz și uneori chiar greșit, în special la economiștii din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Astfel, în cunoscuta „Introducere“ scrisă în anul 1857, lucrare care pre-

⁵) Karl Marx, Fr. Engels : „Opere“, vol. 13, ed. citată, pag. 42

⁶) William Petty : „*Verbum sapienti*“, London, 1691, pag. 9

⁷) Karl Marx : „Bazele criticii economiei politice“, vol. 1, Ed. politică, București, 1972, pag. 37

⁸) Karl Marx : „Teorii asupra plusvalorii“ — partea a doua, Ed. politică, București, 1960, pag. 446

⁹) Fr. List : „Sistemul național de economie politică“, Ed. Academiei R.S.R., București, 1973, pag. 122

¹⁰) Ibidem, pag. 129

cede „Bazele criticii economiei politice“ și care reprezintă un adevărat ghid logico-metodologic, pentru aplicarea materialismului dialectic și istoric în spațiul științelor sociale, Karl Marx arată : „...noțiunea de avuție națională apare vag conturată la economiștii din secolul al XVII-lea, iar în parte continuă să subziste și la cei din secolul al XVIII-lea...“⁹⁾.

De asemenea, așa cum arată fondatorii economiei politice marxiste, conceptul de avuție națională are numeroase limite, chiar și în gândirea celor mai iluștri reprezentanți ai școlii clasice de economie politică : Adam Smith și David Ricardo.

Analizând geneza și evoluția conceptului de avuție națională, precum și viziunea limitată sau uneori chiar falsă, adoptată de reprezentanții diverselor școli de gândire economică, Karl Marx și Friederich Engels au trecut la fundamentarea acestui important concept de pe poziția materialismului dialectic și istoric, a socialismului științific,

În concepția fondatorilor socialismului științific, **avuția națională** reprezintă totalitatea bunurilor materiale și spirituale, a valorilor de întrebuințare de care dispune societatea la un moment dat. În ceea ce privește izvoarele avuției naționale, ele sînt **munca și natura**, care pun la dispoziția omului diverse obiecte ale muncii necesare procesului de producție.

În completă opoziție cu majoritatea teoriilor economice din timpul său, în special cu doctrina lui Malthus care afirma că populația presează continuu asupra mijloacelor de subsistență, constituind cauza principală a mizeriei, Karl Marx vede în **populația țării** o componentă fundamentală a avuției naționale, ea reprezentînd „...baza și subiectul întregului proces de producție socială“¹⁰⁾.

Pentru Karl Marx, **creșterea populației** reprezintă unul dintre factorii cei mai dinamizatori ai creșterii avuției sociale. Creșterea populației duce, pe de o parte, la o creștere directă a avuției, iar pe de altă parte, ea influențează această creștere și prin numeroasele conexiuni directe și inverse în care este implicată această importantă componentă a avuției naționale. În acest sens, Karl Marx arată : „...forța productivă a muncii, ca și folosirea mașinilor depind de numărul populației, a cărei creștere constituie în sine atît premise, cit și rezultatul creșterii valorilor de întrebuințare care urmează a fi reproduse...“¹¹⁾.

Pornind de la o viziune dialectică, sistemică-genetică asupra avuției naționale, pentru fondatorii socialismului științific „avuția reală rezidă în forța productivă dezvoltată a tuturor indivizilor“¹²⁾, iar știința reprezintă „cea mai solidă formă de avuție, produs și creator al acesteia“¹³⁾.

Geniala schemă a reproducției lărgite, elaborată de Karl Marx, reprezintă un model strălucit de reprezentare științifică, dialectică, a procesului complex al creșterii și dinamicii avuției naționale.

Pe măsura amplificării complexității mecanismului de funcționare a economiei, a adîncirii diviziunii naționale și internaționale a muncii, s-au intensificat și preocupările în domeniul problematicei avuției naționale.

Necesitatea cunoașterii cit mai precise a potențialului economic al fiecărei țări și a elaborării unor metodologii științifice de cuantificare a rezultatelor obținute în activitatea economică au condus la o puternică amplificare a preocupărilor contemporane în domeniul avuției naționale.

Contribuții importante în problematica avuției naționale au fost aduse de **Simon Kuznets** (Premiul Nobel), **Wasili Leontieff** (Premiul Nobel), în special prin metodele propuse de el în vederea investigării fluxurilor materiale din economie, de **L. Kantarovici** (Premiul Nobel), **J. Tinbergen** (Premiul Nobel), **T. Koopmanns** (Premiul Nobel), în special în domeniul identificării metodelor optime de utilizare a diverselor componente ale avuției, de **Milton Friedmann** (Premiul Nobel), în special prin metodele propuse de el în vederea investigării legilor de mișcare a „avuției bănești“ ș.a.

O contribuție importantă pentru atragerea atenției asupra necesității utilizării resurselor naturale, a tuturor componentelor avuției naționale cu maximum de chibzuință a fost adusă de către oamenii de știință care au elaborat diverse scenarii

⁹⁾ Karl Marx : „Bazele criticii economiei politice“, vol. I, Ed. politică, București, 1972, pag. 41

¹⁰⁾ Karl Marx : „Bazele criticii economiei politice“, vol. I, ed. citată, pag. 33

¹¹⁾ Karl Marx : „Bazele criticii economiei politice“, vol. II, ed. citată, pag. 229

¹²⁾ Idem, pag. 191

¹³⁾ Idem, pag. 33

¹⁴⁾ Nicolae Ceaușescu : „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 13, Ed. politică, București, 1977, pag. 591

privind direcțiile de dezvoltare ale economiei mondiale, trăgînd un semnal de alarmă asupra pericolului epuizării unor resurse vitale pentru civilizația umană. În același timp, a fost atrasă atenția asupra pericolului pe care-l reprezintă consumul inutil al unui mare volum din substanța avuției națiunilor în cadrul cursei înarmărilor.

În **gîndirea social-economică românească**, preocupările cu privire la conceptul de avuție națională, la sfera sa de cuprindere și la izvoarele sale de creștere, apar în mod special o dată cu primele elemente ale modului de producție capitalist.

O contribuție importantă în domeniul investigării avuției naționale, ținînd seama de specificitatea social-istorică caracteristică a țărilor române, este adusă de marele cărturar și revoluționar democrat — Nicolae Bălcescu. El examinează pe larg pierderile uriașe aduse avuției naționale de către dominația otomană și de regimul feudal românesc.

Totodată, spiritul său realist în aprecierea situației economice a țărilor române îi permite să identifice numeroase elemente esențiale pentru amplificarea avuției pe baza dezvoltării agriculturii, industriei și a comerțului.

Contribuții importante în domeniul investigării conceptului de avuție națională, a surselor sale de creștere, ca și în domeniul perfecționării metodelor de cuantificare sînt aduse de Nicolae Șufu, D.P. Marțian, P.S. Aurelian, Al. Xenopol, I.N. Angelescu, Virgil Madgearu și alții.

În condițiile victoriei socialismului pe pămîntul României avuția națională a cunoscut o dezvoltare continuă, dinamică, ceea ce a generat intensificarea preocupărilor teoretice și metodologice cu privire la analiza factorilor determinanți ai creșterii avuției naționale. Bazată pe cunoașterea profundă a socialismului științific și aplicarea lui creatoare la condițiile concrete ale țării noastre, la realitățile lumii contemporane, concepția tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la avuția națională reprezintă un instrument operațional de o inestimabilă valoare teoretică și practică pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Pe planul gîndirii teoretice, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** și-a adus o contribuție de o excepțională valoare științifică prin elaborarea unor teze, principii și categorii de mare originalitate privind modul specific de acțiune a legilor progresului social, a mecanismelor care asigură realizarea acestuia. Analiza științifică a legităților și amplificarea pe această bază a prosperității poporului este elaborată în opera social-politică a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** într-o viziune revoluționară, novatoare, pornindu-se de la exigențele implicate de actuala revoluție tehnico-științifică, de necesitatea afirmării pe toate planurile a superiorității societății socialiste multilateral dezvoltate.

În constelația ideilor, tezelor și conceptelor fundamentale privind dialectica dinamicii progresului social, în opera social-economică a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** un loc major revine concepției științifice, teoretice și practice despre **avuția națională**.

Reliefînd strînsa interdependență, legătura organică ce se formează în procesul istoric între progresul social și dinamica avuției naționale, în opera tovarășului **Nicolae Ceaușescu** se reliefează cu pregnanță caracterul cuprinzător al conceptului de **avuție națională**, faptul că el nu reprezintă un simplu indicator statistic, ci o categorie economico-socială complexă și unitară.

Întreaga operă a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** evidențiază cu claritate concepția înaintată, de mare amploare și viziune științifică, privind sfera de cuprindere a avuției naționale, dialectica intercondiționării dinamice a tuturor componentelor sale. În același timp, sînt reliefate cu o deosebită clarviziune științifică mecanismele specifice de amplificare a avuției naționale — baza creșterii forței productive a națiunii și temelia sigură a progresului și independenței țării.

Subliniînd importanța ce revine avuției naționale în cadrul întregului proces al dezvoltării economico-sociale dinamice a țării, în opera social-politică a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** este fundamentată teza de largă viziune științifică privind necesitatea asigurării creșterii continue, armonioase și în ritm susținut a tuturor componentelor avuției naționale ca o condiție hotărîtoare a întregului progres social. „**Creșterea continuă a avuției naționale** — subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — constituie baza întregului progres economic și social“¹⁴⁾.

Realizări de anvergură istorică în dezvoltarea economică-socială a țării

Tractoarele românești pe meridianele lumii

IN CONCEPȚIA Partidului Comunist Român, înfăptuirea profundelor mutații structurale pe care le-a cunoscut și le cunoaște încă agricultura noastră socialistă, dezvoltarea puternică și în ritm rapid a producției agricole nu au putut și nu pot avea loc în afara unei mecanizări complexe a lucrărilor, folosirii unor mașini și utilaje adaptate condițiilor specifice existente în această ramură. Pornind de la acest deziderat, încă din primii ani ai construcției socialiste au fost stabilite **programe prioritare cu privire la crearea unei puternice industrii de tractoare și mașini agricole**, la diversificarea, pe parcurs, a acestora, la îmbunătățirea indicilor de utilizare și a performanțelor în exploatare. De altfel, însăși dezvoltarea agriculturii și creșterea producției în această ramură de bază au fost concepute în strânsă dependență de nivelul atins de industria constructoare de mașini în fabricația de tractoare și mașini agricole.

Dezvoltarea multilaterală a economiei naționale în cei 40 de ani care au trecut de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, în special după Congresul al IX-lea al P.C.R., au marcat și în domeniul producției de tractoare și mașini agricole un salt fără precedent. Realizările obținute în această perioadă — concretizate în fabricarea de tractoare multifuncționale de diferite tipuri și puteri, de mașini agricole pentru o gamă largă de lucrări în câmp și în zootehnie, caracterizate prin randamente înalte și consumuri reduse de energie și combustibil — nu numai că acoperă nevoile economiei naționale, dar au devenit de mult binecunoscute în întreaga lume, România înscriindu-se ca un partener competitiv în exportul acestor produse pe piețele internaționale.

Grad înalt de diversificare a producției

SE ÎMPLINESC în curând 38 de ani de când a început fabricația de tractoare în țara noastră; 38 de ani de când, din întreprinderea brașoveană, reconstruită după război, ieșea primul tractor I.A.R.-22. Încă din primii ani de după actul istoric de la 23 August 1944, Partidul Comunist Român a pus cu putere problema mecanizării lucrărilor agricole. În țară existau doar circa 4 000 de tractoare, toate importate, și citeva mii de combine. Astăzi, agricultura socialistă beneficiază, pe lângă alte utilaje complexe, de 160 000 tractoare de diferite tipuri, toate produse în țară. De asemenea, alte ramuri ale economiei au beneficiat și ele de dotarea cu diferite tipuri de tractoare necesare efectuării de lucrări în construcții, transporturi, exploatarea forestieră, miniere, petroliere etc. Este un salt impresionant, care ilustrează dezvoltarea fără precedent a industriei constructoare de mașini, a întregii economii naționale.

Creșterea cea mai semnificativă a producției de tractoare și mașini agricole a avut loc după Congresul al IX-lea al P.C.R., când secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat necesitatea extinderii mecanizării lucrărilor agricole, ceea ce a impus din partea industriei constructoare de mașini realizarea unei game variate de tractoare și mașini pentru agricultură. În 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, întreprinderea brașoveană producea 15 800 tractoare, cu o complexitate ridicată, pe roți sau șenile, pentru lucrările cerute în agricultură. Tractorul Universal 650, lansat în fabricație în anul 1963, avea să facă o adevărată carieră internațională, situându-se, datorită calităților și performanțelor sale, alături de tractoarele produse de marile firme ale lumii.

Sub direcția îndrumare a secretarului general al partidului, diversificarea produselor, crearea unor tractoare care să poată efectua o gamă largă de lucrări pentru diverse sectoare ale agriculturii, au devenit o preocupare primordială a colectivului întreprinderii „Tractorul”-Brașov, precum și a colectivului din celelalte întreprinderi ale centralei. Astfel, de la 4 tipuri și 15 variante, cite se produceau în 1965, s-a ajuns astăzi la peste 40 tipuri de tractoare cu puteri cuprinse între 26—360 CP, realizate în 300 de variante constructive.

După prima diversificare importantă a producției de la începutul anilor '60, când au apărut tractoarele U 650, U 651, cu osie motrică față și S 650 pe șenile — tractoare universale care puteau executa o gamă largă de lucrări agricole — a urmat, în anii 1966—1968, familia tractoarelor de 45 CP. Astfel, a apărut U 445, tractor agricol universal, L 445 pentru legumicultură, V 445 pentru viticultură, U 445 DT cu dublă tracțiune pe roți și pe șenile, S 445, SV 445 și SM 445 pentru lucrări în pantă etc. Pornind de la această familie, în anii următori s-a trecut, tot în concepție proprie, la diversificarea producției pe verticală și orizontală, urmărindu-se realizarea de tractoare cu alte puteri și cu domenii de utilizare noi. Între acestea se numără familiile de tractoare de 55 și 62 CP, cu variantele Universal, pentru legumicultură, viticultură și cu dublă tracțiune, tractoarele de 38 CP, 26 CP și 32 CP, acestea din urmă cu dublă tracțiune.

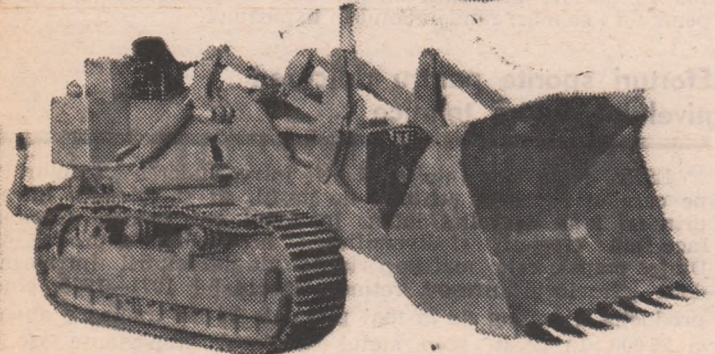
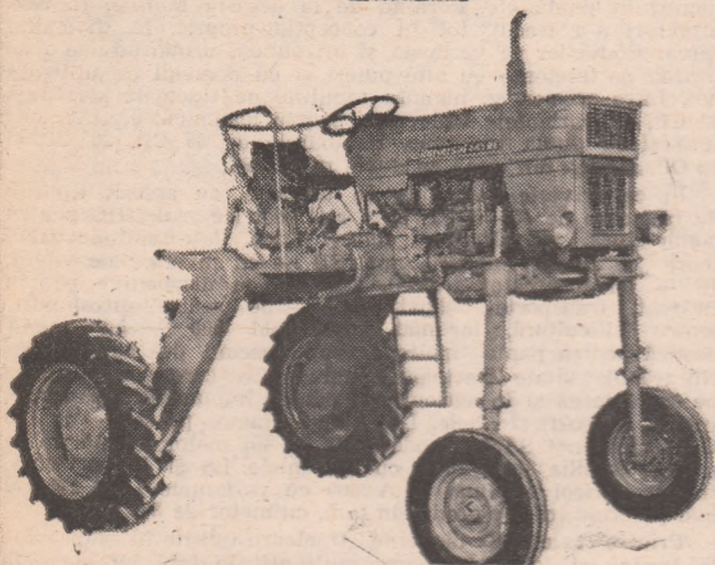
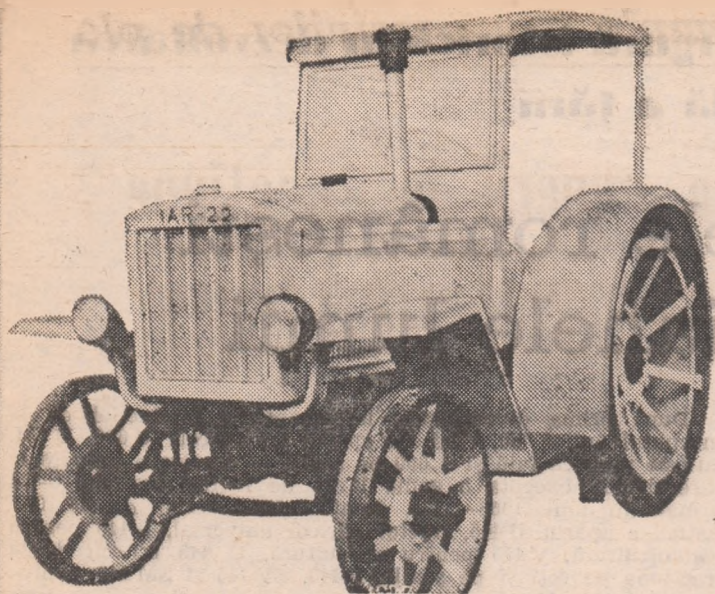
În ce privește domeniile de utilizare, au apărut tipurile de tractoare de 45—55 CP cu 4 roți motrice egale, HC pentru pomicultură, viticultură și culturi pitice (așa-numitele tractoare „cu lumină înaltă”), apoi SD — cu inversor de viteză, IF — cu încărcător frontal, TIH — cu dispozitive pentru încărcat, transportat, săpat, SIV — pe șenile ultraînguste, pentru viticultură, iar mai recent SM 800 — cu șenilă elastică pentru pante înalte, cerut special de agricultură. Nu trebuie uitate tractoarele industriale, care sînt utilizate pe scară largă și în agricultură, pentru îmbunătățiri funciare, irigații, desecări și altele. Lui S 1300, tractor pe șenile de 130 CP, i-a urmat S 1500, modernizat, cu un motor de mai mare putere, familia lui S 1800, cu variantele LS și IF, A 1800 A, tractor agricol articulat și A 3600 cu variantele L și IF, cel mai puternic tractor produs în țară, cu motor de 360 CP.

Printre cele mai moderne tractoare intrate în fabricație la Brașov și solicitate foarte mult atât în țară cit și peste hotare datorită performanțelor tehnice superioare, liniei moderne de capotație, cabinei ergonomice etc. se află tractoarele U 850 și U 850 DT cu motor de 85 CP, precum și tractoarele U 1010 și U 1010 DT cu motor de 110 CP. Nici tractoarele de 65 CP, care — așa cum sublinia secretarul general al partidului la recenta vizită de lucru care a avut loc la Institutul de cercetări, proiectări și inginerie tehnologică pentru mecanizarea agriculturii de la Băneasa — **trebuie să rămână tipul de bază în agricultura noastră**, nu au rămas în afara acțiunii de modernizare continuă, astfel că și-au făcut apariția noi tractoare din această familie de bază: U 650 M, U 651 M, U 650 Super, U 650 DT Super. Într-o perspectivă apropiată vor intra în fabricație alte tipuri de tractoare modernizate, cum ar fi: U 452, U 552, U 642, omologate sau în fază de omologare.

Un accent deosebit va fi pus, în continuare, așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe **tipizarea și modernizarea producției**, îmbunătățirea soluțiilor constructive pentru reducerea consumurilor de metal, de carburanți, pentru ușurarea întreținerii și reparației tractoarelor, perfecționarea continuă a motorului și reducerea greutății sale, **stabilirea exactă a gamei de tractoare pentru fiecare lucrare agricolă în parte** ș.a. Totodată, urmează ca la familia de tractoare de 180 CP să fie efectuate modificările constructive necesare pentru a i se mări randamentul în exploatare.

Eforturi sporite pentru ridicarea nivelului dotării tehnice

ESTE de la sine înțeles că atât întreprinderea „Tractorul” pe care este grefată centrala de profil, cit și celelalte întreprinderi s-au dezvoltat intens în acești ani, pentru a putea face față creșterii și diversificării accentuate a producției. Dintre etapele cele mai importante ale dezvoltării întreprinderii „Tractorul”-Brașov, reținem cincinalul 1971—1975, când producția a crescut de la mai puțin de 30 000 tractoare anual la 55 000. În acest scop, statul a alocat importante fon-

● În 38 de ani de producție au fost realizate peste 1 milion tractoare

● În 1965 se produceau 4 tipuri de tractoare, în 15 variante. În 1984 — peste 40 tipuri, în 300 variante constructive

● Întreprinderea de profil din Brașov realizează în prezent la fiecare 4 minute un tractor

● Coordonate ale prezenței României pe piața mondială :

— numărul tractoarelor exportate pînă în prezent peste hotare depășește 600 000. Numai în anul trecut s-au exportat 63 000 tractoare ;

— România a devenit astăzi a patra țară exportatoare de tractoare din lume ;

— numărul țărilor în care se exportă tractoarele românești se ridică la peste 80 ;

— România a construit în nouă țări linii de montaj pentru tractoare ;

— de-a lungul anilor tractoarele noastre au primit, ca o dovadă a calității lor înalte, prestigioase distincții internaționale : Trofeul calității la Madrid, Trofeul internațional al Africii, medalii de aur la Tîrgurile de la Zagreb și Leipzig etc.

furi de investiții, construindu-se secții noi : turnătoria de fonte speciale, una dintre cele mai mari din țară, cu o capacitate proiectată de 62 000 tone piese turnate/an, secția motoare de 55—65 CP etc., toate dotate cu utilaje de mare randament. În următorul cincinal, 1976—1980, întreprinderea a continuat să se dezvolte, construindu-se noi secții și ateliere (punți motoare, autoutilări, axe și pinioane, forjă), menite să asigure sporirea producției la 65 000 tractoare anual. Dezvoltarea a continuat în același ritm în actualul cincinal, ridicîndu-se o hală nouă de mașini-unelte-agregate, care în curînd va fi și ea extinsă, paralel cu lărgirea și modernizarea altor secții de producție.

Concomitent, problema dezvoltării a fost privită și la nivel de centrală, anul 1974 marcînd începutul fabricării de tractoare la Codlea și Oradea, iar începînd din cincinalul 1976—1980 și la Miercurea Ciuc, Craiova și Timișoara. Principala întreprindere producătoare rămîne însă tot „Tractorul”-Brașov, care fabrică peste 85% din numărul de tractoare produse în țară.

Eforturile de creștere și diversificare a producției, de ridicare a performanțelor tehnice, a fiabilității tractoarelor au fost și sînt în permanență susținute de o **continuă acțiune de dotare cu mașini și utilaje moderne, de mare randament, de înnoire și modernizare a tehnologiilor de fabricație.** Compartimentele de concepție și proiectare au acumulat o amplă experiență în acest domeniu, iar prin dezvoltarea secțiilor de autoutilări, mașini-unelte-agregate și sculărie s-a putut trece la dotarea, cu forțe proprii, a sectoarelor de fabricație cu diverse fonduri fixe. Dacă în urmă cu 20 de ani existau numai trei linii automate — linia de producere a culasei, a blocului motor și a punții mari, realizate la Brașov — astăzi există în întreprinderea „Tractorul” 15 linii și secțiuni de linii automate, alte trei linii complete de transfer fiind în curs de realizare în acest an. Au fost, totodată, **concepționate și executate în întreprindere 530 de agregate complexe**, aflate în dotarea secțiilor de fabricație.

În același timp, au fost introduse noi tehnologii moderne de prelucrări la rece, de sudură, vopsire, montaj precum și de prelucrări la cald, menite să asigure o creștere importantă a productivității muncii și a calității, în paralel cu reducerea consumului de metal, energie și combustibili. Dintre cele mai recente amintim : executarea coroanelor cu dantură interioară și a reductoarelor planetare prin broșare interioară în loc de mortezare ; înlocuirea procedurii de mortezare prin rostogolire la operația de danturare a coroanelor mari, cu broșarea exterioară ; prelucrarea simultană, prin mortezare și frezare, a două danturi la roțile dințate duble ; extrudarea la rece ; brazarea în cuptor în atmosferă controlată și altele. Tot pe baza unor tehnologii noi s-a trecut la realizarea a 850 repere din straișuri de tablă rămase de la ștanșare, rezultînd anual o economie de circa 2 400 tone metal, pe lângă cea obținută prin valorificarea capetelor de bară

ing. Virgil NECȘOIU
director general al Centralei
industriale de tractoare
Brașov

(Continuare în pag. 24)

Accelerarea punerii în funcțiune a noilor capacități energetice

IN PLANUL de investiții al Ministerului Energiei Electrice pe 1984 sînt prevăzute volume mari de lucrări menite să asigure realizarea unor importante obiective energetice noi, fapt care marchează dezvoltarea în ritm susținut a sistemului energetic național. Astfel, planul de investiții pe 1984 este mai mare, față de anul trecut, cu 33% la total și 32% la construcții-montaj, ilustrînd ritmul înalt de dezvoltare a sectorului energetic, caracteristic pentru întregul cincinal.

În Cuvîntarea rostită la recenta Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat din nou un loc important producției din domeniul energetic și al materiilor prime, subliniind o dată în plus sarcinile mari ce revin oamenilor muncii care lucrează în aceste domenii. **„Trebuie să facem totul — sublinia secretarul general al partidului — încît să punem la timp în producție toate capacitățile, să realizăm reparațiile capitale, încît să avem asigurate condițiile pentru desfășurarea normală a activității din punct de vedere energetic în toamna anului acesta și în iarna anului viitor.”**

ACȚIONÎND în lumina acestor indicații, atît Ministerul Energiei Electrice cît și principalele sale unități de profil au luat o serie de măsuri pentru asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare, concentrarea cu precădere a forțelor de muncă la obiectivele cu termene de punere în funcțiune în acest an, acordînd o atenție deosebită extinderii muncii în acord global cu contractarea lucrărilor în antrepriză. Prin prevederile sale, planul de investiții pe 1984 și, în mod deosebit, structura puterilor noi prevăzute a se instala în centralele electrice reflectă politica partidului în domeniul energetic. Potrivit orientărilor stabilite capacitățile noi din acest an se localizează aproape în totalitate în centrale hidroelectrice și centrale termoelectrice pe cărbune, șisturi bituminoase și resurse energetice recuperabile. Prin acțiunile desfășurate în primele cinci luni ale anului au fost puse în funcțiune capacități noi care însumează o putere de 710 MW, din care 175 MW în centrale hidroelectrice și 535 MW în centrale termoelectrice, dintre care pot fi citate: hidrocentrala Sugag pe Sebeș — 150 MW, hidrocentrala Galbeni pe Siret — 14,5 MW, hidrocentrala Scropoasa — 6 MW, termocentrala Turceni — 330 MW, termocentrala Galați — 105 MW și altele. În perioada iunie-decembrie 1984 este programată punerea în funcțiune a altor 43 capacități de producere a energiei electrice, cu o putere instalată de 2 123 MW. La multe dintre acestea stadiul lucrărilor de construcții-montaj și

de asigurare a condițiilor tehnico-materiale dă garanția punerii lor în funcțiune la termenele fixate.

Darea în exploatare a capacității energetice menționate reprezintă rezultatul muncii susținute depuse de detașamentele de constructori și montori, precum și contribuției însemnate adusă de uzinele constructoare de utilaje energetice, de colectivele de specialiști din institutele de proiectare ale Ministerului Energiei Electrice și Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, precum și de colectivele de muncă ale întreprinderilor beneficiare de investiții, prin asigurarea la termenele fixate a utilajelor și proiectelor de execuție.

La o serie de obiective, însă, situația lucrărilor și a asigurării condițiilor tehnico-materiale nu este corespunzătoare. Astfel, la amenajările hidroenergetice Sebeș aval-Săsciori, Rîul Mare-Retezat și hidrocentralele Lerești și Voinești pe Rîul Tîrgului sînt rămase în urmă lucrările de excavații și de be-

● În primele cinci luni din 1984 au fost puse în funcțiune capacități noi cu o putere instalată de 710 MW ● Concentrarea, cu precădere, a forțelor materiale și umane la obiectivele cu termene de punere în funcțiune în acest semestru și pe întregul an ● Extinderea muncii în acord global cu contractarea lucrărilor în antrepriză ● Recuperarea grabnică a restanțelor și încadrarea în graficele de execuție ● Sprijin mai mare din partea furnizorilor de utilaje și echipamente energetice

tonare la galeriile subterane. La hidrocentrala Dimbovița-Clăbucet a rămas neexecutată betonarea la aducțiunea principală subterană pe o lungime de circa 5 km, în timp ce la amenajarea hidroenergetică Rîul Mare — aval, unde este prevăzută punerea în funcțiune în acest an a șase hidrocentrale, care comportă execuția unor volume deosebit de mari de lucrări, sînt mari rămîineri în urmă la patru hidrocentrale. Exemple de obiective cu termen de punere în funcțiune în acest an, dar la care există încă rămîineri în urmă, pot fi menționate și din domeniul termoelectric.

Aceste rămîineri în urmă au făcut obiectul unor ample analize atît la nivelul antreprizelor de construcții hidroenergetice cît și al ministerului în vederea depistării rezervelor existente și găsirii celor mai eficiente soluții de

mobilizare a acestora. În acest sens, o preocupare importantă vizează obținerea unor ritmuri mult mai mari la execuția galeriilor subterane de la amenajările hidroenergetice de căderi mari, atît la excavații cît și la betonare. La lucrările de betonare a galeriilor, de exemplu, este necesar ca pe baza extinderii unor tehnologii noi, aplicate cu succes la amenajarea hidroenergetică Sebeș, să se dubleze ritmul de execuție, realizîndu-se în mod curent un ritm mediu lunar pe front de peste 300 m. La lucrările rămase în urmă la termocentralele care au punere în funcțiune în acest an, s-au luat de asemenea măsuri pentru suplimentarea efectivelor de forță de muncă și desfășurarea activității în două schimburi, asigurîndu-se astfel cît mai urgent fronturi pentru montarea utilajelor. Care sînt în esență obiectivele energetice principale spre care Ministerul Energiei Electrice și unitățile sale au orientat cu prioritate atît forțele umane, mijloacele de mecanizare, cît și baza materială de care dispune?

ÎN DOMENIUL hidroenergetic trebuie să menționăm, în primul rînd, Complexul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II, obiectiv deosebit de important, menit să pună în valoare, începînd cu acest an, energia apelor Dunării din sectorul cuprins între această amenajare și marele complex hidroenergetic Porțile de Fier I. La acest obiectiv sînt foarte avansate lucrările la barajul Gogoșu de pe malul românesc, la ecluză și la primele două hidroagregate din centrală. Totodată, se depun eforturi deosebite, fiind concentrate importante forțe de execuție, pentru devierea în luna iunie a.c. a apelor prin barajul de pe malul românesc și în trimestrul III 1984 prin centrala propriu-zisă, trecîndu-se în acest fel la probele de punere în funcțiune a primelor hidroagregate. Un rol important în realizarea acestui obiectiv revine industriei construcțiilor de mașini, care asigură 6 hidroagregate de tip bulb pentru centrala românească și totalitatea echipamentelor hidromecanice pentru baraj, ecluză și centrală. Printre numeroasele întreprinderi constructoare de mașini care livrează utilaje la acest obiectiv, o contribuție deosebită are Întreprinderea de construcții de mașini Reșița care produce o parte din utilajele conducătoare: hidroagregatele bulb de 27 MW, servomotoarele, mecanismele de acționare pentru toate stăvilile de la baraje și centrale, precum și pentru ecluză.

Alături de acest mare obiectiv hidroenergetic, pot fi menționate și alte capacități prevăzute a intra în funcțiune în anul curent: hidrocentrala Ipotești — 54 MW, pe Oltul inferior — sectorul Slatina-Dunăre, hidrocentrala Drăgan-

Remeți — 100 MW, hidrocentrala Răcăciuni pe Siret — 22,5 MW, hidrocentrala Dîmbovița-Clăbucet — 64 MW, lanțul de hidrocentrale de pe Rîul Mare, hidrocentralele Lerești și Voi-nești de pe Rîul Tîrgului, hidrocentrala Sebeș-Săsciori pe rîul Sebeș etc., la care au fost concentrate importante forțe de execuție și mijloace materiale. Realizarea acestor importante lucrări energetice comportă în continuare luarea unor măsuri susținute menite să conducă la **intensificarea ritmurilor de execuție**, în special la lucrările de excavații, betonare și injecții de la gale-riile subterane aferente amenajărilor hidroenergetice cu căderi mari. La unele din aceste obiective solicităm, în același timp, un sprijin mai mare din partea industriei construcțiilor de mașini pentru livrarea echipamentelor energetice necesare, în principal pentru asigurarea hidroagregatelor destinate hidrocentralelor Drăgan-Remeți, Ipo-tești și Răcăciuni.

În afara obiectivelor hidroenergetice prevăzute a intra în funcțiune în acest an sînt în execuție și alte numeroase amenajări hidroenergetice care com-portă volume mari de lucrări, a căror punere în funcțiune este prevăzută în anii viitori, printre care: amenajarea hidroenergetică Buzău, Siriu-Surduc, amenajarea hidroenergetică Bistrița-Poiana Mărului, hidrocentralele de pe ultimul tronson al Oltului inferior, hidrocentrala Gura Lotrului pe Olt, hidrocentralele de pe Crișul Repede, Alejd-Fughiu și altele. Acordînd prioritate obiectivelor ce trebuie puse în funcțiune în acest an, este necesar, tot-odată, ca unitățile de construcții-montaj să asigure execuția unor volume cit mai mari de lucrări în acest an și la obiectivele cu termene de punere în funcțiune în 1985, pentru a avea garanția finalizării și conectării acestora la circuitul economic conform prevederilor de plan.

În domeniul termoelectric, preocu-pările constructorilor energeticieni sînt orientate în următoarele direcții principale:

- continuarea, în ritm susținut, a lucrărilor de construcții-montaj la marile obiective energetice cu grupuri de condensatie — Centrala termoelectrică Turceni, etapa a II-a pe lignit și Centrala termoelectrică Anina, pe sisturi bituminoase, ambele fiind echipate cu grupuri energetice de 330 MW;

- intensificarea ritmurilor de execuție la o serie de centrale electrice de termoficare cu funcționare pe lignit, dotate cu cazane de 420 t/h și turbine

de 50 MW, cum sînt Giurgiu, Iași, Suceava, Oradea II și Arad, și termocentrala Craiova II — 2×120 MW — unele dintre acestea avînd termene de punere în funcțiune în acest an;

- crearea condițiilor necesare pentru accelerarea lucrărilor la un lot nou de centrale electrice de termoficare a căror execuție a fost începută în ultima perioadă — CET Bacău, CET Pitești, CET Brașov, CET Slatina și CET Tg. Jiu. Ministerului Energiei Electrice îi revine în acest sens sarcina de a urgența aprobarea proiectelor de execuție ale unora dintre aceste centrale, problemă deosebit de importantă, de care depinde extinderea fronturilor de lucru la lucrările de bază ale acestor obiective (în prezent, este aprobată numai execuția la lucrările pregătitoare și cele de organizare de șantiere);

- trecerea la funcționarea în regim de termoficare a unora dintre capacitățile de condensatie existente în vederea preluării consumatorilor urbani și industriali din localitățile respective, asigurîndu-se prin aceasta reducerea substanțială a consumurilor specifice de combustibil;

- amplificarea depozitelor de cărbune la unele centrale electrice, în scopul creșterii capacităților de descărcare, depozitare și manipulare a cărbunelui și creării condițiilor necesare pentru îmbunătățirea activității la centralele electrice respective.

FORȚELE principale ale sectorului de construcții-montaj sînt în prezent concentrate la obiectivele prevăzute cu termene de punere în funcțiune în acest an. Ne preocupăm în mod deosebit obiectivele: CET Turceni, CET Anina, CET Giurgiu, CET Drobeta-Turnu Severin, CET Govora, CET Craiova II, CET Iași, care au un rol deosebit atît în balanțele de putere și energie ale sistemului energetic, cit și în alimentarea cu energie termică a consumatorilor industriali și urbani. Ministerul Construcțiilor Industriale a preluat execuția lucrărilor de construcții la o serie de centrale electrice noi. Ministerul Energiei Electrice a întreprins, de asemenea, numeroase măsuri pentru crearea condițiilor necesare bunei desfășurări a lucrărilor la aceste obiective. În continuare, se acționează pentru completarea documentațiilor la unele dintre aceste lucrări și accelerarea ritmului de execuție la obiectivele la care sînt răminiți în urmă, cum este cazul Centralei electrice de termoficare Arad.

Realizarea sarcinilor fizice și valorice

deosebit de mari prevăzute în planul de investiții pe anul curent este condiționată nemijlocit de asigurarea la timp și în ordinea tehnologică de montaj a utilajelor destinate obiectivelor energetice. Potrivit programelor întocmite pentru acest an, unitățile M.I.C.M. trebuie să livreze un volum de echipamente de peste 150 000 tone, din care circa 65 000 tone pentru obiectivele cu termene de punere în funcțiune în 1984. Volumele principale de livrări se localizează la cazane de abur — furnizor întreprinderea „Vulcan”-București, turboagregate — furnizor întreprinderea de mașini grele București, hidroagregate și echipamente hidromecanice — furnizori întreprinderile constructoare de mașini din Reșița, Bocșa, Caransebeș, Combinatul de utilaj greu-Iași, utilaje pentru gospodăriile de cărbune, inclusiv mașinile de manipulat și haldat — furnizori întreprinderea „UNIO”-Satu-Mare, I.M.M.U.M. Baia Mare și I.M. Timișoara. Pînă în prezent a sosit pe șantiere un volum important de utilaje, dar, față de programele de livrări, se înregistrează restanțe de peste 9 000 tone care afectează atît punerea în funcțiune a unor obiective energetice cit și realizarea planului de investiții. Dacă în domeniul hidroenergetic restanțele la livrări afectează, în principal, hidrocentralele Porțile de Fier II, Drăgan-Remeți, Răcăciuni pe rîul Siret și Ipotesti pe rîul Olt, în domeniul termoelectric întîrzierile în livrarea utilajelor îngreunează punerea în funcțiune la centralele electrice Giurgiu, Govora, Drobeta-Turnu Severin, Iași, Turceni și altele.

Restanțele la furnizori afectează în lanț activitatea constructorilor energeticieni pe fiecare șantier în parte, avînd implicații nedorite asupra respectării termenelor de punere în funcțiune a noilor obiective. Considerăm că atît unitățile ministerului nostru, cit și cele furnizoare, aparținînd M.I.C.M., pot și trebuie să găsească soluțiile necesare pentru urgentarea livrării utilajelor și asigurarea ritmicității lucrărilor de montaj. Măsurile și acțiunile întreprinse pînă în prezent, precum și cele ce vor fi luate în continuare vor asigura premisele recuperării în cit mai scurt timp a rămănerilor în urmă, realizării integrale a planului pe 1984, punerii la termen în funcțiune a obiectivelor prevăzute.

Gheorghe COCOȘ

O nouă și importantă contribuție la dezvoltarea colaborării româno-polone

(Urmare din pag. 1)

mondiale, care să asigure dezvoltarea fiecărei națiuni, relații de egalitate și avantaj reciproc.

Dialogul la nivel înalt româno-polon, importante documente semnate de conducătorii de partid și de stat ai celor două țări, care deschid noi perspective pentru dezvoltarea colaborării multilaterale prietenești dintre cele două țări și popoare, aducînd o contribuție de seamă la cauza generală a socializării și păcii, întrunesc o înaltă apreciere și deplină aprobare din partea întregului nostru popor. În numeroasele telegrame adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de pe întreg cuprinsul patriei, comuniștii, toți oamenii muncii își manifestă deosebita satisfacție și în-

treaga prețuire pentru această nouă și elocventă expresie a politicii consecvente a partidului și statului nostru de extindere continuă a relațiilor cu toate țările socialiste, de întărire a conlucrării și unității în marea operă de edificare a noi societăți, de făurire a unei lumi mai bune și mai drepte, dînd glas totodată angajării ferme a întregului popor de a-și intensifica eforturile constructive în cinstea marilor evenimente — aniversarea istoricului act de la 23 August și Congresul al XIII-lea al partidului.

Înscriindu-se ca un eveniment important al vieții internaționale, vizita oficială de prietenie a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Republica Populară Polonă, pozițiile exprimate cu acest prilej de secretarul general al partidului, președintele Republicii, în marile probleme ale lumii contemporane au generat un amplu ecou în presa internațională, care evidențiază în mod deosebit aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu, propunerile și inițiativele românești pentru rezolvarea problemelor majore cu care se confruntă omenirea, demersurile avînd ca obiectiv oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, asigurarea păcii și securității, făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Optimizarea transportului pe calea ferată

IN CADRUL sistemului economiei naționale, o importanță deosebită prezintă activitatea de transport care, prin specificul său, contribuie în mod direct la realizarea sarcinilor de plan de către unitățile din celelalte ramuri economice, asigurând multiplele legături care se nasc în procesul de creare a valorilor materiale între unitățile beneficiare și cele furnizoare de materii prime, materiale, combustibili, semifabricate, produse finite. Îndeplinirea ritmică, în bune condiții a obiectivelor prevăzute prin plan de către toate întreprinderile de transport (feroviar, auto, aerian, naval) constituie o cerință obligatorie pentru desfășurarea normală a activității în toate ramurile economice.

În conformitate cu orientările stabilite de conducerea de partid și de stat, calea ferată a fost și va rămâne în continuare principalul transportor de mărfuri și călători. În ansamblul rețelei de cale ferată a României, Regiunea de căi ferate București deține 10% din rețeaua de exploatare, revenindu-i ca dotare 18% din liniile duble și 15% din liniile electrificate. Rețeaua de exploatare este dotată cu mijloace moderne și de mare capacitate, cum ar fi: stații specializate pe traficuri (călători, marfă, coletărie, mesagerii) și mixte, triaje de marfă, depouri, remize și ateliere de reparat locomotive, revizii și ateliere de reparat vagoane, mașini grele de întreținere și reparare a căii, utilaje pentru întreținerea și repararea liniilor electrificate, rețele telefonice complet automatizate, șantiere de construcții-montaj și reparații capitale a clădirilor, construcțiilor feroviare, a căii și instalațiilor acesteia. Liniile și macazurile sînt înzestrate cu echipamente moderne de executare a parcursurilor de circulație și manevră, de semnalizare a stării de liber sau ocupare a liniilor (majoritatea în dublu sens), de control al vitezei de circulație a trenurilor. De asemenea, pentru satisfacerea cerințelor de transport ale beneficiarilor, regionala dispune de vagoane de marfă de diverse tipuri, specializate în transportul unei game variate de produse (chimicale, cereale, minereuri, ciment, mărfuri generale), vagoane fabricate de industria noastră constructoare de mașini.

BENEFICIIND de această modernă și completă dotare, colectivele de oameni ai muncii au urmărit și urmăresc în permanență îmbunătățirea întregii activități, luarea celor mai adecvate măsuri tehnico-organizatorice în vederea realizării în bune condiții a sarcinilor de plan ce le revin. În acest mod, atât în 1983 cît și în primele 5 luni din acest an, pe ansamblul regiunii s-au obținut rezultate bune în îndeplinirea obligațiilor asumate prin plan, sarcinile la principalii indicatori fiind realizate și chiar depășite.

În cadrul preocupărilor pentru satisfacerea în condiții optime și de eficiență a cerințelor de transport o grijă deosebită a fost acordată modernizării

tuturor laturilor activității, utilizării unor tehnologii de transport superioare, de mare productivitate. În acest context se înscrie realizarea cu ajutorul mașinilor de calcul electronic a procesului de triere a vagoanelor de marfă în triajul București II, precum și prelucrarea trenurilor și vagoanelor în triajul Videle în mod automat, cu ajutorul unor echipamente concepute și executate în premieră națională, procesul de triere fiind comandat de mașini electronice de calcul care conduc și țin întreaga gestiune a activității (indicatori de cantitate și calitate, economico-financiari, de personal, consumuri materiale). Acest lucru conduce evident la creșterea productivității

● Prin extinderea transportului containerizat și în marșrute se poate asigura o utilizare maximă a capacității de transport și o eficiență ridicată ● Vagoanele — mijloace de transport, nu depozite pe roți ● Locațiile nu pot suplini lipsa vagoanelor cauzată de imobilizarea lor ● Cum se poate îmbunătăți rulajul vagonului de marfă

muncii prin reducerea timpului aferent operațiilor ce se execută pentru formarea trenurilor de marfă, asigurînd un rulaj mărit vagoanelor și contribuind la ușurarea muncii personalului. Demn de menționat este și faptul că, în prezent, traficul executat prin tehnologii moderne reprezintă 17,9% la containerele de capacitate mică și 15,6% la containerele de mare capacitate (transcontainere) din realizările întregii rețele C.F.R.

Un rol de seamă în buna desfășurare a activității de transport îl are **colaborarea apropiată cu beneficiarii mijloacelor de transport**, adoptarea unor măsuri tehnico-organizatorice, de dotare cu utilaje de mecanizare a operațiilor de încărcare-descărcare a mărfurilor. În această direcție, regionala a inițiat o acțiune de inventariere în fiecare întreprindere și stație a cauzelor care determină o slabă utilizare a vagonului, încheindu-se programe comune de dotări C.F.R. — întreprinderi. Totodată, se întocmesc informări periodice asupra modului cum se respectă, atât de către regională cît și de către partenerii ei, sarcinile stabilite în aceste programe, informări care sînt înaintate centralelor și ministerelor tutelare, organelor centrale financiar-bancare și de sinteză.

O utilizare bună a vagonului de marfă presupune ca timpul între două încărcări succesive (rulajul) să fie cît mai mic, acest lucru creînd posibilitatea ca un vagon să realizeze mai multe transporturi într-o anumită perioadă. Din elementele care compun rulajul re-

zulă că, între două încărcări succesive, vagonul se află o perioadă de timp la dispoziția beneficiarului pentru încărcare sau descărcare și o perioadă de timp în parcurs, timp în care calea ferată asigură deplasarea vagonului de la expeditor la destinatar. Un element determinant în îmbunătățirea indicatorului „rulajul vagonului” îl reprezintă **timpul de staționare la încărcare-descărcare**, timp care este încă destul de mare, conducînd la imobilizări importante de vagoane. Trebuie evidențiat în acest sens faptul că sînt încă multe întreprinderi economice care, neacordînd atenția cuvenită dotării cu utilaje pentru mecanizarea operațiilor de încărcare-descărcare, organizînd necorespunzător activitatea în acest domeniu, transformă vagoanele în adevărate depozite pe roți. Dintre unitățile care au produs imobilizări mari de vagoane și care au fost penalizate în consecință, amenzii care însă nu pot suplini lipsa vagoanelor ce ar fi urmat să fie puse la dispoziția altor beneficiari pentru transport, se pot menționa: Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească, Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște, întreprinderea „Combustibilul” București, întreprinderea de spirt și bere București, întreprinderea de prefabricate București; sumele imputate pentru plata locațiilor, numai în cazul acestor beneficiari, se ridică la peste 40 milioane lei/an.

O DEOSEBITĂ importanță pentru realizarea unui transport eficient o prezintă **modul cum se încarcă vagonul față de capacitatea sa portantă**. În această direcție există încă anumite rezerve de îmbunătățire a activității, dat fiind faptul că nu se respectă în totalitate prevederile și normele tehnice de încărcare a diverselor produse în vagoane. Acest lucru impune atît din partea unităților economice beneficiare ale mijloacelor de transport, cît și din partea stațiilor C.F.R. o mai mare grijă față de utilizarea integrală a capacității vagoanelor. Se constată încă o neurmărire corespunzătoare a modului de încărcare a vagoanelor la capacitate de către unele stații cum sînt: București-Progresul, Herăstrău, Urziceni, Sinaia, Titan, Forești-Prahova, care admit ca unele întreprinderi să încarce marfa „cu furca”, utilizînd slab volumul și capacitatea de transport a vagoanelor de marfă.

Avînd în vedere că activitatea regională se concretizează în servicii prestate unităților economice, o atenție mărită se acordă **creșterii promptitudinii și solicitudinii în asigurarea diverselor cerințe de transport**, astfel încît mărfurile să ajungă de la furnizor la beneficiar într-un timp cît mai scurt. Sub acest aspect mai există încă rezerve de îmbunătățire a activității, preocupările vizînd: evitarea transporturilor încrușate și a situațiilor în care vagoanele se „pierd” pe traseu, extinderea transportului în marșrut, asigurarea numărului de vagoane necesare în perioadele de vîrf de transport, optimizarea fluxurilor de transport.

→

Zilele academice economice

SUB egida Academiei Republicii Socialiste România – secția de științe economice și sociologie –, în zilele de 7-9 iunie a.c. s-a desfășurat la Academia de Științe Economice o importantă manifestare științifică sub genericul „Zilele academice economice”. Această acțiune avind drept temă „Dezvoltarea economico-socială a României în perioada 1944-1984” a fost organizată împreună cu Institutul Central de Cercetări Economice, Secția de științe economice a Academiei de Științe Sociale și Politice și Academia de Studii Economice. Prin această manifestare științifică, cei ce lucrează în cercetarea economică întimpină și omagiază cele două evenimente de seamă ale acestui an – sărbătorirea a patru decenii de la înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și cel de-al XIII-lea Congres al partidului.

Referatele și intervențiile s-au axat pe evidențierea sarcinilor actuale de cercetare trasate în „Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic în perioada 1981-1990 și direcțiile principale până în anul 2000” elaborat din inițiativa, sub îndrumarea și cu participarea directă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim-viceprim ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Odată cu prezentarea marilor realizări obținute de poporul nostru în ultimele patru decenii, și cu deosebire după cel de-al IX-lea Congres al partidului, în cele 200 de referate prezentate de circa 350 de autori au fost subliniate preocupările actuale de ridicare a eficienței cercetării economice în concordanță cu orientările conducerii superioare de partid și de stat. Beneficiind de contribuția unor personalități ale științei economice românești, de participarea largă a cercetătorilor și cadrelor universitare ce activează în acest domeniu, manifestarea prilejuită de „Zilele academice economice” a abordat în cele zece secțiuni de lucru o tematică bogată: avuția națională; planificare și prognoză; industrie, construcții, transporturi; agricultură; dezvoltarea

economiei naționale în profil teritorial; mecanismul economic și eficiența economică; procese fundamentale în economia mondială contemporană și participarea României la circuitul economic mondial; creșterea nivelului de trai și a calității vieții; perfecționarea învățămîntului superior economic; probleme actuale ale valorificării tradițiilor înaintate ale gândirii economice românești. Lucrările „Zilelor academice economice” au fost inaugurate prin comunitate, susținute de tovarășul academician Manea Mănescu, președintele Secției de științe economice și sociologie a Academiei R. S. România.

În încheierea reuniunii, participanții au adoptat o telegramă adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în care se spune: Lucrările din cadrul „Zilelor Academice Economice” au pus în evidență în mod deosebit contribuțiile dumneavoastră de inestimabilă valoare teoretică și practică la dezvoltarea gândirii economice și social-politice contemporane, la îmbogățirea patrimoniului cunoașterii și creației umane, preocuparea permanentă de a așeza toate domeniile vieții economice și sociale pe temelia celor mai avansate cuceriri ale științei.

Vă aducem cele mai profunde mulțumiri pentru rolul determinant pe care-l aveți în orientarea fermă a cercetării economice românești spre realizarea sarcinilor de progres economico-social al națiunii noastre, pentru orientările clarvăzătoare, novatoare, realiste privind integrarea tot mai fermă a cercetării științifice, economice în procesul general al dezvoltării intensiv-calitative a economiei românești, al ridicării continue a calității muncii și vieții întregului nostru popor.

Aducem un profund omagiu și cele mai respectuoase mulțumiri tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, militant revoluționar de frunte, savant de renume mondial, pentru contribuțiile remarcabile la îmbogățirea științei contemporane, pentru indicațiile nemijlocite și sarcinile concrete formulate întregului front al cercetării științifice românești, în spiritul cărora și cercetarea economică se implică tot mai organic la realizarea obiectivelor prioritare stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului.

În ceea ce privește transportul de călători, au fost aduse îmbunătățiri prin dotarea parcului regionalei cu noi vagoane clasă cit și cu vagoane cușetă. Au fost puse în circulație, în relația cu litoralul, două trenuri cu vagoane noi și instalații de radioficare. De asemenea, la sfârșitul anului 1983 a fost pus parțial în funcțiune noul centru de revizie, pregătire și formare a trenurilor de călători în flux industrial, care o dată cu intrarea sa integrală în funcțiune va crea posibilitatea oferirii unor condiții optime de călătorie.

FĂȚĂ de 1983, în acest an sarcinile de plan prezintă creșteri însemnate la toți indicatorii. Astfel, se prevede o creștere de 7 mii tone zi la încărcări și un spor de 920 mii tone nete kilometri. De asemenea, se va îmbunătăți încărcătura statică cu 1%, iar tonajul mediu brut pe tren va spori cu 3%; productivitatea locomotivelor urmează să crească cu 0,5%, în condițiile reducerii consumului specific de motorină cu 0,5% și a consumului specific de energie electrică cu 1%. Având în vedere aceste obiective, la nivelul Regionalei C. F. București au fost analizate toate posibilitățile de îmbunătățire a activității, inițiindu-se acțiuni și măsuri concrete menite să asigure realizarea în bune

condiții a obiectivelor stabilite prin plan.

O atenție deosebită este acordată în continuare sporirii volumului de mărfuri expediate, astfel încât să se răspundă pe deplin cerințelor și necesităților beneficiarilor de transport. În vederea acestui lucru se acționează continuu pentru îmbunătățirea activităților de încărcare-descărcare prin măsuri operative inițiate împreună cu unitățile economice pentru desfășurarea acestor operații în mod continuu și pe timp de noapte, precum și pentru mărirea gradului de mecanizare a execuției lor. Totodată, se va extinde sistemul de evidență pe calculator la marile întreprinderi ale municipiului București pentru urmărirea vagoanelor la încărcare-descărcare. De asemenea, tot în direcția sporirii volumului de mărfuri transportate se vor pune în funcțiune noi terminale de transcontainere, iar pentru produsele de carieră-balastieră se vor asigura zilnic navete și marșrute. Prin echilibrarea solicitărilor orare ale tirajelor se va reduce consumul de vagoane-ore la triere, îmbunătățindu-se ciclul de rulaj al vagoanelor.

Exploatarea rațională, întreținerea și repararea locomotivelor, vagoanelor, liniilor și instalațiilor constituie o altă rezervă pentru buna desfășurare a activității de transport, urmărindu-se în acest sens reducerea imobilizărilor la

reparațiile locomotivelor și vagoanelor printr-o mai bună organizare a activității în atelierele specializate, creșterea gradului de recondiționare a pieselor de schimb, sporirea gradului de siguranță a circulației și a duratei de funcționare a unor instalații prin diverse îmbunătățiri ale acestora și executarea de verificări periodice.

Pentru realizarea unui regim strict de economie se urmăresc sistematic consumurile specifice de materiale și combustibili, acționându-se pentru îndrumarea trenurilor numai la tonajul sau lungimea corespunzătoare distanțelor de parcurs, precum și pentru reducerea numărului de opriri netehnologice. Se preconizează astfel o reducere a consumurilor normate de combustibil și energie cu 1,5%.

Activitățile întreprinse de colectivele de oameni ai muncii din Regionala de căi ferate București vor evidenția pe parcurs și alte căi și direcții de acțiune în vederea realizării prevederilor de plan pe acest an, sporirii calității și eficienței economice a transportului pe calea ferată, realizării unui transport ritmic și operativ în concordanță cu solicitările tot mai diversificate ale beneficiarilor.

Aurel Dumitru POPA
director general al Regionalei
C. F. București

Posibilități de sporire a eficienței economice în pomicultură

POMICULTURA, această mare bogăție a țării noastre trece prin mari transformări și înnoiri, ca urmare a unui vast program de dezvoltare, atât pentru perioada 1984—1985, cât și pentru perspectivă. Cerințele tot mai mari de fructe ale populației și industriei solicită o atenție din ce în ce mai mare față de acest patrimoniu național, care însumează cca. 120 milioane pomi, din diferite specii și soiuri, răspindite pe întreg teritoriul țării. Pomicultura este o străveche ocupație a locuitorilor de pe aceste meleaguri, cu condiții pedoclimatice favorabile, pentru a produce fructe variate, în cantități ridicate și de calitate superioară.

Prin Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R. și Planul național de realizare a unor producții agricole sigure și stabile s-a elaborat o strategie de dezvoltare a pomiculturii românești în următorii ani, strategie ce urmărește obiective importante ca: reconstrucție și modernizare în condiții de eficiență economică ridicată, de rentabilizare a tuturor unităților pomicole. Se prevede astfel modernizarea bazinilor și masivelor pomicole cu tradiție — cum sînt de exemplu, Vălenii de Munte în cultura prunului, Cislădie în cultura cireșului, Rădășeni în cultura mărului — prin lărgirea și comasarea lor în livezi încheiate pe specii și soiuri. Modernizarea înseamnă refacerea pomiculturii în gospodăriile populației din zona colinară pe noi baze, așa cum rezultă din Programul unic privind creșterea producției agricole.

În prezent, se pune tot mai mult accentul pe cultura pomilor într-un sistem modern și unitar, eficient, cu valorificarea mai judicioasă a terenurilor în pantă și a zonelor tradiționale pomicole. Atenția este îndreptată, de asemenea, spre introducerea largă a tehnologiilor noi, mai puțin energofage, de mare randament, a îmbunătățirii structurii speciilor și lărgirii sortimentului de soiuri, în vederea realizării unui adevărat conveier de fructe din vară pînă în vară.

O mai bună organizare a pomiculturii

MODERNIZAREA în continuare a pomiculturii românești este absolut necesară și ea presupune concentrarea, specializarea, noi plantații în sistem intensiv și superintensiv, îndesirea plantațiilor clasice în scopul sporirii potențialului de producție, îmbunătățirea structurii pe specii și soiuri. O atenție deosebită va trebui acordată extinderii nucului, migdalului, vișinului, arbuștilor fructiferi din soiuri valoroase, solicitate pe piața internă și la export. Prezintă interes identificarea de noi terenuri în zona colinară și mai ales de soluri nisipoase ce pot fi valorificate superior. În acest sens, rezultatele remarcabile obținute la Sta-

țiunea experimentală Timburești a Universității din Craiova și la Stațiunea centrală pentru nisipuri, unde piersicul a dat producții medii variind între 10—16 tone la hectar, în condiții de irigare, constituie argumente convingătoare. De mulți ani, mărul se cultivă pe nisipurile de la Valea lui Mihai cu rezultate excelente.

În bazele pomicole cu tradiții se pot înființa, în gospodăriile populației, mici plantații, chiar în asocieri, formînd cu timpul masive complete, dotate cu stații de condiționare și depozitare a fructelor și mici secții de industrializare a acestora. Această acțiune de modernizare impune însă organizarea urgentă a serviciilor de protecție a terenurilor prin realizarea unor lucrări de îmbunătățiri funciare și aplicarea măsurilor agropedoameliorative pentru conservarea și ameliorarea solului. De asemenea, se impune organizarea asistenței tehnice calificate pe comune și bazine pomicole, care să fie suportată și de producători. Prin acțiunile de mai sus, multe locuri din țară pot lua o altă înfățișare, civilizată, înfloritoare, iar satele vor deveni mai bogate, mai frumoase. Pomicultura va crea multe locuri de muncă bine remunerate.

Resursele funciare — superior valorificate

ROMÂNIA deține, actualmente, 365 mii hectare cu pomi, din care 279 mii hectare pe rod, cu un potențial de producție de 2,68 mil. tone fructe. De subliniat că în gospodăriile populației sînt ocupate cu pomi 85 mii hectare (30% din suprafața totală), cu o producție totală de 1,22 milioane tone (45% din totalul fructelor recoltate pe țară). Gospodăriile populației nu numai că dețin un patrimoniu mare de pomi, (69,6 milioane) dar reprezintă și cel mai mare producător de fructe, element demn de reținut și de luat în seamă în constituirea fondului central de stat și a valorificării pe piață a fructelor.

Acest patrimoniu pomicol se bazează pe o rețea largă de pepiniere, care pot produce anual materialul săditor autentic din speciile și soiurile cerute de cultivatori, pentru diverse sisteme de cultură și zone ecologice.

Din total suprafața ocupată cu livezi, 41,53% din plantații sînt situate pe terenuri cu pante avînd înclinația cuprinsă între 20% și peste 30%. Pe terenurile de șes întinlim aproape 90,4 mii hectare cu livezi (25,45%). Pe pantele avînd înclinația de 6—19%, suprafața cu pomi ocupă 95,9 mii hectare (27,02%) din total livezi. De subliniat că un procent ridicat din terenurile ocupate de pomi sînt supuse eroziunii, în diferite stadii de dezvoltare, ceea ce pune probleme deosebite de îmbunătățiri funciare.

Alegerea terenurilor în pantă trebuie

reconsiderată pentru noile plantații, avînd în vedere specia cultivată, panta terenului, regimul de precipitații, în scopul realizării unor perimetre pomicole cu investiții cât mai reduse și executării lucrărilor de întreținere în perioada de rodire a pomilor, cu cheltuieli și consumuri micșorate de energie. Astfel, este necesar să se aleagă versanții cit mai uniformi, fără denivelări accentuate, ceea ce scade costul lucrărilor de nivelare. În prima etapă de plantări se vor alege terenurile stabile, fără pericol de alunecări. Specialiștii Institutului de cercetări pomicole de la Mărăcineni — Pitești recomandă ca în zonele cu precipitații sub 600 mm, pentru a asigura o eficiență economică prin producții ridicate, să se ia în cultură numai versanții cu înclinația pantei de 16—18%, cu soluri profunde. Numai în zonele cu precipitații mari, peste 600 mm, pomii se pot planta pe terenuri a căror înclinație poate să ajungă pînă la 25—30%.

Este o datorie să dezvoltăm pomicultura în zonele premontane favorabile pentru anumite specii de pomi și arbuști, intervenind cu tehnologii specifice. Avem la dispoziție mii de hectare la Bilcești (Argeș), Moeci (Bran), Comarnic (Prahova), Dragoslavele și Rucăr, unde mărul, prunul și arbuștii fructiferi pot realiza producții satisfăcătoare, pe terenuri cu totul nefavorabile pentru culturile agricole. Experiențele îndelungate efectuate la Bilcești, pe terase amplasate la o altitudine de 540 m au demonstrat, foarte elocvent, eficiența ridicată a solului de măr Kalter de Boemia, care și-a găsit aici o a doua patrie, producînd fructe de calitate superioară, care se păstrează pînă în primăvară. Studiile efectuate la Moeci — Bran de un grup de cadre didactice de la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, pe un sol rendzinic, deci slab productiv, au arătat că soiuri ca James Griere, Jonathan, Golden delicious, pot da recolte bune în sistem de cultură intensiv. Depresiunile subcarpatice ale Oltului sînt deosebit de favorabile pentru cultura nucului, de exemplu.

O resursă funciară sigură pentru pomicultură o reprezintă nisipurile și solurile nisipoase, cultivate numai în procent de 1,50%. La ora actuală, de suprafețe însemnate pretabile pentru cultura pomilor, îndeosebi pentru piersic, cais, nuc, dispun județele Dolj, Mehedinți, Galați și Brăila. Rezultatele obținute de Stațiunea centrală de cercetări pentru cultura plantelor pe nisipuri de la Călărași, județul Dolj, demonstrează că se pot obține producții economice de fructe numai dacă se fac lucrări de profunzime a solului, administrarea de îngrășăminte organice și de plante verzi, combinate cu irigarea în perioadele de secetă.

Nisipurile irigate din sudul Olteniei reprezintă o zonă ecologică deosebit de favorabilă pentru cultura piersicului, caisului, migdalului și nucului. Ele

însă necesită materie organică în cantități de 40—60 tone la hectar, prevenirea eroziunii și protejarea stratului fertil de la suprafața nisipurilor. La Stațiunea experimentală Timburești a Universității din Craiova, pentru ridicarea fertilității nisipurilor s-au încercat cu bune rezultate îngrășămintele verzi (măzăricea, lupinul alb), care pot produce 20 tone masă verde la hectar, ce se încorporează în sol chiar în luna mai.

Combaterea bolilor și dăunătorilor

O VERIGĂ esențială în politica de dezvoltare a pomiculturii și a complexului agrotehnic aplicat în plantații, reprezintă prevenirea și combaterea bolilor și dăunătorilor. Această acțiune ar trebui gândită și organizată mai bine, îmbinând mijloacele agrotehnice, chimice și biologice de combatere. Este important de a găsi noi mijloace biologice de combatere care să fie nepoluante și cu timpul pot deveni economice. Orientarea nouă în protecția pomilor spre combaterea integrată poate să-și găsească larg teren de aplicare în plantații. Combaterea integrată îmbină și folosește rațional toate metodele și mijloacele disponibile în cadrul unor ecosisteme pomicole dinamice, pentru limitarea atacului de către boli și dăunători și a pagubelor produse de acestea. Având la bază o concepție ecologică, combaterea integrată reduce sau elimină o parte din efectele secundare, negative ale pesticidelor, inclusiv poluarea mediului atmosferic și a solului și este mai eficientă decât combaterea exclusiv chimică.

Protecția pomilor contra bolilor și dăunătorilor este asigurată de o rețea destul de bine organizată de stații pentru avertizare. Considerăm că, pentru raționalizarea și eficiența tratamentelor, pentru economisirea substanțelor fitofarmaceutice, stațiile de control și avertizare ar trebui extinse, iar sistemul informațional largit în așa fel ca „semnalul de alarmă” plecat de la specialiști să ajungă imediat până la ultima gospodărie din sat. Combaterea bolilor și dăunătorilor se impune să fie generală. Un singur pom rămas netratat constituie un focar continuu de boli și dăunători pentru plantațiile din jur.

Perfecționarea continuă a activității stațiilor de prognoză și avertizare pe teritoriul țării noastre se înscriu în politica pentru creșterea producției de fructe, limitarea poluării mediului ambiant și reducerea reziduurilor toxice de pe fructe, precum și pentru folosirea eficientă, rațională și economică a mijloacelor materiale, în mod deosebit a pesticidelor din import cu 25%.

Îmbinare armonioasă între pomicultură și agricultură

PENTRU a nu se crea o concurență între culturile agricole și pomi, în zonele de deal și munte, considerăm că este necesar să se țină seama de corelarea resurselor naturale și economice a unei zone, a potențialului de

producție, cu îmbunătățirea structurii culturilor în profil teritorial. Avem zone naturale colinare ce se pretează mult mai bine la cultura pomilor, decât a cerealelor, cum ar fi de exemplu, zona Voinești-Cindești — Izvorani-Malu cu Flori, ca să dăm numai un exemplu. După opinia noastră, terenurile în pantă de aici sînt indicate să fie cultivate cu prioritate cu pomi, și mai ales cu măr, păr, prun, care produc în medie 15—25 tone fructe la hectar. În schimb, este total greșit să ocupăm cu plantații pomicole, terenurile plane din zona Ploiești-Văleni de Munte sau Buzău-Cindești, în detrimentul culturilor de griu și porumb, de exemplu.

Desigur că problema este discutabilă cînd ne referim la unități pomicole încheiate, specializate și de mare randament. În perspectivă, este de dorit să nu se mai admită nici o încălcare a legilor și hotărîrilor privitoare la valorificarea integrală a terenurilor agricole. Aceste legi sînt obligatorii și în primul rînd, ele trebuie respectate cu strictețe de unitățile agricole de stat și cooperatiste.

Extinderea pomiculturii în gospodăriile populației

PLANTAȚIILE pomicole sînt culturi multianuale intensive, care antrenează investiții mari pentru înființare, incluzînd cheltuielile cu lucrările de întreținere pînă la intrarea pe rod, la care se adaugă, după intrarea pe rod, alte costuri de producție. De aceea, se impune adoptarea cu mult discernămint, încă din faza de proiect, a celor mai eficiente soluții tehnice, care să asigure producția planificată de fructe, recuperarea într-un termen scurt a investițiilor și obținerea unei rentabilități ridicate. În acest sens, studiului tehnico-economic ce se elaborează pentru fiecare plantație și investiție trebuie să i se acorde cea mai mare atenție, cu respectarea strictă a legislației în vigoare, a lucrărilor de zonare ecologică și de amenajare a teritoriului, pe baza unor criterii unitare. Opinem pentru ca organul agricol județean în colaborare cu stațiunea de cercetări pomicole din zonă să elaboreze studii și proiecte pe comune și grupe de gospodării, într-o perspectivă de cîțiva ani, pentru a se realiza plantații în masiv și asociate. Pe această cale, statul are posibilitatea să ajute mai mult pe producători la alegerea speciilor și soiurilor adaptate condițiilor locale, să combată eroziunea cu forțe unite, să folosească terenul și pentru culturi agricole sau legumicole. Asemenea miniproiecte ar constitui un real ajutor pentru consiliile populare, care prin lege, au obligația să coordoneze aceste acțiuni și să vegheze cum este folosit, conservat, protejat și ameliorat pămîntul comunei, chiar dacă este în proprietate personală. Avînd asemenea material documentar, avînd asemenea material documentar, în cunoștință de cauză, va putea eşalona unele lucrări, va impulsiunea altele, în funcție de relieful terenului destinat plantării pomilor și de baza materială locală. În acest mod, asistența tehnică va fi mai concretă și mai eficientă, locuitorii aşezării respective putînd fi antrenați organizat la executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și de

combatere la timp a bolilor și dăunătorilor. Cadrul organizatoric de proiectare-execuție propus va contribui la dezvoltarea pomiculturii din gospodăriile populației și creșterea aportului ei în fructe, o perioadă cît mai îndelungată din an.

Conform Programului unic de creștere a producției agricole în gospodăriile populației, o atenție deosebită se va acorda plantării de pomi. Astfel, în anul acesta vor trebui plantați 4,5 milioane de pomi, din care cea mai mare parte în toamnă, din specia măr, cireș, vișin, nuc, dud, piersic, funcție de condițiile climatice. Se recomandă ca în curtea unui gospodar cu suprafața medie de 200—250 m² să se planteze 6 pomi, care asigură fructe pentru membrii familiei și disponibilități pentru valorificare pe bază de contract.

Cercetarea științifică în slujba producției

ROLUL cercetării științifice este uneori determinant în pomicultură, dat fiind specificul de ordin biologic și tehnologic al culturilor pomicole. Un exemplu concret îl constituie Stațiunea de cercetare și producție pomicolă de la Oradea, care prin ani de străduință și muncă a pus în valoare dealurile din vecinătatea orașului, prin plantații de piersic și cais, creînd aici unul din cele mai mari și prospere bazine pomicole din țară, rivalizînd cu Bucureștiul și Medgidia.

În acțiunea de dezvoltare a pomiculturii, producerea materialului săditor ocupă un loc central. În acest sens se impune ca înmulțirea speciilor să se facă cu respectarea strictă a zonării și microzonării ecologice stabilite pentru fiecare bazin și centru pomicol. Succesul măsurilor adoptate va depinde de înmulțirea speciilor și soiurilor deficitare, rezistente la boli și dăunători, care necesită un număr redus de tratamente fitosanitare. Astfel, Stațiunea de cercetări pomicole Voinești a creat două soiuri de măr (Pionier și Generos), rezistente la rapăn, din care se va înființa prima fermă de producție cu feritratamente. Remarcăm, de asemenea, soiul Frumos de Voinești, rezistent la fâinare, cu fructe de calitate și productiv. Nu trebuie neglijată organizarea în comune a punctelor de vînzare a materialului săditor și uneltelor specifice, pentru gospodăriile populației.

Pentru majoritatea speciilor pomicole se recomandă sistemul super-intensiv de cultură, în care scop se va forma o coroană corespunzătoare. În plantațiile de măr realizate în toamna trecută sau în această primăvară, încă se mai pot efectua lucrări de formare a coroanei. Sistemul superintensiv de cultură este mult mai productiv și de mai mare eficiență economică. Astfel, din datele Stațiunii de cercetări pomicole de la Voinești, județul Dimbovița, pomii în sistem superintensiv au produs 30 tone fructe la hectar, față de 20 tone/ha la livada intensivă și 10 tone/ha la livada clasică. Venitul net anual la hectar se ridică la 41 mii lei la livada superintensivă, 20 mii lei la livada intensivă și numai 5 mii lei la pomii în sistem clasic.

Creola MĂNESCU

Perfecționarea sistemului informațional al întreprinderii de comerț exterior, în concordanță cu cerințele actuale ale exportului

PRELUCRAREA automată a datelor poate fi considerată drept una din multitudinea de căi urmărind „perfecționarea în continuare a conducerii și organizării activității economico-sociale în scopul utilizării cât mai eficiente a tuturor resurselor materiale și umane”, obiectiv prevăzut în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Pornind de la articolul „Băncile de date economice în formularea strategiei exportatorului” din nr. 51/1983 al Revistei economice, vom prezenta câteva din aspectele pe care le-am avut în vedere la realizarea sistemului informatic ca parte a sistemului informațional al Mașinexportimport, întreprindere de comerț exterior căreia îi revine sarcina de a valorifica superior la export mașini și utilaje de mare tehnicitate, grupă de produse care a cunoscut o dinamică remarcabilă în ultimii ani, situând România printre primii 10 producători mondiali.

Se are în vedere ca sistemul informatic să se închege și să se completeze pentru a realiza un sistem de conducere bazat pe prelucrarea superioară a acestei importante resurse — informația — care să servească la luarea deciziilor în domeniul exportului.

Pentru rezolvarea acestor sarcini care revin I.C.E. Mașinexportimport în contextul obiectivelor de creștere a productivității muncii proprii, pe fondul menținerii unui număr redus de personal, un aport sporit a adus și prelucrarea automată a datelor.

OBIECTIVELE sistemului informatic sint derivate din obiectivele generale ale întreprinderii. Printre acestea se pot menționa: realizarea în condiții grafice deosebite și la timp a ofertelor de export, listelor de preț, documentelor de licitații; cunoașterea nivelului prețurilor practicate de concurență, determinarea nivelului optim de preț; pregătirea tratativilor pentru realizarea celor mai competitive prețuri de contractare în condiții de eficiență sporită; controlul abaterilor plan-contractat-realizat import-export și financiar-contabil etc.

Subliniem că prin extinderea activității de prelucrare automată a datelor se schimbă calitatea muncii, care devine mai complexă, beneficiarii rezultatelor prelucrării pe calculator asimilind cunoștințe ca operatori la terminal, control date etc., funcție de gradul de implicare prin aplicațiile abordate.

Personalul muncitor de conducere și operativ al întreprinderii a fost antrenat pentru a participa direct, răspunzând de concepția și structura funcțională a aplicațiilor informatice realizate, activitatea desfășurându-se prin consultarea largă a beneficiarilor și furnizorilor de date în etapele de proiectare, pentru a asigura date și situații de calitate (avind în vedere dictonul care circulă în informatică „Garbage in — garbage out” — gunoi introduci, gunoi extragi). Lucrătorii oficiului de calcul au elaborat, împreună cu centrele de calcul ale Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și, respectiv, Centralei industriale de mașini-unelte, conceptul și structura aplicațiilor ce se realizează în cadrul sistemelor, structura procedurilor, asigurând preluarea, verificarea, controlul datelor, programarea și exploatarea sistemului informatic.

Avind ca obiectiv central aplicarea principiilor autoconducerii și autogestiei, sistemului informatic al întreprinderii s-a conceput pe patru niveluri decizionale:

1. lucrători operativi (produs, țară)
2. serviciu operativ (producători, grupe produse, țări etc.)
3. întreprindere (funcțiuni, obiective)
4. raportare externă.

Corespunzător activităților operative și funcționale, sistemul informatic este structurat în cinci subsisteme:

1. plan contractat-realizat (export-import);
2. etape precontractuale (export-import) prețuri, marketing;
3. derulare (export-import);
4. financiar-contabil (export-import);
5. forță de muncă (personal-retribuire).

Fiecare din subsistemele menționate conține aplicații care conexează mai multe niveluri decizionale.

Pentru **nivelul 1** — se elaborează automat documente, se actualizează fișierele pe baza documentelor, respectiv se co-

rectează, stochează și prelucrează documentele de export-import.

Pentru **nivelul 2** — se realizează prelucrarea selectivă a informațiilor pe compartimente, produse, țări, pentru a se asigura că activitatea se desfășoară eficient, conform planului.

La **nivelul 3** — se centralizează informațiile pentru a se asigura că sarcinile (funcțiile) sint îndeplinite eficient conform planului la nivelul întreprinderii (situații centralizatoare la nivel de întreprindere pentru serviciile coordonatoare și direcții).

Nivelurile 1 și 2 sint principalii beneficiari ai prelucrării automate a datelor, avind în vedere volumul mare de date vehiculate prin cele 31 de aplicații (sisteme de programe), cite se preconizează că va avea sistemul informatic, majoritatea fiind încadrate în aceste niveluri ierarhice.

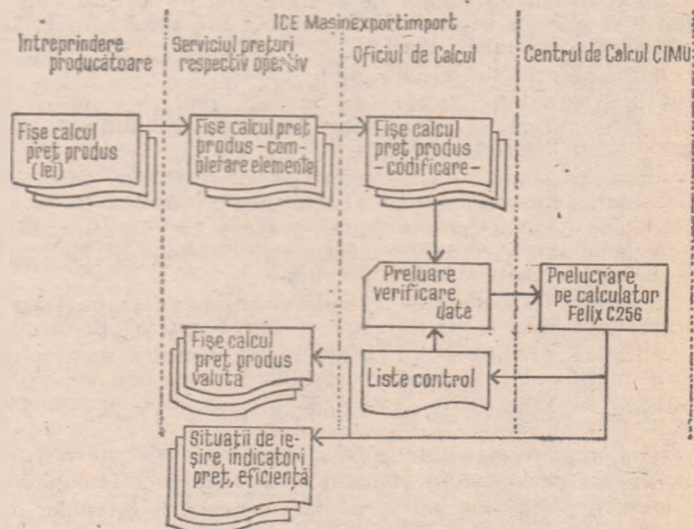
S-a avut și se are în vedere realizarea unor programe calculator care, pe baza prelucrării automate a datelor referitoare la plan, contractat, realizat, financiar, contabil, prețuri, calculații etc., să poată oferi conducerii variante de acțiune care să permită luarea deciziilor în diverse împrejurări.

Avind în vedere ierarhizarea menționată, vom exemplifica cu câteva aplicații în exploatare curentă: la nivelul 1 al activității operative — **elaborarea automată a calculațiilor de preț-eficiență, elaborarea automată a ofertelor export prin tehnica de prelucrare text, analiza prețuri concurență etc.**; la nivelul 2 al controlului operativ — **situații contractat-realizat export, sarcina contractat-realizat import etc.**; la nivelul 3 — **control conducere întreprindere — calcul automat al cursurilor de revenire contractat-realizat — sintetizat la nivelul întreprinderii de comerț exterior**.

În abordarea aplicațiilor informatice menționate, s-au avut în permanență în vedere cerințele actuale ale exportului, s-a căutat ca acestea să răspundă cât mai bine așteptărilor beneficiarilor, prelucrării automate a datelor din întreprindere.

În acest sens, pentru aplicația „Elaborarea automată a calculațiilor de preț, eficiență” se realizează fluxul din fig. 1.

Fig. 1

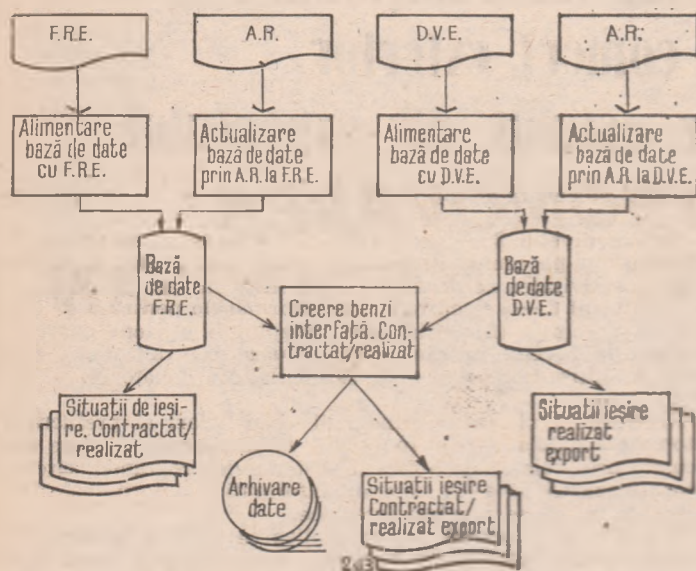
Între întreprindere producătoare întocmește fișa de calcul preț produs lei, conform metodologiei în vigoare — pe un formular tipizat adaptat pentru prelucrarea automată a datelor.

Serviciul prețuri al întreprinderii de comerț exterior analizează aceste fișe de calcul, le completează cu cotațiile, respectiv cursurile de revenire la care se calculează diversele componente ale prețului intern complet de export și le transmite oficiului de calcul.

Oficiul de calcul al întreprinderii de comerț exterior preia, verifică și codifică datele din aceste documente și în urma prelucrării pe calculatorul FELIX C-256 obține fișele de calcul preț în valută și situațiile indicatorilor de eficiență solicitate.

Serviciul prețuri al întreprinderii de comerț exterior analizează și validează calculațiile și situațiile de preț, eficiență și

Fig. 2

le transmite serviciilor operative pentru fundamentarea tratativelor de export.

Aplicația permite determinarea reală a elementelor care compun costul total, respectiv prețul intern complet de export, ca o cheie a cuantificării eficienței operațiunilor de export, permite de asemenea analiza rentabilității operațiunilor pe baza calculului automat corelat al indicatorilor de eficiență, cu evidențierea cheltuielilor cu materiile prime, energia, aportul valutar etc. la nivel de produs sau grup de produse (mașini-unelte, scule și truse scule).

„Elaborarea automată a ofertelor” este una din aplicațiile care se realizează pe microprocesorul de prelucrat texte aflat în dotarea întreprinderii din anul 1981*.

În fig. 2 este prezentat fluxul realizării ofertelor.

Documentul primar elaborat de serviciul operativ conține datele ofertare produs nou sau modificări la o ofertă anterioară.

Se încarcă prin intermediul tastaturii și ecranului display — sub controlul sistemului de operare, datele noi sau modificările și ulterior se extrag ofertele noi sau modificările în numărul de exemplare dorit.

Oferta propriu-zisă constă din :

— date variabile : firma, țara, adresa, prețuri, condiții de plată, referință, nr. ofertă, condiții de livrare, valabilitate, greutate, volum și termen de livrare ;

— date constante : descriere produs, date tehnice, execuție, producător, accesorii normale și speciale, echipament electric.

Capetele de tabel sînt realizate pe bază de subrutine. Sistemul de operare este prevăzut cu o serie întregă de facilități care permit o operare de înaltă calitate.

Ofertele se elaborează pe formulare tipizate adaptate la prelucrarea automată a datelor, într-o formă grafică deosebită.

Aplicația „Analiză prețuri concurență” permite serviciului prețuri-marketing și serviciilor operative să cunoască nivelurile de prețuri ale concurenței la zi și, pe această bază, să propună o strategie adecvată.

Fișierele de date ale aplicației respective se alimentează pe baza datelor preluate din „talonul de analiză preț” completat de serviciul prețuri-marketing pe baza consultării revistelor de specialitate, a tratativelor, publicațiilor, presei, a diverse informații de preț.

(*) Microprocesorul de prelucrat texte este compus din :

— ecran display asemănător ca mărime cu foaia de hîrtie format A4. Pe ecran pot fi afișate 66 linii, fiecare linie avînd 102 caractere. Separat de ecranul display este tastatura care pe lîngă tastele obișnuite are și o serie de taste funcționale ;

— controlerul — dispozitiv comandat de un sistem de operare specializat stocat pe una din cele două unități „floppy disc” ale configurației, memoria internă fiind de 128 KO de tip RAM ;

— 2 unități „floppy disc” care operează cu pile disc ce pot memora pînă la 300 000 caractere fiecare ;

— imprimanta — dispozitiv de imprimare în ambele sensuri cu viteza de 35 de caractere pe secundă pe hîrtie obișnuită de format A4 pe orizontală sau verticală, pînă la 5 exemplare.

Sistemul lucrînd în momentul de față independent, poate fi cuplat cu un calculator din familia minicalculatoarelor INDEPENDENT sau CORAL, în acest caz putînd fi privit ca terminal.

Documentele respective sînt tipizate și adaptate prelucrării automate a datelor.

Datele primare se preiau, validează, verifică, încarcă, actualizează și sortează în vederea obținerii situațiilor de ieșire validate (vînzările concurenței la un anumit tip de mașină — echivalentă românească, respectiv pe o anumită țară, pentru mașinile corespunzînd cu cele românești) punînd în evidență prețul în valuta contractuală, respectiv cel calculat prin transformare la cursul zilei în dolari, prețurile echivalente F.O.B. de piață respectiv C.I.F. calculate prin coeficienți de transformare piață — C.I.F. și C.I.F.-F.O.B. funcție de zona geografică, condiția de livrare, condiția de plată, data și sursa informației etc.

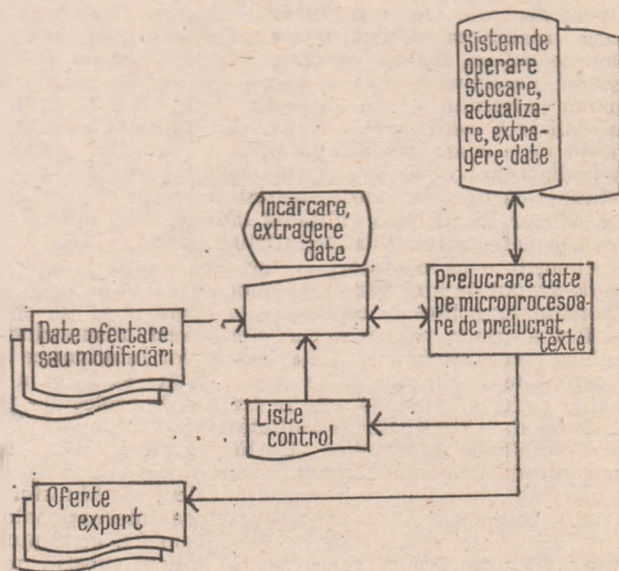
Aplicațiile menționate ca exemple la nivelurile 2 și 3, respectiv „Situaiile contractat/realizat export”, „Sarcină/contractat realizat import”, „Calculul automat al cursurilor de re venire contractate/realizate” se bazează pe crearea unor baze de date export-import pornind de la documentele primare de comerț exterior : fișe tehnice import, fișe rezumative export-import (F.R.E., F.R.I.), declarații vamale export-import (D.V.E., D.V.I.), avize de rectificare (A.R.) etc.

Exemplificăm schematizat acest aspect în fig. 3, sintetizînd modul cum se creează baza de date export.

Din schema prezentată în figura 3 se poate desprinde modul cum se corelează aplicațiile de la nivelurile decizionale 1 și 2 respectiv 3 alimentate cu documentele esențiale ale activității de comerț exterior, fișele rezumative respectiv declarațiile vamale export pe baza cărora se pot obține periodic sau la cerere situațiile de ieșire contractat sau realizat export (1), respectiv situațiile de ieșire contractat-realizat export (2 și 3). În mod analog se desfășoară activitatea și pentru cealaltă latură a activității de comerț exterior, respectiv cea de import.

În abordarea aplicațiilor informatice în cadrul întreprinderii Mașinexportimport s-a căutat să se realizeze o analiză informatică urmată de programe și proceduri cît mai apropiate de fenomenul practic, evitîndu-se abstractizarea sau matematizarea excesivă a fenomenelor.

Fig. 3

În același timp, se are în permanență în vedere realizarea interfeței externe cu M.C.E.C.E.I., M.I.M.U.E.E., C.I.M.U., I.C.S.I.T. „Titan” și întreprinderile producătoare pentru export, prin transmiterea directă a datelor primare sau a situațiilor de ieșire solicitate.

În perspectivă, în urma dotării întreprinderii cu minicalculator INDEPENDENT sau CORAL se are în vedere transmiterea datelor externe pe suport bandă magnetică în prima etapă și direct prin interconectare calculatoare ulterioare.

Constituirea sistemului informatic al întreprinderii și modul său de funcționare cunosc un continuu proces de perfecționare, pe baza experienței întreprinderii, prin controlul abaterilor înregistrate față de previziuni.

**I. MARAVELA
N. FRĂȚILOIU**

TENDINȚE ÎN PROMOVAREA PROGRESULUI TEHNIC CONTEMPORAN

— Robotizarea, electronizarea, tehnologiile flexibile —

ÎN CONDIȚIILE în care România socialistă are drept obiectiv strategic esențial depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare, înscrierea, în cel mai scurt timp, în rândul statelor cu nivel mediu de dezvoltare economică și apoi în rândul statelor dezvoltate, conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, au subliniat în repetate rânduri necesitatea de a mecaniza și automatiza în cât mai largă măsură procesele de producție, de a atinge astfel un nivel înalt al productivității, mai ales în industrie. Cunoșcând rolul hotărâtor al progresului tehnic în creșterea productivității muncii, în ce privește economisirea muncii vii și materializate, partidul și statul nostru au promovat o politică fermă de ridicare a nivelului tehnic al producției în toate ramurile economiei, prin dotarea și reutilizarea unităților economice cu mașini și utilaje de înaltă tehnicitate, prin perfecționarea neîntreruptă a tehnicii și tehnologiilor de fabricație, prin mecanizarea complexă, automatizarea și cibernizarea proceselor de producție, a aparatului de reglare și control automat, prin introducerea roboților industriali.

ÎN ACEST CADRU de preocupări se poate afirma că astăzi, mai mult ca oricând, știința, tehnica evoluează rapid; experiența mondială relevă multiple preocupări în dezvoltarea rapidă a procesului de automatizare. Așa cum se subliniază în literatura de specialitate, automatizarea complexă a muncii, electronizarea producției se află în centrul atenției factorilor politici și institutelor de cercetare, ca urmare a efectelor tehnico-economice unanim recunoscute, care asigură creșterea rapidă a productivității utilajelor și instalațiilor automatizate datorită funcționării acestora la parametrii superiori; reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale și energie datorită respectării stricte a tehnologiilor de fabricație; îmbunătățirea calității produselor prin respectarea tehnologiei și reducerea substanțială a rebuturilor; creșterea duratei de funcționare a utilajelor, mașinilor și instalațiilor tehnologice și eliminarea suprasolicitărilor în exploatare; micșorarea poluării mediului ambiant.

În țări industrializate ca Japonia, S.U.A., R. F. Germania, Suedia, Belgia, Marea Britanie s-a acordat și continuă să se acorde o atenție deosebită auto-

matizării și electronizării producției, cu deosebire de serie, prin crearea unor sisteme de automatizare sau microelectronice complexe. După unele date statistice, în anul 1980 numărul sistemelor de automatizare complexă bazate pe mi-

croelectronică a fost de circa 40 în Europa Occidentală, de circa 25 în Japonia și de aproape 16 în S.U.A.

În anii '80, principala direcție de dezvoltare a automatizării muncii bazată pe microelectronică constă în crearea

● **COMENZILE numerice permit optimizarea timpilor principali la mașinile-unelte și la alte mașini de producție; totuși, aceasta nu influențează încă timpii pentru schimbarea pieselor și a sculelor. Această situație, respectiv alimentarea și descărcarea mașinilor unelte, poate fi remediată, respectiv automatizată, cu ajutorul unui grup de roboți industriali, concepuți special pentru alimentarea și descărcarea mașinilor-unelte. Acest grup cuprinde robotul Sirobot 0, care poate fi montat direct pe mașină, Sirobot 1, pentru descărcarea a două mașini și Sirobot 2 pentru descărcarea mai multor mașini.**

Sirobot 0 este un robot industrial programabil pentru mașini-unelte. El asigură schimbarea pieselor și a sculelor, precum și transmiterea comenzilor la mașinile-unelte. Acest robot are șase grade de libertate. Montarea directă pe mașină permite limitarea spațiului necesar, precum și montarea unor sisteme de fabricație fără operator. Comanda numerică a mașinii și comanda Sirobot pot fi integrate, formînd o singură unitate. O metodă specială de programare, elaborată pentru roboți industriali, permite o programare rapidă și simplă. Sirobot 1 și 2 lucrează în coordonate cilindrice.

Tabloul de comandă cuprinde toate elementele de deservire necesare și afișează numeric fazele de desfășurare a operațiilor. Subprogramele speciale permit reglării să programeze comanda, astfel încît Sirobot să preia semifabricatele din stivă și să depună piesele prelucrate, de asemenea paletizate. Sisteme de diagnosticare asigură, în caz de defecțiune, localizarea rapidă a defectului. Graiferele concepute special pentru prinderea pieselor strunțite și frezate pot manipula cu siguranță piese cu simetrie de rotație și rectangulare.

Cu aparatul Sirobot 1 pot fi realizate, în combinație cu una sau două mașini-unelte, posturi de prelucrare autonome, care constituie un prim pas în direcția folosirii multifuncționale a mașinilor. Mișcările pot fi

executate succesiv pe cinci axe. Graiferele duble reduc considerabil timpul de alimentare și de descărcare al mașinii. (Vezi Werkstatt und Betrieb, R. F. Germania, 113, nr. 7, iul. 1980).

● Un alt exemplu se referă la automatizarea laminatoarelor de benzi late. Astfel, la o uzină a firmei „Thyssen A.G.”, s-a trecut la automatizarea laminorului de benzi late, cu colaborarea firmei „Siemens”. S-a urmărit laminarea cu viteză sporită a unor produse de calitate și cu dimensiuni diferite. Sistemul de automatizare trebuie deci astfel conceput, încît instalația să se adapteze rapid și cu precizie la produsul respectiv.

Influențele compoziției metalurgice și ale procedurii de topire și solidificare nu pot fi determinate decît pînă la un anumit grad de precizie, ceea ce face ca o prerulare a liniei de laminare, bazată pe aceste date prealabile, să nu fie decît imprecisă. De aici, rezultă un timp îndelungat de reglare, avînd drept consecință apariția unor dimensiuni situate în afara toleranțelor la capătul benzii și chiar lungimii de bandă în afara toleranțelor.

Potrivit noului procedeu aplicat de „Siemens”, calculatorul determină, chiar la laminorul degrositor, parametrii determinați pentru laminarea produsului și transmite date la sistemul de automatizare al laminorului finisor. Înainte ca banda să ajungă la laminorul finisor, se calculează valorile de referință, ținîndu-se seama de proprietățile tehnologice reale, determinate de laminorul degrositor. Aceste valori permit o asemenea reglare precisă a laminorului finisor, încît toleranțele strînse prevăzute pot fi respectate chiar la capătul benzii. Sistemul de automatizare conduce și supraveghează desfășurarea completă a procesului, începînd de la cuptor și pînă la mașinile de bobinat. (Vezi Revue de Metallurgie — C.I.T., Franța, 78, nr. 6, iun 1981, p. 558).

secțiilor automatizate cu sisteme de comandă numerică tip, pe baza unor mașini-unelte multifuncționale sau multioperaționale, agregate. Așa, de exemplu, Firma A.S.E.A. (Suedia) a comunicat unele date referitoare la eficiența economică a dezvoltării unei secții de automatizare complexă cu sisteme de comandă numerică, în care norma medie zilnică de servare a utilajului este de circa 3,6 mașini-unelte pentru un operator, coeficientul mediu de utilizare a mașinilor-unelte aproape 0,93, durata de amortizare a investiției fiind de circa 3,5 ani. O serie de firme japoneze specializate în domeniul construcției de mașini-unelte au introdus în fabricație sisteme automate de producție cu celule flexibile de fabricație. Exemple în acest sens se pot releva în R.F.G.¹⁾ sau în Japonia — noua uzină a firmei Fujitsu Fanuc din Fuji, care funcționează la un înalt nivel de automatizare²⁾. Un alt proiect aflat în prezent în curs de realizare în Japonia este „sistemul automat de producție pe bază de laser”, sistem care prevede automatizarea lucrărilor de proiectare, de pregătire tehnologică a automatizării, a operațiilor de pregătire a semifabricatelor precum și de prelucrare mecanică. În proiect se prevede modificarea tehnologiei prin utilizarea largă a laserilor tehnologici, realizarea operațiilor de pregătire a semifabricatelor, prelucrarea și controlul pieselor. Investigațiile din literatura de specialitate arată că pe baza unei prognoze efectuate de Institutul internațional de tehnologie a construcțiilor de mașini se estimează că în anii 1987—1990 mașinile-unelte cu comandă numerică și agregate vor reprezenta circa 50% din parcul total de mașini-unelte, iar în jurul anului 2000 aproape 75%. Într-o serie de universități din S.U.A. și Japonia se studiază perspectivele dezvoltării automatizării complexe a producției de serie mică, se elaborează proiecte de automatizare complexă a uzinelor mari, inclusiv privind automatizarea controlului și asamblării pieselor, a alimentării cu scule din depozit, precum și a adaptării mașinilor-unelte la modificările condițiilor de prelucrare.

După cum este cunoscut, dezvoltarea fabricației de echipamente cu comandă numerică în România s-a făcut în concordanță cu — și condiționat de — nivelul tehnologic atins de industria electronică și electrotehnică care furnizează componentele electronice active și pasive, elemente de conectare, testaturile, traductoarele de poziție și altele. Prin efort propriu de cercetare și proiectare s-au realizat echipamente de comandă numerică din generațiile I, II și III, în regim de micro-producție de către Institutul de proiectare pentru automatizare din țara noastră. În paralel cu dezvoltarea industriei de calculatoare și minicalculatoare s-a trecut la realizarea generațiilor IV și V de comenzi numerice pentru mașinile-unelte de prelucrat prin electroeroziune și așchiere. În prezent, se află în faza de finalizare la

I.P.A.T. și F.E.A. un echipament de comandă numerică multiprocesor, pentru comanda mașinilor-unelte.

Evoluția ascendentă a cererii de echipamente de comandă numerică pe piața mondială este reflectată de volumul foarte ridicat al desfacerilor realizate de S.U.A., Japonia și de țările Pieței Comune în anul 1981 pentru echipamentele de comandă numerică și pentru mașinile-unelte echipate cu comenzi numerice. În ceea ce privește acoperirea necesarului de echipamente numerice al țării noastre, trebuie menționat faptul că la nivelul anului 1981 doar o parte din echipamentele de comandă numerică și din afișările de cote erau acoperite din producția proprie, ceea ce a impus și impune intensificarea acțiunilor pentru asimilarea echipamentelor de comandă numerică din generațiile 4 și 5.

Cercetări relativ recente au apreciat că automatizarea parcurge o etapă nouă, datorită utilizării roboților, proces ce presupune utilizarea simultană a calculatoarelor și a programelor cu inteligență artificială în cadrul unor structuri evoluate de automatizare flexibilă. Asemenea structuri noi permit înlocuirea totală a omului ca factor de execuție în conducerea procesului de producție. Potrivit programului de introducere în economia națională a tehnicii de calcul, sistemelor de conducere cu calculator a proceselor tehnologice li se acordă o importanță deosebită. Programul prevede introducerea într-un ritm rapid a numeroaselor calculatoare de proces într-o serie de ramuri economice de bază, ca energetica, chimia, metalurgia, materialele de construcții, construcții de mașini, transporturi, industria ușoară, agricultura și industria alimentară. În prezent se lucrează la definitivarea unor proiecte pentru primele sisteme integrate de conducere cu calculator a activităților dintr-o platformă industrială, de tipul dispecerului de platformă din industria chimică sau energetică, în cadrul cărora calculatoarele de proces sînt interconectate cu calculatoarele de gestiune economică.

Barbu Gh. PETRESCU

¹⁾ Firma „Gebr. Hoffman Werkzeugmaschinen KG” din R.F. Germania a realizat o celulă flexibilă de fabricație, constînd dintr-un strung automat cu comandă numerică asistată de calculator, tip Takisawa TS 25, un robot industrial „Fanuc Robot 1” și un centru vertical de prelucrare tip OKK MCV 500, precum și un strung automat cu comandă numerică asistată de calculator, Takisawa TS 15 cu un robot industrial Fanuc Model 0. Fiecare sistem are o instalație de măsurare complet integrată care, în combinație cu comenzile mașinii, permite conectarea automată a sculelor.

Stația de măsurare exterioară constă dintr-o masă de măsurare cu un suport de prelucrare a sculei, dintr-un dispozitiv de prindere a piesei, un suport reglabil în două planuri, trei testere de măsurare, precum și o unitate de prelucrare a datelor. După așezarea de către robot a piesei pe prismele de prelucrare, senzorii se deplasează spre piesă, colectează în mod inductiv cotele și le transmit la sistemul electronic de decodificare. Dacă senzorii semnaleză o depășire a toleranței prevăzute, atunci diferența dintre valoarea prescrisă și cea efectivă este intro-

dușă în memoria de ieșire a suportului de date. Comanda numerică apelează aceste date pentru axele X și Z și modifică automat lungimile programate ale sculelor.

Strungul automat TS 25 funcționează cu un sistem de supraveghere electronică a sculei (monitor de scule), care identifică și schimbă sculele uzate sau rupte. Sistemul de supraveghere a sculei este executat în două variante. Modelul A sesizează și memorează pentru fiecare trecere de așchiere numai o singură valoare. În opțiune, este disponibil modelul cu reducere automată a avansului (controlul automat al avansului). Modelul B permite sesizarea și memorarea valorilor măsurate pentru fiecare trecere de așchiere.

Sistemul de măsurare integrat se compune dintr-un sistem de comutare la strungul automat TS 25 și dintr-un sistem de măsurare la centrul de prelucrare MCV 500. La sistemul de comutare, tăsurile sculei sînt deplasate conform unui ciclu de măsurare, introdus în memoria subprogramului, la un tester de măsurare, instalat în spațiul de lucru al mașinii. Imediat după ce testeurul de măsurare este deconectat, comanda numerică sesizează lungimea efectivă a sculei și corectează automat lungimea ei programată (vezi V.D.I. — Zeitschrift, R.F. Germania, 123 nr. 12, iunie 1981, p. VIII).

²⁾ S-a afirmat că această uzină lucrează fără oameni, deoarece folosește roboți pentru a construi roboți. Realitatea contrazice într-o oarecare măsură aceste afirmații, însă trebuie remarcat gradul înalt de automatizare. Uzina a fost construită pe un teren de 100 000 m², pe care se află și locuințe pentru 30 familii, un cămin cu 60 camere, o casă de oaspeți și un club. Procesul de producție se desfășoară într-o clădire cu un singur nivel de 20 000 m².

Uzina produce roboți industriali, mașini-unelte de prelucrare prin electroeroziune și mașini-unelte mici cu comandă numerică; se fabrică trei tipuri de roboți pentru alimentarea mecanizată a mașinilor, pentru modele de mașini-unelte de prelucrare prin electroeroziune, cu comandă numerică asistată de calculator și centre de prelucrare, precum și ministrungul cu comandă numerică asistată de calculator. Uzina amintită utilizează în prezent circa 68 angajați, inclusiv 10 mecanici. Cele mai interesante caracteristici ale întreprinderii se referă la depozitul acesteia, care este complet automatizat și la sistemul automat de transport intern. Depozitul automat, asistat de un calculator de mare capacitate, asigură evidența permanentă a stocului de materii prime, de piese în curs de prelucrare, precum și a ansamblurilor finite. Piese din depozit sînt livrate spre zonele de prelucrare, control și asamblare și înapoi în depozit, folosind cărucioare-robot dirijate prin șine montate sub pardoseală. Este vorba despre un sistem central de comandă a cărucioarelor fără oameni, cu monitoare de televiziune în camera centrală de comandă, însă în prezent nu există o legătură între sistemul central de comandă a transportului intern și mașinile-unelte cu comandă numerică asistată de calculator.

Funcționarea fără supraveghere pe perioade îndelungate va necesita detectoare automate montate pe mașini și, printre acestea, firma „Fanuc” va introduce în curînd echipamente capabile să detecteze uzura sculelor. Chiar înainte de a introduce asemenea echipamente, firma „Fanuc” afirmă că uzina sa din Fuji realizează o productivitate cu mult mai mare decît oricare alt producător de mașini-unelte din Japonia. Uzina din Fuji utilizează energia solară nu numai pentru alimentarea instalațiilor, ci și a locuințelor și clădirilor de pe platformă. Energia solară este colectată de 480 colectoare plane cu plăci, așezate în șiruri pe acoperișul uzinei pe o suprafață de 20 000 m². Energia economisită prin acest sistem echivalează cu circa 750 lire sterline pe an la un preț echivalent al petrolului de 15 pence pe litru. Fluidul schimbător de căldură trebuie să aibă un punct de îngheț scăzut, deoarece temperatura scade în timpul iernii, în această zonă, pînă la -20°C. Un schimbător de căldură amplasat în uzină transformă energia solară în apă caldă la 50—60°C, într-un rezervor de acumulare de 80 tone. (Vezi The Engineer, Marea Britanie, 252, nr. 6 517, febr. 1981, p. 37)

Puncte de vedere

Conceptie unitară, operativitate, eficiență în aprovizionarea cu metal

PRINTRE ORIENTĂRILE și sarcinile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 7—8 februarie a.c., consacrată analizării activității din industrie și investiții, asigurării măsurilor ce se impun pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor pe acest an, — un loc însemnat ocupă cele referitoare la **perfecționarea aprovizionării tehnico-materiale, care să asigure buna desfășurare a proceselor de producție, la necesitatea ca organele cu răspundere în acest domeniu să-și realizeze la un nivel superior obligațiile ce le revin.**

În contextul acestor indicații, ne vom referi în cele ce urmează la necesitatea și posibilitatea **gospodăririi și valorificării mai eficiente a uneia din principalele resurse materiale — metalul, printr-o nouă concepție de organizare a aprovizionării și desfacerii, capabilă să ducă la raționalizarea relațiilor din sistem, la accentuarea funcției de intervenție pentru reducerea consumurilor, la creșterea operativității și eficienței economice a acestei activități.***

Neajunsurile actualului sistem și efectele negative pe care le generează

SISTEMUL DE DESFACERE, respectiv de aprovizionare cu produse siderurgice, practicat în prezent, nu mai corespunde condițiilor și exigențelor actuale legate de consumul sporit de laminate în economie, de apariția an de an a noi puncte de consum pe teritoriul țării.

Iată câteva din argumentele pe care ne sprijinim în formularea acestei opinii.

1 Din volumul total al planului de preluări și desfaceri al bazelor de aprovizionare și desfacere din subordinea Ministerului Industriilor Metalurgice, cca. 60% reprezintă simple operații scriptice de tranzitare a unor materiale (minereuri, cărbuni cocsificabili, unele laminate speciale ș.a.) de la punctele de frontieră (terestre, maritime, fluviale) la beneficiarii efectivi (unități ale ministerului sau din afara lui): refacurări, întocmirea proceselor-verbale de custodie etc. — și, evident, încasarea cotelor de adaos comercial pentru „prestația” efectuată. Această metodologie de aprovizionare interperne o verigă intermediară inutilă; încarcă costurile de producție ale beneficiarilor de importuri, îi transformă pe aceștia în „avandepozite” ale bazelor de aprovizionare ale M.I.M., ei fiind astfel obligați (în calitate de custozi) să depoziteze și gestioneze separat materialele respective; mărește considerabil durata alcătuirii și rezolvării eventualelor dosare de reclamații cantitative și calitative către partenerul extern (uneori pierzîndu-se termenul admis prin norme interne și externe); lungeste perioada de imobilizare a materialelor pînă la darea lor în circuitul economic etc. Ar fi mult mai simplu, eficient și operativ ca această aprovizionare din import să se realizeze direct, așa cum prevăd de altfel actele normative, cu atît mai mult cu cît unitățile beneficiare mai achită și taxe de comision către casele importatoare.

2 Bazele M.I.M. mai derulează o importantă parte din producția internă de metal în cantități nevagonabile. S-a constatat însă că uneori cantitățile expediate erau vagonabile (deci ar fi trebuit să fie livrate direct de la producător), iar în alte cazuri, laminatele erau încărcate și expediate chiar de către producător, însă erau facturate prin baze. Tot pentru majorarea artificială a volumului de activitate, în mod nejustificat unele cantități de metal eliberate din rezerva de stat se derulează în tranzit prin baze, fără ca acestea să fi suportat vreo cheltuială cu ocazia introducerii în rezervă a cantităților respective.

3 În aceste condiții, bazele înregistrează, cu un minim efort propriu, mari depășiri de plan, determinate în principal de

faptul că sarcinile ce le-au fost stabilite nu au fost corelate suficient cu obligațiile contractuale. O consecință directă a subdimensionării planului de desfacere o constituie depășirea în proporții însemnate a beneficiilor planificate, ceea ce constituie un fenomen negativ în condițiile în care valorile respective măresc cheltuielile materiale din economie. Ca să nu mai insistăm asupra caracterului inechitabil sub raport social al încasării de retribuții suplimentare de către personalul — numeros — al bazelor pentru depășirea pe astfel de căi a planului de desfacere.

4 Cu toată această depășire valorică, bazele au înregistrat frecvent restanțe apreciabile în realizarea contractelor încheiate cu beneficiarii, iar prin neritmicitatea livrărilor, pentru care au plătit penalizări, au creat dereglări în producție. A devenit o practică efectuarea de livrări masive în ultima lună a trimestrului, intervalele între livrări fiind de 2—3 ori mai mari decît cele 25—35 de zile prevăzute la normarea mijloacelor circulante pentru unități. În această situație, unele întreprinderi beneficiare sînt nevoite să se aprovizioneze cu materialele respective de la alte unități care dețin stocuri, de regulă în afara contractelor (din care cauză coordonatorul de balanță și organele de sinteză nu pot urmări în totalitate gospodărirea economicoasă și asigurarea cu materiale metalurgice feroase și neferoase a beneficiarilor în cadrul cotelor alocate), sau să consume — pe bază de derogări — sortimente mai scumpe ori de dimensiuni mai mari, cu consecințe negative asupra realizării normelor de consum și a costurilor de producție.

5 Bazele M.I.M. se încadrează anevoie în reglementările în vigoare privind sistemul de aprovizionare-desfacere, derulînd materiale în afara profilului lor de activitate, de la producători — sau prin puncte de frontieră nenominalizate prin H.C.M. nr. 569/1973 (anexa 3) și H.C.M. nr. 821/1974 — respectiv diametral opuse poziției geografice a bazei.

6 Fără a epuiza enumerarea neajunsurilor și a consecințelor lor, mai menționăm: pulverizarea stocurilor de metal într-un număr mare de gestiuni (în cadrul a 86 baze de aprovizionare și desfacere numai la ministerele industriei metalurgice, agriculturii și industriei alimentare, al aprovizionării); limitarea gradului de cunoaștere a situației stocurilor pe economie, ceea ce nu permite organizarea unui sistem informațional unitar și de decizie centralizată asupra lor; practicarea, de către unii consumatori, a sistemului completării comenzilor pînă la nivelul vagonabil, pentru a obține unele sortimente direct de la producător, ceea ce duce la imobilizarea pe termen lung a unor cantități de materiale; gradul scăzut de folosire a suprafețelor și capacităților de depozitare, folosirea neeficientă (cu un indice de utilizare de numai 50—60%) a utilajelor din dotarea depozitelor — din care cauză productivitatea muncii este scăzută și prezintă mari variații în rețelele de baze și depozite; insuficiența preocupare a coordonatorului de balanță pentru gospodărirea resurselor de metal etc.

O soluție pentru îmbunătățirea funcționalității: înființarea unei „Centrale a metalului”

ȚINÎND SEAMA de aceste deficiențe care s-au manifestat continuu în ultimii ani, de volumul mare al consumului de metal la nivelul economiei naționale și de problemele complexe pe care le ridică aprovizionarea-desfacerea în acest domeniu, socot necesară înființarea unei „Centrale a metalului”, care să funcționeze în subordinea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Ma-

* N. Red.: Propunerile de perfecționare a acestei activități au mai fost făcute, în publicația noastră; întirzierea rezolvării lor ne determină să insistăm.

**) Experiența dobîndită de Centrala pentru desfacerea produselor petroliere, care cumulează răspunderea de coordonator de balanță cu cea de furnizor și contractant unic al produselor pe care le coordonează, demonstrează că în acest mod se asigură mai bine corelarea permanentă balanțe-livrări, acoperirea nevoilor de consum, evitîndu-se o bună parte din anomaliiile înregistrate anterior. Asemenea organisme mai funcționează pentru hirtie-cărtoane, pentru produse chimice.

eriale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe, fiind investită și cu atribuțiile de coordonator de balanță **). Această subordonare ar așeza pe baze obiective relațiile din sistem. (Unele ministere își mențin bazele proprii de aprovizionare cu metal, mai cu seamă pentru a „rezolva” unele probleme ca: finanțarea stocurilor peste normativ, a producției greu vandabile sau fără desfacere asigurată; achitarea utilajelor de investiții până la deschiderea finanțării — bazele avind dotări de la buget, în timp ce întreprinderile trebuie să justifice toate creditele solicitate și obținute; totodată, bazele — fiind subordonate producătorilor — acționează cu precădere în favoarea acestora, și nu a beneficiarilor.)

Principalul obiectiv al „Centralei metalului”, organizație cu gestiune economică proprie și cu rețea județeană de unități în subordine, ar consta în a realiza în mod unitar și eficient politica de desfacere a metalului în cadrul resurselor planificate, contribuind la încărcarea mai bună a capacităților de producție, dimensionarea eficientă a stocurilor de metal, optimizarea operațiunilor de import, export și schimburi.

Atribuțiile și responsabilitățile de bază ar putea fi schițate astfel: ● cumpărarea și vânzarea întregii producții metalurgice — feroase și neferoase — din economie; ● încheierea contractelor economice cu furnizorii, urmărirea sistematică a livrărilor — atât a celor directe (vagonabile), cât și prin rețeaua de baze din teritoriu (nevagonabile); ● gestionarea unitară și competența a stocurilor pe economie, rezolvarea operativă a problemelor curente de aprovizionare; ● orientarea necesarului în așa fel, încât introducerea în producție și consum a produselor și sortimentelor noi, omologate să se facă în limita cantităților contractate și a abaterilor prevăzute în documentațiile tehnice de fabricație; ● elaborarea de normative pentru folosirea acestora și avizarea consumării metalelor aliate, înalt aliate, deficitare și energointensive; ● răspunderea pentru realizarea importurilor și exporturilor, prin întreprinderea de comerț exterior pe care ar urma să o aibă în subordine.

Rețeaua proprie de depozite specializate, din cadrul bazelor județene, s-ar preocupa de: preluarea produselor de la producători și din import; sortarea loturilor de livrare și asigurarea livrărilor pe măsura nevoilor de consum, în scopul de a evita crearea de stocuri pe termen lung la consumatori; depozitarea și desfacerea către beneficiari a unor sortimente speciale cu utilizare relativ restrinsă, a căror dispersare ar fi neeconomică.

Schema de relații privind fundamentarea necesarului și încheierea contractelor economice de aprovizionare-desfacere s-ar îmbunătăți radical. În structura organizatorică propusă, **sistemul de planificare și realizare a aprovizionării s-ar prezenta în linii mari astfel:**

— ministerele, celelalte organe centrale și centralele industriale transmit unităților subordonate cotele și repartițiile alocate acestora, iar bazelor județene de aprovizionare — un centralizator al cotelor pentru unitățile din județul respectiv; unitățile beneficiare înaintează specificările-comandă pentru sortotipodimensiunile necesare (atât vagonabile, cât și nevagonabile) la baza județeană, care verifică încădrarea lor în cotele aprobate și corespondența (calității, sortimentelor) cu prevederile standardelor interne, caietelor de sarcini etc. le centralizează (cu ajutorul centrelor teritoriale de calcul electronic) și le transmite la Centrala metalului; aceasta efectuează (prin propriul centru de calcul) centralizarea comenzilor pe economie și încheie contractele cu furnizorii;

— unitățile economice beneficiare intră în relații contractuale cu bazele județene de aprovizionare tehnico-materială din subordinea M.A.C.F., care, avind extrase de contracte comunicate de Centrala metalului, procedează la contractarea comenzilor-specificații primite de la toți beneficiarii din județ (unitățile bugetare — beneficiare de cantități mici — ar urma să fie aprovizionate de către B.J.A.T.M. pe bază de comenzi ferme, din cota „Diverși”). Livrarea materialelor ar urma să se facă astfel: cantitățile vagonabile — direct de la producător la consumatori, prin tranzit; cantitățile nevagonabile — pe sortotipodimensiuni necesare consumatorilor — în depozitele bazelor județene, iar de aici la beneficiari (sistem legiferat, de altfel, prin prevederile art. 108 din Legea nr. 14/1971 cu modificările ulterioare introduse prin Legea nr. 11/1980). Materialele din importul centralizat (etapa I) care se consumă în cantități nevagonabile se vor derula prin bazele județene de frontieră.

Măsurile, luate în ultima perioadă, de dotare a bazelor județene cu capacități de depozitare și manipulare corespunzătoare asigură condiții pentru preluarea acestei activități.

Centrala metalului ar urma să preia activitatea din domeniu de la direcția generală de aprovizionare și desfacere din M.I.M.; compartimentele de resort din M.A.I.A. și M.A.C.F. ar păstra în subordine depozitele metalurgice de la fiecare bază județeană; bazele de aprovizionare din cadrul M.A.I.A. ar rămâne specializate pentru produse și materiale specifice agriculturii.

● **ÎN NUMEROASE ȚĂRI** există organisme specializate ce ocupă o pondere tot mai importantă în desfacerea produselor de largă utilizare. În Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia funcționează organisme economice de cumpărare-vânzare pentru metal. În U.R.S.S. sînt organizate uniuni de desfacere specializate pe grupe de mărfuri, în subordinea Comitetului de Stat pentru Aprovizionare, care cumpără și desfac întreaga producție prin bazele și depozitele din subordine. Și în țări capitaliste dezvoltate întîlnim numeroase organizații de desfacere, cu rețele largi de baze și depozite, care preiau producția și desfacerea ei. În R.F. Germania, spre exemplu, cca 70 la sută din producția metalurgică se desface prin organizații de acest fel; în Japonia 81 la sută, în Suedia 65 la sută etc.

Ce s-ar obține printr-o astfel de organizare ?

SOLUȚIA PREZENTATĂ ar oferi multiple avantaje economice, printre care:

● **reducerea cu peste 50%**, a numărului de baze și depozite cu profil metalurgic (de la 86 la 41), cu o economie corespunzătoare de personal muncitor;

● **creșterea gradului de mecanizare a operațiunilor din depozite și mărirea cu 25—35%** a indicelui de folosire a mașinilor și utilajelor — deci, **creșterea productivității muncii**;

● **crearea unei singure rețele și grupe de retribuire** pentru activitatea de aprovizionare cu metal, care va stimula stabilitatea personalului în depozite;

● **concentrarea stocurilor de metal din economie și gestionarea unitară a acestora** de către Centrala metalului, prin urmărirea pe calculator și redistribuirea lor operativă în vederea introducerii în circuitul economic;

● **simplificarea sistemului informațional** în procesul de planificare și realizare a aprovizionării cu metal, eliminarea efectuării în paralel a specificațiilor-comenzi și a contractelor economice;

● **eliminarea livrărilor din bază în bază, a transporturilor încrucișate, a manipulărilor inutile și duble**, realizîndu-se astfel mari economii;

● **înlăturarea paralelismelor între baze cu diferite subordonări**;

● **sistematizarea, concentrarea și specializarea treptată a depozitelor din fiecare județ**, astfel încît să se utilizeze rațional spațiile de depozitare;

● **creșterea vitezei de rotație a mijloacelor circulante**;

● **scurtarea considerabilă a duratei etapelor precontractuale** — întocmirea unei singure specificații, simplificarea operațiunilor de pregătire a datelor în vederea fabricației, **reducerea numărului de unități contactante** (furnizorul fiind unic, numărul de relații contractuale s-ar reduce cu 80%);

● **asigurarea unor condiții mai bune pentru urmărirea, încă din faza de specificare, repartizare și contractare, a îndeplinirii măsurilor stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.** cu privire la raionarea aprovizionării și optimizarea fluxurilor de transport;

● **încărcarea mai rațională a laminoarelor**, prin gruparea comenzilor de cantități mici.

M.A.C.F. și bazele județene își vor putea îndeplini în mai bune condiții răspunerile și atribuțiile ce le revin, îndeosebi în ce privește: încădrarea fiecărei unități, încă din faza de specificare, în cotele și normele de consum de metal aprobate, introducerea în consum a stocurilor disponibile și supranormative, restringerea numărului mărcilor de oțel care se consumă în cantități mici, eliminarea unor importuri costisitoare și înlocuirea lor cu mărci de oțel din țară; urmărirea integrală la furnizori, de către bazele județene, a livrărilor în concordanță cu contractele încheiate și cu nevoile reale ale unităților beneficiare, pentru a nu interveni dereglări în procesul de aprovizionare; prevenirea formării de stocuri disponibile și supranormative la beneficiari (prin sistarea livrărilor), ca și a situațiilor în care stocurile sînt sub cele normale (prin stabilirea de priorități în livrări); aplicarea unui sistem informațional unitar la nivelul fiecărui județ, ca și pe ansamblul economiei naționale în ceea ce privește stadiul livrărilor și nivelul stocurilor, pe baza cărora să se poată stabili măsuri operative pentru repartizarea metalului în concordanță cu prevederile de plan și cu normele de consum aprobate.

Apreciem valoarea economiilor ce se prelină a fi realizate prin aplicarea sistemului propus la peste 500 milioane de lei anual.

Mihai ANTONIU

Repartizarea fondurilor sociale de consum (1)

DERIVIND din necesitatea înfăptuirii eficiente a funcțiilor fondurilor sociale de consum în condițiile unui volum limitat al resurselor ce pot fi afectate acestui scop, problemele teoretice și practice ale repartizării acestora se grupează în principal în jurul repartiției pe principalele destinații, respectiv pe principalele categorii de nevoi sociale ale populației și al principiilor, criteriilor și formelor de repartizare a fondurilor sociale de consum în cadrul fiecărei destinații.

Elemente definitorii ale repartizării fondurilor sociale de consum

ÎN ABORDAREA problemelor repartizării fondurilor sociale de consum pe principalele destinații pornim de la două din coordonatele cadrului general al formării și repartizării lor. Acesta este determinat, pe de o parte, de sistemul nevoilor sociale ale populației, care indică principalele direcții și obiective ale acestei forme de repartiție în societatea socialistă. Obiectivele ridicării nivelului de trai și calității vieții în fiecare etapă de dezvoltare, exigențele pe care progresul tehnico-economic și social le pune în fața procesului formării și dezvoltării tuturor membrilor societății, ca și dezideratele social-umane ale socialismului determină gradul socialmente necesar de satisfacere a ansamblului nevoilor sociale ale populației, marcând și dimensiunea obiectiv necesară a fluxului de resurse ce trebuie orientate spre fiecare din direcțiile și obiectivele utilizării fondurilor sociale de consum. Pe de altă parte, gradul și ritmul de dezvoltare a economiei naționale restricționează posibilitățile de satisfacere la acest nivel socialmente necesar a ansamblului nevoilor sociale ale populației, fie datorită caracterului limitat al resurselor materiale, financiare și de forță de muncă necesare dezvoltării serviciilor social-culturale, fie prin influența pe care o au asupra dinamicii corelației dintre repartiția din muncă și prin fondurile sociale de consum.

Principala problemă a repartizării fondurilor sociale de consum pe destinații o constituie astfel stabilirea succesiunii soluționării problemelor sociale și determinarea în fiecare etapă a ierarhiei satisfacerii nevoilor respective, în vederea repartizării sporului de resurse pe care le poate aloca societatea pentru fondurile sociale de consum în direcția acestor obiective prioritare.

Determinarea corectă a succesiunii soluționării diferitelor probleme sociale, alegerea obiectivelor prioritare ale repartiției din fondurile sociale de consum ca și determinarea gradului de acoperire din aceste fonduri a nevoilor sociale ale populației, corespunzătoare diferitelor direcții ale acestei forme de repartiție, se realizează pe baza evaluării importanței lor pentru dezvoltarea societății în lumina principalelor obiective ale politicii economice și sociale și a percepției lor subiective de către membrii societății. Un alt element care se ia în considerare în stabilirea ierarhiei satisfacerii nevoilor sociale ale populației îl constituie și evaluarea implicațiilor pe care soluționarea unei probleme sau a alteia le poate avea asupra altor domenii ale vieții sociale și economice.

În legătură cu repartizarea fondurilor sociale de consum, cu alegerea strategiei pe termen lung de realizare a obiectivelor și funcțiilor acestora în concordanță cu posibilitățile oferite de dezvoltarea social-economică, în literatura din țările socialiste se confruntă două puncte de vedere ¹⁾. O serie de economiști și sociologi consideră că repartizarea fondurilor sociale de consum trebuie să se realizeze până la nivelul unei norme sociale garantate de satisfacere a nevoilor sociale ale populației (dincolo de care satisfacerea la un nivel superior a acestora ar antrena mobilizarea veniturilor personale ale populației), în condițiile extinderii acestei forme de repartiție asupra unui **evantai tot mai larg de domenii ale existenței umane începând de la ocrotirea sănătății și învățămînt, pînă la dotarea cu locuințe, transport și chiar alimentație. Menționăm totodată că în vederile acestor specialiști în condițiile ridicării generale a nivelului de trai, norma social-garantată (pe care unii autori o asimilează minimului social) are un caracter dinamic, ea crescînd în timp odată cu extinderea posibilităților de obținere peste această normă a unor bunuri și servicii plătite. După alți economiști, fondurile sociale de consum trebuie orientate spre satisfacerea tot mai deplină (la un nivel socialmente necesar) a unui **ansamblu mai restrîns de nevoi** a căror acoperire generală și egală pentru toți membrii săi și-o asumă societatea, iar atragerea veniturilor personale ale populației ar fi justificată numai pentru satisfacerea anumitor categorii de nevoi sociale, în orice caz nu a celor mai importante.**

În ceea ce ne privește considerăm ca și autorii studiului citat, că în stabilirea nivelului de acoperire din fondurile sociale de

consum a diferitelor categorii de nevoi, trebuie să se aibă în vedere — așa cum se întâmplă de fapt în practica din țara noastră și din alte țări socialiste — atât nivelul socialmente necesar (în cazul nevoilor prioritare) cît și norma socială garantată, chiar minimă în funcție de resursele disponibile, în cazul altor nevoi. Subliniem, de asemenea, că, după părerea noastră, trebuie asigurată posibilitatea de a utiliza și servicii plătite pentru satisfacerea cît mai deplină a tuturor categoriilor de nevoi ce intră în sfera fondurilor sociale de consum, chiar și în cazul aceluia pentru care se asigură satisfacerea gratuită pentru toți cetățenii țării la nivelul socialmente necesar.

Așa cum reiese și din analiza efectuată asupra sferei de cuprindere a fondurilor sociale de consum, practica repartizării acestora în țara noastră are în vedere — pornind de la funcțiile care le sînt atribuite — următoarele direcții de utilizare: instruirea populației și pregătirea forței de muncă; ridicarea gradului de cultură și civilizație al populației; ocrotirea sănătății populației și în legătură cu aceasta asigurarea condițiilor de odihnă și cultură fizică; asigurarea condițiilor de locuit și amenajarea și întreținerea unor elemente ale mediului ambiant; participarea societății la întreținerea tinerii generații (copii, elevi, studenți), erodarea familiei și îndeplinirea politicii demografice; asigurarea veniturilor necesare pentru întreținerea populației în vîrstă care în timpul vieții active a desfășurat o activitate utilă într-un cadru social organizat, precum și a populației active aflată în incapacitate definitivă sau temporară de muncă determinată de boală sau accident (venituri de înlocuire); acordarea asistenței sociale, a unor ajutoare și servicii sociale pentru populație.

Analiza datelor disponibile ²⁾ privind cheltuielile efectuate din fondurile sociale de consum pune în evidență faptul că, în condițiile creșterii permanente a tuturor componentelor sale, la începutul perioadei de construcție socialistă în țara noastră cea mai mare parte a fondurilor a fost orientată spre dezvoltarea serviciilor de învățămînt, cultură și artă precum și pentru ocrotirea sănătății. (În anul 1950 din cheltuielile totale efectuate de la bugetul de stat pentru finanțarea acțiunilor social-culturale: cele destinate învățămîntului reprezentau 37,8% iar cele efectuate pentru ocrotirea sănătății 18,7%). Prioritatea dezvoltării acestora a fost determinată de gradul scăzut al satisfacerii nevoilor respective ale populației în acea perioadă și de nevoile mari de forță calificată de muncă ale economiei naționale.

Treptat, pe măsura asigurării unui anumit grad de satisfacere a acestor categorii de nevoi și în condițiile sporirii continue a resurselor orientate în aceste direcții, între obiectivele prioritare ale repartiției din fondurile sociale de consum au intrat ridicarea nivelului de trai al populației înalte de muncă, prin îmbunătățirea sistemului de pensionare și creșterea cuantumului pensiei precum și sporirea prestațiilor familiale. În prezent, în totalul veniturilor populației din fondurile sociale de consum ponderea celor obținute de populația înaltă de muncă sub formă de pensii și indemnizații de boală este de 35%, iar a prestațiilor familiale de 20%.

Analiza sistemului actual de repartizare a fondurilor sociale de consum din țara noastră prin prisma raportului între gradul de acoperire a principalelor categorii de nevoi sociale ale populației și cel socialmente necesar în condițiile actuale și în perspectivă, avînd în vedere și pe cel realizat în alte țări socialiste și capitaliste, pune în evidență două direcții prioritare ale perfecționării repartizării fondurilor sociale de consum. După părerea noastră, prioritatea numărul unu a actualei etape de evoluție a fondurilor sociale de consum, direcția spre care ar trebui orientată, în primul rînd, creșterea acestora în perspectiva apropiată, o constituie necesitatea asigurării și pentru țărănime a unor prestații de securitate socială (pensii, indemnizații de boală și maternitate, alocații pentru copii) similare celor de care beneficiază personalul muncitor. Necesitatea realizării acestui obiectiv de politică socială în perioada următoare, cu consecințe favorabile pentru asigurarea echilibrului forței de muncă din agricultură și ale ramurilor neagricole este

Gr. VĂLCEANU
Maria MOLNAR

Institutul de Economie Socialistă

(Continuare în pag. 24)

¹⁾ Sovversenstvovaniie ispolzovaniia obscestvennih fondov potrebleniia, Voprosi ekonomiki, nr. 9/1981, p. 125—126.

²⁾ Menționăm că nu am dispus de datele necesare într-o măsură suficientă de detaliere pentru a efectua și pentru perioada anterioară o grupare pe destinații similară celei din anul 1980.

INFORMAȚIE - COMUNICAȚIE ȘI DEZVOLTARE (II)

DACA într-adevăr microelectronica și informatica vor avea o influență hotărâtoare asupra configurației viitoarelor forțe de producție, a viitoarelor „industrii”, așa cum susțin specialiștii în domeniu — cercetarea economică, sociologică, politologia, chiar filozofia trebuie să-și concentreze în mai mare măsură atenția asupra investigării acestor fenomene și a impactului lor asupra economiei, dezvoltării sociale, inclusiv în domeniul cultural, al valorilor, educațional, al stilului de viață, ca și asupra relațiilor noi ce se creează pe plan internațional (decalaje, raporturi de forțe, comerț internațional, cooperare etc., etc.).

Provocarea „vechilor” industrii a fost lansată

PROFESORUL Mihai Drăgănescu a arătat în numeroase articole, comunicări sau lucrări mai ample că microelectronica și informatica vor hotărâ viitoarele forțe de producție. În Raportul către Clubul de la Roma, pe care l-am citat în numărul trecut, se apreciază de asemenea că microelectronica este cea mai viguroasă tehnologie actuală, fiind o tehnologie-cheie a anilor '80. Ea este comparată, la scara istoriei, cu cea a oțelului și electricității. Alexander King, un reputat scientist, susține, în aceeași lucrare, ideea caracterului revoluționar al microelectronicii, spunând că „nici o altă invenție sau descoperire, de la mașina cu abur încoace, nu a avut implicații atât de largi asupra tuturor sectoarelor economiei”. Și în același context se arată că aceasta oferă perspective extrem de mari pentru a crește bogăția, a extinde resursele și a îmbunătăți calitatea vieții. Așa stând lucrurile nu se poate să nu urmăm incidentele asupra dezvoltării economice și sociale.

De fapt, așa cum am văzut, microprocesorul și dispozitivele microelectronice au transformat radical electronica de tip convențional, care ea însăși a avut la rîndul ei un rol special în transformarea tipului de dezvoltare industrială. Noile tehnologii reduc însă considerabil volumul aparatului și consumul de energie, ca și costurile de investiție și exploatare. Prin substituirea unor întregi părți mecanice și electromecanice industria constructoare de mașini suferă și ea transformări esențiale. Nu numai că se reduce substanțial consumul de materie primă, de energie sau de muncă, dar sporirea performanțelor funcționale devine uneori spectaculoasă. Într-o perioadă în care întreaga logică a dezvoltării industriale este pusă sub imperativul minimizării consumurilor (de materii prime, de energie, de muncă), a reducerii costurilor și măririi performanțelor, microelectronica, alături de alte tipuri de tehnologii, cum sînt și biotehnologiile, creează noi deschideri, dau noi speranțe, dar ridică și noi probleme.

Specialiștii preconizează că, în perspectiva unui viitor foarte apropiat, un număr mare de sectoare industriale bazate pe tehnologii mecanice vor fi convertite la electronică. Aceasta „deschide” o nouă listă de probleme ce se cer investigate cu atenție, începînd cu identificarea ramurilor apte la asemenea transformări, a priorităților, a ritmului de schimbare, a resurselor necesare (financiare, umane, materiale etc.) și terminînd cu studierea impactului lor economic, social, asupra stilului de viață și de civilizație.

Revoluția roboților cu „creier” microelectronic și informatic a devenit o realitate. Se apreciază că roboții care pot economisi în mod substanțial resurse de materii prime și de muncă pot amplifica considerabil productivitatea muncii, reduce costurile și îmbunătăți calitatea produselor, deschid noi perspective dezvoltării industriale. Vectorul informatică-microelectronică-robotică creează în mod cert un context economic și social nou, punîndu-ne la dispoziție mijloacele de sporire a producției industriale, a bunurilor de consum, alimentelor, ca și pe cele de economisire a resurselor, a îmbunătățirii calității vieții.

Microelectronica este aceea care determină caracterul industrial al prelucrării informației. Unii autori sesizează că informația, prin rolul pe care îl joacă în prezent și mai ales în perspectivă, în funcțiile de producție și de luare a deciziilor în cadrul întreprinderii, se transformă într-un factor predominant, chiar dacă este de natură nematerială. În foarte multe țări se consideră că industria informațională se poate constitui într-o adevărată forță a dezvoltării economice. Microelectronica, informatica, robotica, mariajul dintre calculatoare și telecomunicații, bioindustriile etc. creează posibilități prin care chiar tehnologii moderne, dar care continuă să fie energetice și materiale intensive, să fie înlocuite cu tehnologii noi, care economisesc energia, materiile prime și forța de muncă.

În zilele noastre, cînd criza energetică, de materii prime, financiar-valutară creează și un context economic internațional nou, în care concurența și competitivitatea produselor au un cuvînt greu de spus, problema adaptabilității a devenit crucială. Provocarea lansată unor industrii energointensive sau unor tehnologii depășite este de a **recunoaște schimbările**, de a le înțelege semnificațiile și esența și a le transforma într-o forță de adaptare.

În acest context să aruncăm o privire la experiența japoneză, atît de des citată în literatura de specialitate. S-a scris mult despre cauzele dinamismului economiei japoneze. Au fost relevate rolul hărniciei poporului japonez, al seriozității cu care lucrează, al tradițiilor sale etc. Sigur, toate acestea au o însemnătate capitală. Dar ele au existat și înainte celui de al doilea război mondial, iar produsele „Made in Japan” din acea perioadă erau considerate ca avînd performanțe modeste, fiind adesea necompetitive. Astăzi, cînd Japonia nu a devenit mai bogată în resurse naturale decît era cu 30 de ani în urmă, ea a ajuns o forță economică mondială de prim rang a lumii capitaliste. Un factor cheie al acestui progres este considerat renunțarea încă cu mulți ani în urmă la unele industrii clasice, îndeosebi energofage, materiale intensive și poluante și **cuplarea** economiei japoneze la revoluția microelectronică.

În condițiile crizelor actuale și a puternicei concurențe internaționale apare un nou și imens pericol. Pentru ieșirea din criză, țările capitaliste dezvoltate, în afara faptului că printr-o serie întregă de artificii — economice, financiare, valutare, tehnologice, politice și de altă natură — încearcă să iasă din criză și pe seama altor state, ele au făcut opțiuni fundamentale de restructurări industriale. Acestea sînt în general plasate în domeniile microelectronică-informatică-robotică, fiind bazate pe industrii și tehnologii care vor putea avea un rol dominant în perspectiva deceniilor viitoare. Ideea fundamentală pe care se sprijină aceste noi opțiuni și restructurări, care nu cuprind nimic nou în ea, este relevată și în raportul către Clubul de la Roma amintit și anume că țările avansate tehnologic caută să dețină nu numai un avans tehnologic, dar să fie, pe cît posibil, și furnizoare neconcurente de asemenea produse și tehnologii noi.

Într-un studiu elaborat pentru UNESCO de către Institutul central pentru conducere și informatică din București este, de asemenea, pusă în evidență importanța „vectorului tehnologie-microelectronică-informatică”, atît pentru problemele globale ale omenirii, cît și pentru modelele de dezvoltare ale diferitelor țări, pentru cultură și civilizație. În acest din urmă studiu se recomandă „să se studieze revoluția tehnologică și industrială produsă de microelectronică și informatică, pentru a înțelege mai bine rolul ei în reînnoirea forțelor productive ale societății și să se elaboreze acțiuni pentru ca toate națiunile să aibă posibilitatea să participe și să beneficieze de această revoluție”⁴.

Datorită politicii de largă perspectivă a partidului nostru, fundamentată pe o analiză atentă a realităților existente în societatea românească, ca și a tendințelor ce se manifestă pe plan mondial, încă din anul 1967, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost lansat, printr-o hotărîre de partid, primul nostru program de anvergură în domeniul microelectronicii și informaticii. Congresul al XII-lea al P.C.R., prin directivele stabilite în acest domeniu, a dat un nou impuls angajării susținute a României pe coordonatele revoluției științifice și tehnologice, inclusiv în domeniul microelectronicii și informaticii. Vectorul microelectronică-informatică, ciberneticizarea și robotizarea industriei românești deschid noi perspective creării unei economii moderne, progresului social-uman de care va beneficia societatea socialistă multilateral dezvoltată.

Cuplul informație-comunicație, forță de producție ?

NUMEROȘI autori, printre care și J. J. Servan-Schreiber în **Sfidarea mondială**, sînt de părere că microelectronica și informatica, corelate cu dezvoltarea, educarea și utilizarea inteligenței umane constituie calea principală de progres a omenirii. Afirmarea poate fi considerată de unii mai circumspecți sau mai sceptici ca fiind exagerată. Un lucru pare însă destul de evident, informatica cuplată cu microelectro-

⁴ Vezi Drăgănescu M., Guran M., Davidovicu A., Gavrilăscu G., Badea-Dincă N., „L'informatique des problèmes du monde d'aujourd'hui et l'avenir de l'humanité”, Etude préparée pour UNESCO par l'Institut central pour gestion et informatique, Bucarest, 1981, p. 100.

nica se constituie în catalizatorul unor transformări a căror amplitudine prezentă și mai ales viitoare nu le-am identificat încă pe deplin. Nu este nici posibil, nici cadrul cel mai potrivit pentru a face chiar și numai o tentativă de a încerca să vedem multiplele sale implicații în diferitele planuri ale activității umane. Cîteva aspecte se cer totuși punctate, cel puțin pentru a incita la reflecție.

De o realitate am devenit conștienți cu toții datorită evenimentelor cu care am început să ne confruntăm din anii '70. Diferitele forme de crize ce se manifestă în lume au pus clar în evidență că epoca abundenței a fost o dorință ce nu putea să dăinuiească mai mult decît un vis, că societatea de consum a fost admonestată de realitățile obiective. Procesele creșterii economice, inclusiv teoria economică au fost constrînse să renunțe la cele mai multe din ideile bazate pe cuvîntul „maximizare”. Acest leitmotiv, care a însoțit timp de aproape trei secole dezvoltarea de tip capitalist, a devenit astăzi caduc.

Creșterea economică este constrînșă să apeleze la o nouă viziune, bazată pe „minimizarea” consumurilor, fie ele de resurse de materii prime, energetice, financiare sau umane. Or, această nouă „resursă” intangibilă pe care o reprezintă informația, care, printre multiplele sale calități, am văzut că o posedă și pe aceea de a înlocui resurse tangibile, se prezintă ca un mijloc deschizător de noi căi și opțiuni pentru creșterea economică. Informația, miniaturizarea, microelectronica, biotehnologiile constituie probabil răspunsurile cele mai promițătoare pentru o epocă în care se cer economisite drăstic resursele naturale (incluzînd pămîntul, apa și aerul), dar și altele care ar putea să pară suficiente — cel puțin pentru unele segmente ale globului, care se află la „poli” opuși — cum sînt cele umane sau financiare. Aceste noi resurse, noi tehnologii sau „noi” surse de energie, vin și ele să ateste că omenirea, ori de cîte ori a fost pusă în situații dificile sau „limită”, a fost întotdeauna capabilă să-și mobilizeze „resursele” pentru a depăși dificultățile.

Probabil că în acest fel pot fi explicate și dimensiunile surprinzătoare ale impactului acestor evoluții, deși ne aflăm abia la începutul lor. Este adevărat că, dacă privim statisticile internaționale, vom fi intrigați pentru o clipă să constatăm că, în cele mai multe țări dezvoltate, forța de muncă ocupată în sectorul informației a ajuns să reprezinte pînă la 50% din totalul ei. Există numeroase analize, care evidențiază aceste mutații structurale profunde în configurația „texturii” clasice a industriilor, punîndu-le în evidență explicațiile, semnificațiile și implicațiile. Ponderea la care au ajuns informatica, microelectronica și roboții industriali în unele țări sînt impresionante, atît în ceea ce privește ritmul de dezvoltare, cît și numărul, capacitatea lor și numărul personalului ocupat în aceste ramuri. În această situație pare paradoxal, așa cum remarcă unii specialiști, să continuăm să ne concentrăm atenția asupra alocării unor resurse limitate, în timp ce nu este valorificată suficient o resursă abundentă, practic nelimitată, cum este informația.

Aceste schimbări structurale, evident profunde pentru configurația industriei unei țări, au dat naștere, cum era și firesc, la numeroase luări de poziție. Multe dintre ele sînt cel puțin pripite, iar altele chiar „extremiste”, în raport cu realități care, în genere, nu se lasă judecate în termeni binari. Unii au afirmat că este vorba de depășirea societății industriale sau chiar a civilizației industriale! (Poate, dar termenul este prea categoric pentru a surprinde o întregă realitate complexă). Alții sînt de părere că ne găsim într-o perioadă de „dezindustrializare”. Oare aceasta este realitatea?

Ca să putem valida sau infirma asemenea teze este necesar, fără îndoială, să nu ne limităm doar la a privi datele statistice. Să nu scăpăm din vedere că adesea ele pot crea confuzii în judecățile și concluziile noastre. Este suficient să ținem seamă că statisticile naționale ale unor țări, ca de exemplu Franța, includ la „capitolul servicii” și unele „servicii” cum sînt reparațiile capitale ale unor uzine industriale efectuate de firme specializate, ca și transporturile interne sau alte asemenea activități, efectuate în cadrul industriei de către firme „cuprinse” în activitatea de servicii, pentru a înțelege cît de ușor putem fi induși în eroare. Un răspuns cît de cît mai aproape de adevărata semnificație a lucrurilor trebuie să clarifice în prealabil ceea ce înțelegem prin industrie sau activități industriale și industrializare. În acest context mi se pare pertinentă observația după care dacă am înțelege industria numai ca o activitate desfășurată pe principii mecanice, atunci am putea vorbi de „dezindustrializare”. În realitate — cum precizează unii specialiști români — este vorba despre introducerea în industrie a unor noi utilaje

electronice și programe informatice, care schimbă radical însuși caracterul industrial și al muncii omului.

Această remarcă este foarte importantă pentru înțelegerea caracterului dezvoltării actuale și de perspectivă, pentru clarificarea noțiunilor cu care operăm sau chiar a tezelor pe care le avansăm. Poate că schimbarea caracterului și a structurilor activităților de tip industrial este chiar mai profundă și mai amplă. Este suficient să ne gândim la perspectivele și natura activităților pe care le aduc cu sine biotehnologiile sau diferitele procese ce vor avea loc în „laboratoarele” sau „industriile” plasate în spațiul extraterestru sau în mediul acvatic. Ne aflăm abia la început de drum.

Industrialismul, în înțelesul clasic al termenului, nu are decît o istorie scurtă. Ea nu însumează mai mult de 200 sau 300 de ani. Abia cu cîteva decenii în urmă însă, în anii de după cel de al doilea război mondial, a început să se încetățenească conceptul de industrie bazate pe știință. Ceea ce a apărut nou în perioada postbelică a fost concepția de a integra știința și tehnologia efectiv ca forțe de producție și a-și baza strategia de dezvoltare pe procese inovaționale, pe noile tehnologii și produse. Datorită acestui fapt, multe procese de prelucrare industrială, ca urmare a introducerii automatizării, chimizării etc. au schimbat mult natura muncii. Aceasta nu a îndreptățit însă să se afirme că asistăm la o dezindustrializare. Deci să nu scăpăm din vedere că în foarte multe țări dezvoltate, ponderea industriei în produsul național a scăzut în mod relativ — real sau statistic — în favoarea serviciilor (și acestea reale sau reprezentînd activități cu caracter industrial trecute în categoria serviciilor).

O asemenea evoluție nu justifică, însă, cîtusi de puțin, teza unor „conservatori” care susțin și astăzi că toate țările trebuie să treacă prin toate etapele clasice ale procesului de industrializare, așa cum le-au parcurs țările capitaliste dezvoltate. Lucrul nici n-ar fi posibil, de altfel. Astăzi, cînd problema minimizării consumurilor se pune într-un mod cu totul nou, cu o acuitate extremă, cînd competitivitatea are și ea exigențe și parametri noi, nu se mai poate parcurge același „lung” drum al industrializării. Noile realități obiective, noile cerințe fac necesar ca industriile (poate mai ales cele clasice) să devină tot mai „inteligente”, procesele de producție tot mai „raționale”, iar produsele să cuprindă tot mai multă „știință”.

Și aici din nou ajungem la informație și comunicație. Oare informația și comunicația nu devin și ele din ce în ce mai mult o forță de producție? Nimeni nu se mai gîndește astăzi să conteste rolul de forță de producție al științei și tehnologiei. Că informația constituie un input în procesele de producție este un fapt evident, sesizabil în multiple ipoteze. Nu numai sub forma unor cunoștințe științifice, tehnologice, de know-how sau de metode organizatorice sau în procesele de conducere. Astăzi este apreciat tot mai mult rolul informației în reglarea proceselor de producție, mai ales a celor automatizate și robotizate, prin reacția de feed-back, dar și a celor economice în general, în fundamentarea și optimizarea deciziilor. Profesorul Mihai Drăgănescu vorbește despre introducerea în producție a mașinilor electronizate și a programelor informatice, iar profesorul Emilian Dobrescu vorbește de dotarea industriei cu echipamente tehnico-informaționale²⁾.

Este ușor de imaginat cum prin această „resursă” intangibilă, care este informatica, putem înlocui unele resurse tangibile cum sînt unele consumuri materiale, energetice sau chiar umane. Printr-o mai bună metodă de organizare sau optimizarea unui proces tehnologic putem economisi într-adevăr importante resurse materiale, financiare sau umane. Poate și numai acest aspect ar fi suficient ca să acceptăm că informația poate constitui un factor de producție. Dar am putea oare imagina desfășurarea normală a unor procese de producție sau economice, în general, în care am dispune de mașinile și utilajele necesare, de materia primă, de energia și de forța de muncă, ca și de toate celelalte elemente indispensabile funcționării unei uzine, dar în care procesele informaționale și de comunicații ar fi distorsionate? Putem oare să ne imaginăm procese de planificare micro sau macroeconomice, participarea la schimbul internațional de valori, la tranzacții comerciale sau financiare, fără o informație suficientă și de calitate, fără prelucrarea ei adecvată și comunicarea în timp util?

Cred că în condițiile unor răspunsuri afirmative devine deplin legitimă cerința formulată de tot mai mulți specialiști, inclusiv economiști, privind necesitatea elaborării unei teorii economice a informației. Nu știu dacă ea ar fi suficientă pentru a putea răspunde la multiplele întrebări pe care le ridică informația, dar necesitatea ei nu cred că ar trebui pusă la îndoială.

Ioniță OLTEANU

²⁾ Drăgănescu M. op. cit., Dobrescu E., The optimum economic macrocycle, in Revue Roumaine des Sciences Sociales, tome 27, nr. 2, 1983, p. 117

IN BAZA modelului analitic amintit se susține faptul că, dată fiind relația specifică între factorii de mărime a organizației, gradul de cooperare și costurile de adoptare a deciziilor, s-ar evidenția următoarea corelație: pe măsură ce crește numărul membrilor unei organizații se diminuează creșterea beneficiilor marginale obținute prin cooptarea unui nou membru, ceea ce tinde să reducă interesul în dezvoltarea și amplificarea cooperării în interiorul organizației. Cooptarea unui nou membru duce, pe de altă parte, la creșterea costurilor legate de desfășurarea activității organizației și de procesul de adoptare a deciziilor și poate crea dificultăți conceptuale și semantice suplimentare. Totodată, pe măsură ce crește mărimea organizației, cooptarea unui nou membru impune costuri „externe” asupra membrilor existenți, întrucât va trebui să fie luat în considerare de acum înainte și punctul de vedere al noului venit. Aceste costuri „externe” cresc o dată cu creșterea mărimii organizației și de aceea devine important faptul că în structura lor nu intră numai cheltuielile propriu-zise de natură financiară, ci și constrângerile în formularea sau modificarea propriei politici economice pe care le implică calitatea de membru al organizației.

Aplicând aceste corelații la interpretarea evoluțiilor postbelice, se ajunge la concluzia că astfel se poate fundamenta explicația pretensei ineficiențe a O.N.U., se poate explica de ce forumuri precum O.C.D.E. sînt în prezent, în primul rînd, „vehicule” de comunicație între administrațiile naționale și de ce „Grupul celor 10” reușește numai întimplător să-și afirme utilitatea rolului său și de ce, în schimb, „Grupul celor 5” tinde să devină un cadru preferat al cooperării.

Această teorie, punînd în mod implicit un accent primordial pe rolul jucat de țările mari, susține totodată în mod explicit existența unei tendințe în cadrul organizațiilor economice internaționale „de exploatare” a țărilor mari de către cele mici prin intermediul „taxei de participare” la organizație, în sensul că raportul beneficii/costuri ar fi mai avantajos pentru țările mici

Limite ale modelelor neomarginaliste cu privire la organizațiile economice internaționale (II)

decît pentru cele mari, acestea din urmă suportînd de fapt povara costurilor funcționării organizației. De aici, concluzia existenței unui impuls obiectiv pentru țările mari de a intemaliza într-o mai mare măsură beneficiile rezultate din cooperarea lor în plan internațional prin constituirea de organizații prin care să se poată realiza excluderea țărilor periferice de la partajarea beneficiilor.

Altfel spus, comportamentul marilor puteri industriale ale lumii occidentale în cadrul organizațiilor economice internaționale nu ar fi expresia nemijlocită a procesului istoric extrem de complex, dinamic și contradictoriu al restrucurării raporturilor interoccidentale de forță, ci, pur și simplu, acest comportament ar fi rezultatul unei anume mecanici proprii funcționării oricărei organizații economice cu caracter internațional — mecanică scoasă în afara dinamicii contradictorii a evoluțiilor istorice contemporane — și în conformitate cu care matricea intereselor țărilor participante este dată de balanța dintre costuri și beneficii la nivelul fiecărei țări în parte și al organizației în ansamblul său, în baza interacțiunii specifice ce operează între factorii de mărime a organizației, gradul de cooperare și costurile de adoptare a deciziilor. Or, dacă existența acestei interacțiuni specifice este reală și dacă ea participă în mod efectiv la structurarea atît de dinamică și complexă a intereselor naționale în spațiul organizațiilor internaționale, aceasta nu înseamnă și nici nu poate să însemne că prin simplul acest fapt se

explică în totalitate și în mod primordial configurația concretă ce o îmbracă raporturile de interes între țările membre. Tot așa cum tendința mai recentă de reorientare a marilor puteri industriale occidentale spre constituirea de organizații economice cu participare restrînsă nu poate fi explicată primordial prin necesitatea unei balanțe mai avantajoase între costuri și beneficii, din moment ce această tendință se dovedește a fi pusă în legătură cu un complex de factori cauzali de natură economică, politică, socială și ideologică.

Aceleași limite în plan operațional-normativ apar și atunci cînd, în baza intercorelărilor cauzale stabilite prin model, se încearcă explicarea comportamentului postbelic al S.U.A. în planul cooperării economice interoccidentale. Pornindu-se de la interpretarea evoluției postbelice a contribuției individuale a țărilor membre ale O.C.D.E. la produsul total obținut la nivelul organizației și a ponderii individuale a acestor state în exportul mondial, se ajunge la concluzia că evoluțiile postbelice pun în evidență faptul că S.U.A., deși dețin încă principala poziție, și-au redus substanțial ponderea în produsul total al țărilor membre ale O.C.D.E., în condițiile în care nici o altă țară membră nu are o poziție dominantă. Din aceste evoluții, autorii concluzionează că S.U.A. au fost „obligate” să joace rolul de lider al cooperării economice occidentale postbelice, dar au avut tot mai puține stimulente, începînd cu anii '70, ca să o facă, în condițiile în care stălele „marginale” nu au putut fi excluse de la partajarea beneficiilor ce rezultă din cooperarea economică. În concepția autorilor, S.U.A. furnizează lumii occidentale două bunuri publice cu caracter internațional, respectiv protecția atomică și valuta de rezervă (internațională), bunuri a căror furnizare implică pentru S.U.A. un cost care constă în cheltuieli explicite (efective) și în impunerea unor constrângeri asupra politicii sale monetare interne, ca cheltuieli implicite, astfel încît să fie menținută o valoare stabilă a dolarului. Cheltuielile explicite sînt acelea legate de producția de armament și de menținerea de trupe și echipament

FIȘE

CONSTANTIN BĂRBĂCIORU
doctor în economie

VENITUL NAȚIONAL

DINAMICI ȘI STRUCTURI
ÎN R. S. ROMÂNIA

III. CIRCULAȚIA (SCHIMBUR)

● Prin volumul recent tipărit la EDITURA „SCRISUL ROMÂNESC” sub titlul „Venitul Național. Dinamici și structuri în R. S. România”, Constantin Bărbăcioru continuă o cercetare ini-

țiată mai demult și materializată în alte două volume, publicate anterior. Această a treia parte este consacrată proceselor specifice sferei circulației. În cadrul discuției în perimetrul realității economice mondiale — fenomenele de criză, mobilitatea prețurilor, calitatea mărfurilor, impactul revoluției tehnico-științifice etc. — autorul și-a propus să evidențieze schimbările care au loc în mărimea și structura veniturii naționale. Din această perspectivă sînt analizate dinamica venitului național creat și venitul național realizat, rolul pieței interne și al celei externe. Astfel, autorul evaluează în volum ponderea și acțiunea unor factori specifici pieței interne, cum ar fi aprovizionarea tehnico-materială, viteza de circulație a mărfurilor etc. Un loc important în economia volumului revine schimburilor economice

internaționale. Dintre problemele considerate a avea o semnificație sporită în prezent, sînt analizate cele două componente ale schimburilor economice internaționale: comerțul exterior și cooperarea economică internațională.

Știință și conducere

● Premisa de la care pornește Sergiu Tămăș în recenta sa lucrare tipărită la EDITURA POLITICĂ, „Știință și conducere”, constituie o evidență asimilată deja la nivelul conștiinței publice: inovarea în domeniul științei și tehnologiei nu atrage după sine în mod mecanic progresul social. Dimpotrivă, pentru a da măsura valorii sale, progresul tehnic trebuie asimilat și orientat în structuri organizatorice și de conducere adecvate,

ceea ce presupune un intens proces de inovare și la acest nivel. Din această perspectivă, autorul își deschide cartea cu un capitol consacrat noilor dimensiuni ale științei în epoca noastră, privity precumpănitor ca fundament pentru însăși conducerea proceselor sociale. Urmind același fir logic în care atenția este concentrată îndeosebi asupra componentelor sociale, culturale, politice ale inovării sociale, volumul abordează aspecte de certă actualitate ale dezvoltării societății în epoca revoluției științifico-tehnice. Între acestea se impun atenției analizele asupra raportului dintre cunoaștere și proiectarea socială, între creativitatea tehnică și inovarea socială, perimetrul în care sînt surprinse aspecte cum ar fi elaborarea unor noi strategii de dezvoltare adaptate actualei revoluții industriale, gestiunea mediului ca domeniu al inovării sociale, tehnologia

militar pe teritoriul altor țări. Costurile constringerilor sînt „costurile de oportunitate” legate de politica monetară restricționistă, măsurabile prin pierderile în volumul producției interne și în numărul de locuri de muncă din economia americană. Beneficiile ce revin S.U.A. din furnizarea celor două bunuri publice cu caracter internațional sînt reprezentate de nivelul de trai mai ridicat al cetățenilor nord-americani „ca rezultat al unei lumi mai prospere și mai puțin conflictuale”. În mod particular, ca țară a cărei monedă joacă un rol de valută de rezervă internațională, S.U.A. pot exploata poziția lor privilegiată prin valorificarea „dreptului senioral” pentru soldurile în dolari deținute în străinătate. Acest „drept” al S.U.A. de a se comporta ca o bancă emitentă cu poziții monopoliste în cadrul sistemului monetar internațional a fost contestat de mulți critici ai sistemului etalon-aur. Acești critici au omis totuși — susțin Fratianni și Pattison — faptul că S.U.A. plătesc o „dobîndă” pentru dolarii deținute de rezidenți; ei au omis faptul că, înainte de 1971, S.U.A. au trebuit să-și constituie un stoc de rezerve în aur mai mare decît cel al oricărei alte țări tocmai pentru a garanta convertibilitatea în aur; ei au omis, de asemenea, faptul că politica monetară a S.U.A. — datorită funcțiilor internaționale ale dolarului — nu poate fi ajustată în funcție de obiective cu caracter intern. Acestea au fost, după Fratianni și Pattison, costurile, care, parțial sau total, au anihilat beneficiile derivate din utilizarea dolarului ca monedă internațională. În plus, apariția pieței eurodolarilor în anii '60 a redus și mai mult capacitatea S.U.A. de a preleva o taxă pentru soldurile în dolari deținute în străinătate.

Private de cea mai mare parte din posibilitățile lor de a preleva o anumită taxă pentru soldurile în dolari deținute în străinătate, S.U.A. au recurs la o politică de prelevare a unei „taxe neprevizibile”. În termeni pur economici, această aserțiune a teoreticienilor analizați poate fi explicată astfel: ratele dobînzii stabilite pe piață încorporează rata așteptată de modificare a puterii de cumpărare a banilor

(binecunoscutul „efect Fisher”). Totuși, ratele variabile și neprevăzute de modificare a puterii de cumpărare a banilor nu sînt încorporate în ratele dobînzii. Aceste rate de modificare, ce nu pot fi anticipate, produc efecte asupra sectorului real al economiei, intrucît ele iau prin surprindere pe agenții economici. În contextul internațional, ratele variabile ale inflației modifică compoziția fluxurilor de producție ce se stabilesc între o anumită țară și restul țărilor. Mai concret, o rată neașteptată de depreciere a puterii de cumpărare a dolarului determină nu numai o depreciere a dolarului față de celelalte monede, dar și o depreciere a cursului de schimb real al dolarului (respectiv, cursul de schimb nominal ajustat cu rata inflației). Deoarece între factorii determinanți ai fluxurilor comerciale se află mai curînd cursurile de schimb reale decît cele nominale, S.U.A. își pot extinde producția națională în contextul producției celorlalte state prin aplicarea unei politici a inflației neanticipabile.

Consecințele inflaționist-neanticipabile ale finanțării războiului din Vietnam au prezentat o modalitate pentru S.U.A. de creștere temporară a beneficiilor sale, în timp ce abandonarea — în 1971 — a convertibilității în aur a fost mai curînd o manieră deliberată (decît una neanticipabilă) de creștere a acestor beneficii. Reîntoarcerea la dolarul-standard (respectiv, re-consolidarea dolarului ca valută internațională de rezervă) implică din partea S.U.A. o politică de stabilizare a prețului în dolari a mărfurilor comercializate pe plan mondial, ceea ce implică, mai departe, abținerea de la tentația de a valorifica beneficiile pe termen scurt oferite de politica devalorizării inflaționiste (efectul „curbelor Phillips”). Acesta este în mod clar un obiectiv prioritar al Administrației Reagan — sînt de părere Fratianni și Pattison —, ca o expresie a recunoașterii costurilor ridicate ce le implică pentru S.U.A. furnizarea în continuare către lumea occidentală a celor două bunuri publice cu caracter internațional. În acest context, presiunile exercitate de guvernul S.U.A. asupra statelor membre ale

N.A.T.O. pentru atingerea unor rate de creștere mai mari ale cheltuielilor lor militare trebuie interpretate drept o încercare de ameliorare a raportului beneficii/costuri pentru S.U.A., concluzionează cei doi economiști.

Și iată cum, după o analiză pertinentă a unor fenomene și evoluții determinate din interiorul relațiilor interoccidentale postbelice, se ajunge la aceeași explicație reduționist-simplificatoare a realului economic, axată pe simpla extrapolare a intercorelațiilor cauzale ce se polarizează în jurul raportului dintre costurile și beneficiile rezultate din cooperarea economică internațională. Apare deci, din nou, cu claritate, cum valoarea analitică a investigațiilor realizate de Fratianni și Pattison în plan cogativ este pusă în umbră, pînă la anulare, atunci cînd se trece, exclusiv pe baza unor concluzii limitate ca valabilitate la un anume segment spațio-temporal al realității economice (în cazul de față, relațiile financiare-valutare interoccidentale postbelice), la interpretarea și explicarea unor procese și fenomene de o complexitate infinit mai mare (în cazul de față, relațiile politico-militare și economice occidentale din perioada postbelică).

Prin aceasta nu vrem să înțelegem că raționamentele de factură marginalistă le-ar fi inaccesibil, prin definiție, demersul normativ, ci doar faptul că, pentru realizarea acestuia, elaboratele neomarginaliste asupra problematicii organizațiilor economice internaționale mai sînt încă datoare cu găsirea aceluia instrumentar metodologico-analitic care să poată realiza compatibilitatea de substanță între intercorelațiile cauzale stabilite în plan static și explicațiile normative aplicate unei realități prin natura sa dinamică.

Costea MUNTEANU

Institutul de economie mondială

⁷⁾ S.U.A., Marea Britanie, R.F. Germania, Franța, Japonia („Grupul celor 5”), plus Canada și Italia („Grupul celor 7”), plus Belgia, Olanda și Suedia („Grupul celor 10”).

microelectronicii în sfera conducerii sociale, progresul științifico-tehnic și confruntarea valorilor.

Mobilitatea socio-profesională

● Creșterea productivității muncii la nivelul ansamblului economiei naționale a R. D. Germane este condiționată de utilizarea corespunzătoare a volumului de forță de muncă existent. Dar, semnaleză R. Stierler în articolul „Politikonomische Aspekte der planmässigen Gestaltung des Zusammenhangs zwischen effektivem Einsatz und Mobilität des gesellschaftlichen Arbeitsvermögens sowie der Verwirklichung der sozialen Sicherheit” (Aspecte politico-economice ale alcătuirii planului în legătură cu utilizarea eficientă a forței de muncă) publicat în numărul 4 a.c. al re-

vistul „WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT”, această relație este confruntată cu două restricții. Prima derivă din însăși esența orînduirii socialiste, care presupune securitatea locului de muncă pentru întreaga populație activă a țării. Cea de a doua, relevantă cu pregnanță în ultima vreme, își află sorgintea în dinamica proceselor economice caracterizată prin restructurări rapide și creșterea rolului factorilor conjuncturali externi. Soluționarea acestor aspecte se poate realiza, potrivit opiniei formulate de R.S., prin intermediul creșterii mobilității profesionale a forței de muncă. Aceasta presupune, pe de o parte, accentuarea caracterului multidisciplinar al pregătirii forței de muncă, iar pe de altă parte, o corelare mai elastică a politici de investiții în teritoriu cu structura socio-profesională a populației locale.

Previziunea crizelor potențiale

● Pot fi preîntimpinate crizele globale? Da, răspunde William P. Neufeld în articolul „Forecasting potential crises” publicat în numărul din aprilie al revistei „THE FUTURIST”, deși realitatea vieții economice din ultimul deceniu pare să probeze contrariul. Cu o condiție însă, și anume ca cercetătorii și oamenii politici să fie capabili să le prevadă. Această deplasare de accent are evidente implicații metodologice deoarece, apreciază W.N., importante devin instrumentele prin care astfel de crize pot fi anticipate. Pornind de la convingerea teoretică potrivit căreia criza în sine — orice fel de criză de natură socială — nu reprezintă un moment alogen în procesul dezvoltării societății omenești, ci punctul de maximă intensitate a

FIȘE

unor fenomene declanșate anterior, autorul în cauză își propune să descopere pe ce cale pot fi anticipate crizele. Analiza a cinci crize potențiale cu impact global: încălzirea atmosferei pămîntului, împuținarea apei, perimarea infrastructurii fizice, criza financiară globală și amenințarea nucleară îi permit evidențierea unor concluzii metodologice interesante. O astfel de reflecție, asupra căreia insistă W.N., se referă la diferențele ce apar în modul de manifestare a unui fenomen analizat în stadiul său latent și în cel dezvoltat. Astfel de diferențe s-ar justifica prin însăși dinamica proceselor sociale, prin adîncirea interdependențelor între diverse componente ale vieții sociale.

Fondurile sociale de consum

(Urmare din pag. 19)

determinată de existența în prezent a unor diferențe încă mari între pensiile medii și alocațiile pentru copii, aferente celor două categorii ale populației din țara noastră. Tot în domeniul securității sociale situăm și cea de-a doua direcție prioritară a repartizării fondurilor sociale de consum în perioada următoare. Ea privește reducerea diferențelor existente încă în privința nivelului consumului mediu pe o persoană între familiile de pensionari și cele active ca și între familiile cu o structură demografică diferită.

Principii și criterii de repartizare a fondurilor sociale de consum

ÎN CEEA ce privește principiile repartizării fondurilor sociale de consum considerăm că esența și funcțiile acestora, însăși rațiunea existenței acestei forme distincte de repartitia după

Structura veniturilor populației din fondurile sociale de consum în anul 1980

	%
Invățămînt	20,1
Cultură și artă	1,6
Ocotirea sănătății	16,7
Educație fizică și sport	0,5
Tratament balnear și odihnă	0,4
Gospodărie comunală, întreținerea drumurilor și podurilor	2,1
Prestații familiale	20,1
Venituri de înlocuire (pensii și indemnizații de boală)	34,5
Asistență socială, servicii și ajutoare sociale	4,0
Total	100

Sursa: Calculat pe baza datelor D.C.S., Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii, UCECOM, CASCOM, CENTROCOOP.

muncă, precum și restricțiile legate de resursele ce pot fi alocate satisfacerii nevoilor sociale ale populației impun ca definițoriu pentru repartizarea fondurilor sociale de consum **principiul repartizării acestora la apariția nevoilor recunoscute de societate ca sociale și proporțional cu aceste nevoi**. Prin urmare, dintr-un anumit volum al resurselor alocate de societate, pentru satisfacerea unei anumite categorii de nevoi, fiecare unitate de consum (individ sau familie) beneficiază proporțional cu dimensiunea obiectivă a nevoilor sale. Astfel, ca exemplu, un individ bolnav va beneficia de servicii de ocrotire a sănătății într-o măsură considerabil mai mare (în raport cu gravitatea bolii) în comparație cu unul sănătos.

În repartizarea unora dintre componentele fondurilor sociale de consum și anume a pensiilor și indemnizațiilor de boală și maternitate, cu alte cuvinte pentru cele care înlocuiesc veniturile obținute din muncă, acest principiu general al repartizării fondurilor sociale de consum se îmbină și cu **principiul repartizării după cantitatea și calitatea muncii** depuse de beneficiar în perioada activă a vieții sale. Luarea în considerare a

acestui principiu — prin includerea în calculul pensiilor și indemnizațiilor a vechimii în muncă și a nivelului retribuției — este justificată de aportul adus în timpul vieții active, de influența lor evidentă asupra cointeresării materiale a celor ce muncesc și reprezintă în același timp o modalitate de realizare a obiectivului social legat de asigurarea unui standard de viață apropiat de cel realizat înainte de pensionare sau de apariția incapacității de muncă din cauză de boală sau maternitate. De asemenea considerăm că și la repartizarea fondurilor sociale de consum create la nivelul unităților economice principiul repartizării în funcție de aportul individual al fiecărui membru la activitatea economică și socială a colectivului poate fi asociat în unele cazuri principiului repartiției egale la nevoi obiectiv egale, îndeosebi atunci cînd formarea acestor fonduri este pusă în dependență directă de rezultatele economico-financiare ale unității.

Pe parcursul dezvoltării sistemului fondurilor sociale de consum, procesul formării și repartizării acestora este marcat de volumul mare al nevoilor sociale cuprinse într-o anumită categorie ce intră în sfera fondurilor sociale de consum și volumul limitat al resurselor ce pot fi alocate inițial satisfacerii acestora. Aceasta implică lărgirea treptată a sferei de cuprindere a diferitelor componente ale fondurilor sociale de consum, pe măsura constituirii mijloacelor materiale, financiare și de forță de muncă necesare. În această situație se pune problema utilizării unor criterii care să delimiteze în fiecare etapă categoriile de populație care intră în sfera satisfacerii nevoilor respective prin fondurile sociale de consum.

Unul din aceste criterii — cel mai frecvent întîlnit în practica repartizării fondurilor sociale de consum în țara noastră dar și în alte țări socialiste și capitaliste — este nivelul veniturilor familiilor (al retribuției membrilor activi ai acestora sau nivelul mediu al veniturilor pe o persoană din familie). Acest criteriu este aplicat atunci cînd se dorește orientarea resurselor limitate alocate pentru satisfacerea unei categorii de nevoi (alocații pentru copii, burse, creșe și grădinițe, medicamente, bilete de tratament și odihnă) în favoarea familiilor cu un nivel mai scăzut al veniturilor. Utilizarea acestui criteriu în repartizarea unor fonduri sociale de consum are unele efecte nefavorabile asupra funcției stimulative a retribuției după cantitatea și calitatea muncii, mai ales atunci cînd se are în vedere nivelul retribuției și nu venitul mediu pe o persoană. Din acest motiv considerăm că acolo unde este posibil, fără a afecta realizarea obiectivelor propuse, este necesară înlocuirea acestui criteriu cu altul, care să nu contravină principiilor cointeresării materiale.

În sistemul actual de repartizare a fondurilor sociale de consum din țara noastră mai sînt utilizate și alte criterii. Unul dintre acestea, care poate fi perfecționat în perspectivă și pus în concordanță cu esența și funcțiile fondurilor sociale de consum, este criteriul apartenenței la o categorie socială și al mediului de reședință al familiei, de care se ține seama atît în repartizarea alocațiilor pentru copii cît și în determinarea cuantumului pensiilor și altor indemnizații de asigurări sociale. Alte criterii care acționează în repartizarea unor fonduri sociale de consum sînt vechimea în muncă (în cazul pensiilor și indemnizațiilor pentru incapacitate temporară) rezultatele obținute la învățătură de elevi și studenți (în cazul acordării burselor), caracterul bolii (în cazul acordării de medicamente gratuite și a indemnizației pentru incapacitate de muncă determinată de boală) etc.

Tractoarele românești pe meridianele lumii

(Urmare din pag. 6)

de la debitări, din care se conecționează alte piese de dimensiuni mai mici.

Exportul — o preocupare constantă

DESIGUR, performanțele și fiabilitatea tractoarelor românești au făcut ca, de-a lungul anilor, acestea să fie solicitate din ce în ce mai mult la export. Prezența României pe piața mondială a tractoarelor își are începutul în anii '50, dar atunci exportul era de mică anvergură. O dată cu apariția tractorului Universal 650, exportul a devenit o activitate de primă importanță, astfel încît astăzi, cînd s-a depășit numărul de 600 000 de tractoare livrate peste hotare, **România a devenit a patra țară exportatoare de tractoare din lume**. Tractoarele românești au primit certificate de atestare din partea a 22 institute specializate din lume, între care C.N.E.E.M.A.-Franța, Kraffahrt-Bundesamt R.F.G., Saskatchewan — Canada, Nebraska — S.U.A. În cele peste 80 de țări unde se exportă, tractoarele românești sînt apreciate pen-

tru caracteristicile lor tehnice superioare, calitatea înaltă, manevrabilitate, siguranță și eficiență în exploatare, consum redus de combustibil, varietatea echipamentelor din dotare. Mai mult, în nouă țări (Iran, India, Australia, Egipt, Ghana, S.U.A., China, Noua Zeelandă, Canada) au fost construite linii de montaj pentru tractoarele românești, trecîndu-se astfel la o nouă formă, mai eficientă, de export. Și, ca o dovadă în plus a calităților intrinsece ale tractoarelor noastre, să menționăm că s-au primit, de-a lungul anilor, prestigioase distincții internaționale, cum ar fi: Trofeul calității la Madrid, Trofeul internațional al Africii, diplome la târgurile de la Cairo, Brno, Lima, medalii de aur la târgurile de la Zagreb și Leipzig.

Nivelul actual atins în fabricația de tractoare reprezintă o încununare a muncii depuse de colectivele întreprinderilor Centrale industriale de tractoare, care s-au străduit să răspundă în cît mai mare măsură sarcinilor ce le revin din documentele de partid, cerințelor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a asigura mecanizarea complexă și completă a lucrărilor agricole. Conștiente de potențialul tehnico-productiv, de rezervele existente încă, colectivele de oameni ai muncii din unitățile centralei doresc să întîmpine a 40-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R. cu rezultate superioare în îndeplinirea sarcinilor cantitative și calitative de plan.

20

Activitatea României pentru instaurarea noii ordini economice internaționale

Consultațiile pentru candidații la concursul de admitere în învățămîntul economic superior sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ÎN POLITICA EXTERNĂ a României socialiste, în activitatea de ansamblu a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un loc central îl ocupă problemele lichidării subdezvoltării și ale instaurării noii ordini economice internaționale.

Preocuparea țării noastre față de cauza înlăturării decalajelor economice existente între țările în curs de dezvoltare și țările avansate sub raport economic, a făuririi noii ordini economice, a extinderii colaborării între popoare izvorăște din însăși natura orînduirii sale economico-sociale, din aspirația poporului român de a contribui împreună cu popoarele și forțele iubitoare de pace și progres de pretutindeni la edificarea unei lumi mai bune, a dreptății și echității, în care toate națiunile să poată conlucra fructuos pe baza noilor principii de relații internaționale.

Conceptul de nouă ordine economică internațională.

Contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la fundamentarea acestui concept

ANALIZA CONCEPTULUI privind ordinea economică internațională și elaborarea coordonatelor noii ordini și-au găsit cea mai deplină expresie în opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, îndeosebi în rapoartele sale la Congresele al XI-lea și al XII-lea ale P.C.R. și la Conferința Națională a Partidului din decembrie 1982. În același timp, România și-a adus întreaga sa contribuție la fundamentarea acestui concept într-o serie de documente internaționale, cum sînt: Declarația și Programul de acțiune privind instaurarea noii ordini economice internaționale, adoptate de Sesiunea a VI-a extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. (1974), Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor (1975), Actul final de la Helsinki (1976), Strategia internațională a dezvoltării pentru cel de-al treilea Deceniu O.N.U. de dezvoltare ș.a.

Pe baza documentelor partidului și statului nostru, ordinea economică internațională poate fi definită, în general, ca ansamblul de raporturi mondiale, întemeiate pe un tip istoricește determinat al diviziunii internaționale a muncii, precum și instituțiile politice și juridice menite să asigure realizarea conștientă a unui anumit tip de interdependență între țări. Privit conținutului său, ordinea economică reflectă structurile de bază ale economiei mondiale și, în cadrul său, interdependențele economiilor naționale, ca cele de bază ale acesteia: ea oglindește, de asemenea, mecanismele de înlăturare a acestor interdependențe: în domeniul specializării, al schimburilor comerciale, prețurilor, monetar și financiar, precum și raportul de forțe pe plan internațional.

Actuala ordine economică internațională — produs al sistemului mondial capitalist — bazată pe relații de exploatare, inegalitate, dominație a unor țări de către altele, purtînd pe-cetea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a dus la divizarea lumii în țări bogate și țări sărace, a creat mari discrepante în nivelul de dezvoltare economică a statelor, a contribuit și contribuie la accentuarea perturbațiilor în viața internațională.

Subliniind anacronismul unei asemenea ordini și necesitatea imperioasă a înlocuirii sale cu alta nouă, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în Raportul la Conferința Națională a Partidului, din decembrie 1982: „Vechea ordine, bazată pe inegalitate, pe asuprirea unor popoare, pe supremația monopolurilor și a capitalului financiar, nu mai corespunde situației actuale, a devenit un obstacol în dezvoltarea economiei mondiale și trebuie înlăturată cu desăvîrșire. Se impune să se realizeze o nouă ordine economică mondială, bazată pe principii noi, de egalitate și echitate, de avantaj reciproc”.

În lumina operei tovarășului Nicolae Ceaușescu, noua ordine economică internațională înseamnă un nou tip de relații economice între state și de mecanisme corespunzătoare de func-

ționare, bazate pe o nouă diviziune internațională a muncii, de natură să asigure dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale și pe destinul său, să garanteze promovarea unei colaborări internaționale echitabile, în scopul prosperității tuturor țărilor și îndeosebi a celor mai puțin dezvoltate.

Conceptul românesc privind noua ordine economică mondială reprezintă o proiecție a dezvoltării viitoare a omenirii, a relațiilor internaționale. El are o seamă de trăsături distinctive, imbinînd armonios criteriul de clasă cu cel național-statal, de care trebuie să se țină seama în tratarea fenomenelor economice și social-politice. Dintre trăsăturile mai importante ale acestui concept privind noua ordine economică mondială, se impune a fi menționată, înainte de toate, cea care se referă la acțiunea politică a României, îndreptată cu consecvență spre afirmarea și transformarea într-o regulă de neclintit a noilor principii de relații internaționale, care a reprezentat unul din primele demersuri coerente și semnificative în direcția restructurării revoluționare a raporturilor între națiuni. În al doilea rînd, fiind îndreptată împotriva inechităților și privilegiilor țărilor dezvoltate, ce și-au dobîndit prosperitatea prin exploatare, noua ordine economică, în concepția românească, este o expresie a luptei de clasă pe plan internațional și reprezintă o fază nouă a luptei forțelor antiimperialiste, care contestă actualele stări de lucruri inechitabile din economia mondială și acționează pentru înlocuirea lor cu altele drepte, echitabile. În același timp, avînd în vedere existența în lume a unor țări cu orînduiri sociale diferite, necesitatea cooperării între ele, eforturile pentru edificarea unei noi ordini constituie forma de manifestare a politicii de coexistență pașnică.

În al treilea rînd, contrar „teoriilor” despre perimarea statului național, sau încercărilor de a acredita permanentizarea actualelor tendințe de reimpărțire a lumii între diferite state sau grupări de state, conceptul românesc privind noua ordine mondială este asociat unei asemenea imagini a configurației internaționale, în care economia fiecărei țări constituie cadrul de bază al progresului economic și social, iar independența și suveranitatea asupra resurselor și activităților economice de pe teritoriul național reprezintă punctul de pornire pentru desfășurarea largă și fructuoasă a cooperării între popoare.

Într-o asemenea viziune largă și echitabilă noua ordine economică corespunde intereselor stringente atît ale țărilor în curs de dezvoltare, cît și ale celor avansate economic, ea constituind condiția esențială și generală pentru dezvoltarea în pace și stabilitate a întregii omeniri.

Diviziunea internațională a muncii, pe care se va întemeia noua ordine, va trebui să înlocuiască actuala diviziune, să elimine distribuția inechitabilă între națiuni a capacității de producere a bogăției și veniturilor.

Poziția P.C.R. privind direcțiile instaurării noii ordini economice internaționale

CONCEPȚIA ROMĂNEASCĂ privind noua ordine economică, amplu fundamentată în lucrările tovarășului Nicolae Ceaușescu, include, într-o unitate organică, pe lîngă conținutul ca atare al conceptului, și direcțiile de acțiune pentru înlăturarea sa ca obiectiv major al epocii contemporane.

În centrul activității pentru înlăturarea noii ordini, România situează lichidarea subdezvoltării, a decalajelor economice care separă țările dezvoltate de cele în curs de dezvoltare. Divizarea lumii în țări sărace și țări bogate în cadrul actualei ordini mondiale are drept urmare concentrarea bunăstării într-un număr restrîns de state, unde locuiește 20—25% din populația globului, dar care își însușește 2/3 din produsul mondial, și a sărăciei într-un mare număr de țări, a căror populație reprezintă peste 2/3 din cea a întregii lumi, dispunînd însă de numai 1/3 din produsul global mondial. Și această polarizare a bogăției, în loc să se atenueze, în ultimul timp se accentuează.

De la un raport de 24,3 la 1, în anul 1950, în ce privește produsul național brut pe locuitor din țările dezvoltate față de cele ale populației din țările în curs de dezvoltare cu venituri mici, în anul 1980 s-a ajuns la 42,6 la 1. Acestea sînt însă cifre medii; la extremitățile celor două categorii de țări discrepanța oscilează între 150/1 și 400/1.

Situația de la sfîrșitul deceniului trecut nu s-a îmbunătățit, ci s-a înrăutățit și mai mult la începutul deceniului în curs. Potrivit datelor oficiale, se estimează că în 1984 venitul pe locuitor în țările în curs de dezvoltare, și așa destul de modest, urmează să fie cu 5% mai mic decît în 1980.

O asemenea stare de lucruri are implicații multiple și din cele mai serioase, în diverse planuri. În domeniul social, ea își găsește expresia în faptul că aproape jumătate din populația globului, în marea ei majoritate din țările slab dezvoltate, este afectată de subnutriție; peste 25 milioane de ființe umane sînt răpuse de foame în fiecare an; circa un sfert din locuitorii planetei sînt analfabeți și peste un miliard de persoane din țările sărace nu beneficiază de nici un fel de asistență medicală, cîzînd pradă celor mai felurite boli. Pe plan economic și politic, coexistența sărăciei și a bogăției nu poate contribui la colaborare și stabilitate. Dimpotrivă, ea generează contradicții și tensiuni din cele mai ascuțite. Este și motivul pentru care tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază în permanență că stabilitatea economică și pacea în lume sînt imposibile de realizat în condițiile cînd două treimi din omenire trăiește în subdezvoltare, în mizerie.

Calea sigură și unică de lichidare a subdezvoltării ca premisă a noii ordini economice internaționale o constituie, după aprecierea României, progresul mai accelerat al țărilor rămase în urmă în raport cu cele dezvoltate și, pe această bază, apropierea treptată a nivelurilor de dezvoltare economico-socială a tuturor statelor.

Pornind de la realitățile vieții și sprijinindu-se pe propria experiență, România socialistă consideră că procesul eradicării decalajelor și al lichidării subdezvoltării presupune acțiunea conjugată și convergentă a doi factori: efortul propriu al fiecărui popor din țările în curs de dezvoltare și realizarea unei largi colaborări și cooperări internaționale, care să sprijine și să potențeze aceste eforturi.

În viziunea României, a președintelui său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, direcțiile de acțiune pentru fîurirea noii ordini economice constau în următoarele:

1. **Promovarea largă a colaborării economice mondiale** prin reglementarea situației în comerțul internațional, astfel încît acesta să devină realmente un instrument eficient al creșterii economice în toate țările. Pentru aceasta, țara noastră consideră necesar să se pună capăt măsurilor protecționiste care limitează posibilitățile de dezvoltare a schimburilor economice, să se elimine practicile discriminatorii și orice condiții care frînează comerțul mondial. Se impune, de asemenea, ca țările dezvoltate să faciliteze accesul produselor industriale exportate de țările în curs de dezvoltare, să îmbunătățească sistemul generalizat de preferințe și să-l aplice consecvent, nediscriminatoriu.

2. **Asigurarea comercializării materiilor prime la prețuri remuneratorii pentru producători și echitabile pentru consumatori**, așa încît aceasta să contribuie la oprirea deteriorării în continuare a situației economice a marii majorități a țărilor în curs de dezvoltare, exportatoare de materii prime, la asigurarea stabilității economiei mondiale. Pentru aceasta sînt necesare măsuri de asigurare a unor raporturi corespunzătoare între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale.

3. **Convenirea unor programe speciale de ajutorare a țărilor în curs de dezvoltare în domeniul agriculturii, industriei, transporturilor, precum și în alte domenii, de natură să asigure o mai bună valorificare a resurselor lor materiale și umane, pentru progresul economic și social al acestor țări.**

4. **Realizarea unui transfer substanțial de tehnologii moderne** către țările în curs de dezvoltare, în condiții avantajoase, și asigurarea cadrului instituțional necesar în acest scop.

5. **Sprijinirea formării de cadre naționale în țările slab dezvoltate și evitarea consecințelor deosebit de păgubitoare pe care le are racolarea de cadre calificate asupra economiilor acestor țări.**

6. **Stimularea dezvoltării cooperării economice între țările în curs de dezvoltare.** Programele adoptate în această privință de „Grupul celor 77”, la a căror elaborare și-a adus contribuția și România, oferă un cadru corespunzător de acțiune pentru ca țările în curs de dezvoltare să-și poată rezolva cu forțe proprii o seamă de probleme ale progresului lor economico-social.

7. **Sporirea substanțială a fondurilor alocate pentru sprijinirea țărilor slab dezvoltate**, astfel încît în următorii 3—4 ani să se ajungă la un volum anual de resurse financiare suplimentare de cca 60 miliarde dolari destinate acestor țări.

8. **Soluționarea problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare**, problemă ce a căpătat caracter global și a că-

rei rezolvare impune măsuri ferme, curajoase și de amploare din partea țărilor dezvoltate pentru sprijinirea țărilor rămase în urmă în vederea depășirii acestei situații. În concepția României, aceasta înseamnă anularea datoriei țărilor cu venituri de pînă la 500—600 dolari pe locuitor, reducerea datoriei pentru un alt grup de țări, diminuarea substanțială a dobinzilor, care să nu depășească 4—6% și anularea acelei părți din datorii care este rezultatul dobinzilor excesiv de mari.

9. **Trecerea fermă la reducerea cheltuielilor militare**, al căror nivel actual constituie unul din principalii factori de agravare a situației economice mondiale. În prezent, cursa înarmărilor constituie o povară mai grea decît oricînd pe umerii tuturor popoarelor și este incompatibilă cu eforturile pentru depășirea crizei mondiale, a subdezvoltării și edificarea noii ordini.

Activitatea României pentru instaurarea noii ordini economice internaționale

COORDONATELE PRINCIPALE ale activității țării noastre pentru edificarea noii ordini economice sînt orientate, pe de o parte, în direcția promovării unei politici economice interne și de raporturi externe în deplin consens cu principiile și cerințele acestui concept, iar, pe de altă parte, în direcția inițierii pe plan internațional de acțiuni și măsuri concrete în favoarea dezvoltării țărilor rămase în urmă și de sprijinire a inițiativelor și acțiunilor proprii ale acestor țări.

Din gama largă și diversă de modalități și căi de acțiune prin care România contribuie efectiv la afirmarea noii ordini în lume, ca una din problemele cardinale ale epocii contemporane, se impune a fi amintită, înainte de toate, menținerea acestei probleme în primul plan al preocupărilor partidului și statului nostru, fiind abordată cu consecvență de președintele Nicolae Ceaușescu în convorbirile sale cu șefii de partide și de state, cu alte personalități ale vieții politice internaționale, cu specialiști și activiști pe tărîmul științei și culturii, găsindu-se consacrate în diferite documente bilaterale sau cu vocație internațională.

Acționînd în spiritul cerințelor fîuririi noii ordini, țara noastră a depus și depune în continuare eforturi stăruitoare pentru propria sa dezvoltare economico-socială și pentru amplificarea și diversificarea raporturilor sale cu toate statele. În cadrul relațiilor economice externe îndreptate spre instaurarea noii ordini, România înscrie raporturile cu celelalte țări în curs de dezvoltare atît în contextul colaborării bilaterale, în scopul accelerării progresului lor economico-social, cit și în cadrul luptei generale împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului.

România socialistă acordă o atenție deosebită întăririi unității, colaborării și solidarității țărilor în curs de dezvoltare. „În actualele împrejurări — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu la a 65-a aniversare a fîuririi statului național unitar român — considerăm că țările în curs de dezvoltare trebuie să-și întărească și mai mult solidaritatea și colaborarea, să acționeze mai unite pentru stabilirea unei strategii comune în negocierile cu țările dezvoltate, cit și pentru soluționarea cu forțe proprii a unor probleme ale dezvoltării economice și sociale”.

Avînd în vedere că de la adoptarea Declarației și Planului de acțiune privind instaurarea noii ordini economice internaționale nu s-au realizat progrese vizibile în această privință, deși au avut loc dezbateri repetate în problematica respectivă și a fost proclamat Deceniul al treilea al O.N.U. pentru dezvoltare, ce ține seama de multe din exigențele noii ordini economice, România, împreună cu celelalte țări în curs de dezvoltare, consideră imperativ necesară organizarea de negocieri globale, cu participarea atît a țărilor în curs de dezvoltare cit și a celor dezvoltate. În cadrul acestor negocieri vor trebui să fie adoptate măsuri concrete cu privire la relațiile comerciale și financiar-valutare internaționale.

conf. dr. I. AVRAM

INTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin ordine economică internațională ?
2. În ce constau coordonatele de bază ale noii ordini față de cea veche ?
3. Care sînt principalele trăsături ale conceptului românesc privind noua ordine economică internațională ?
4. Enumerați direcțiile de acțiune pentru fîurirea noii ordini.
5. Care sînt principalele modalități de acțiune ale României socialiste pentru instaurarea noii ordini ?

20 de ani de la crearea
Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

Contribuții la restructurarea relațiilor economice internaționale (II)

ÎN SFERA transporturilor maritime, UNCTAD a elaborat un **Cod de conduită pentru conferințele maritime de linie**, care a fost adoptat în 1974 și a intrat în vigoare în 1983. Acest cod definește principiile pentru fixarea navlurilor și repartitia traficului între armatori. De asemenea, sub egida UNCTAD, s-a adoptat în mai 1980 **Convenția Națiunilor Unite privind transportul multimodal internațional de mărfuri**, care fixează responsabilitățile operatorilor angajați în acest tip de transport (transport internațional de mărfuri implicând folosirea a două sau mai multe moduri de transport). UNCTAD constituie centrul eforturilor depuse în vederea eliminării sistemului flotelor de liberă înmatriculare sau a „pavilionelor de complexitate”, care exercită un efect prejudiciabil asupra dezvoltării transporturilor maritime, în special ale țărilor în curs de dezvoltare. Aceste eforturi au condus la convocarea la Geneva în iulie-august 1984 a Conferinței Națiunilor Unite privind condițiile de înmatriculare a navelor.

În familia Națiunilor Unite, UNCTAD este singurul organism al cărui program de lucru cuprinde problema asigurărilor. Activitățile UNCTAD în această problemă au sprijinit eforturile țărilor în curs de dezvoltare vizând sporirea autonomiei lor individuale și colective în sectorul asigurărilor și reducerea la minimum a ieșirilor lor nete de devize pentru serviciile de asigurări și reasigurări în străinătate.

UNCTAD a adus o contribuție importantă la promovarea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare, prin studii, organizarea de reuniuni și activități de asistență tehnică. UNCTAD a creat în 1977 o comisie privind cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare, care este însărcinată cu examinarea problemelor privind sprijinirea de către țările dezvoltate și organizațiile internaționale a acestei cooperări, care reprezintă o componentă importantă a instaurării unui ordin economic internațional. O preocupare majoră a UNCTAD o constituie în prezent furnizarea asistenței necesare pentru negocierile lansate de curând privind instituirea unui sistem global de preferințe comerciale între țările în curs de dezvoltare.

Expansiunea comerțului între țările cu sisteme social-economice diferite, în special între țările în curs de dezvoltare și țările socialiste dezvoltate, a

constituit, de asemenea, o latură însemnată a activităților UNCTAD. Prin adoptarea de recomandări, organizarea de consultări comerciale bilaterale între țările în curs de dezvoltare și țările socialiste europene, elaborarea de studii și furnizarea de asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare, UNCTAD a contribuit la eforturile vizând impulsivitatea relațiilor economice între țări cu sisteme social-economice diferite.

UNCTAD a jucat un rol activ în elaborarea de măsuri speciale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate (31 de țări în curs de dezvoltare, totalizând circa 250 milioane de locuitori) și defavorizate sub raport geografic (țările fără litoral și insulare). Eforturile UNCTAD în acest domeniu au condus la convenirea la Paris, în 1981, a Conferinței Națiunilor Unite privind țările cel mai puțin avansate, care a adoptat prin consens Noul program substanțial de acțiune pentru anii '80 în favoarea țărilor cel mai puțin avansate. Acest program prevede sporirea considerabilă a asistenței tehnice și financiare pentru aceste țări și aplicarea față de ele de măsuri speciale, preferențiale de politică comercială.

În virtutea unei rezoluții a Adunării Generale a O.N.U., UNCTAD a devenit în 1968 organizație participantă și agenție executivă a PNUD. În această calitate, secretariatul UNCTAD acordă asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare în toate domeniile din competența sa, sub forma serviciilor consultative, formării de personal, cercetărilor și analizelor, precum și a sprijinirii acestor țări în pregătirea participării lor la negocierile interguvernamentale. Programul de asistență tehnică al UNCTAD este finanțat aproape în întregime din resurse extrabugetare, în principal provenind de la PNUD.

Influența UNCTAD asupra activității altor organisme internaționale

ÎN evaluarea realizărilor UNCTAD în cei 20 de ani de existență este necesar să se ia în considerație nu numai rezultatele obținute în cadrul ei, ci și impactul pe care l-a avut asupra acțiunilor altor organisme internaționale. Recomandările primei sesiuni a UNCTAD din 1964 au condus la adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U. de

decizii privind crearea de noi organe destinate să sprijine eforturile de progres ale țărilor în curs de dezvoltare și anume ONUDI și PNUD. Sub influența activității UNCTAD s-a creat în 1968 Comisia Națiunilor Unite pentru dreptul comercial internațional (CNUDCI), în vederea favorizării armonizării și unificării progresive a acestui drept. CNUDCI colaborează strâns cu UNCTAD, prezentându-i în prealabil, pentru observații și sugestii, rapoartele sale anuale, către Adunarea Generală a O.N.U. Ca urmare a influenței UNCTAD, s-au efectuat modificări în structura unor instituții internaționale mai vechi decât UNCTAD, într-un sens favorabil țărilor în curs de dezvoltare. În această privință menționăm, între altele, crearea în cadrul GATT la sfârșitul anului 1964, la câteva luni după încheierea primei sesiuni a UNCTAD, a unui comitet permanent pentru comerț și dezvoltare. De asemenea, potrivit recomandării 131 (V) a sesiunii a V-a a UNCTAD de la Madrid din 1979, GATT a înființat un subcomitet pentru măsurile protecționiste, destinat să examineze, în lumina prevederilor Acordului general, notificările țărilor în curs de dezvoltare privind introducerea de noi măsuri restrictive de către țările dezvoltate.

În același timp, UNCTAD a determinat celelalte instituții internaționale din sistemul O.N.U. să acorde o atenție sporită sprijinirii eforturilor țărilor în curs de dezvoltare, îndreptate spre accelerarea progresului lor economic și social. O influență importantă a exercitat UNCTAD asupra orientării activităților GATT. La puțin timp după terminarea primei sesiuni a UNCTAD, GATT adoptă la 26 noiembrie 1964 partea a IV-a a Acordului general, intitulată „Comerț și dezvoltare”, care modifică unele principii fundamentale care au fost proclamate de UNCTAD I, în special nereciprocity în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. În același timp, în cadrul Runderi Tokyo (1973—1979) de sub egida GATT au fost adoptate decizii care revizuiască textul GATT, în „spiritul UNCTAD”, prevăzând un tratament special, mai favorabil pentru țările în curs de dezvoltare („clauza de abilitare”, care autorizează aplicarea unui tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare, sub forma unei derogări de la clauza națiunii celei mai favorizate, stabilirea de reglementări mai flexibile privind adoptarea

* Prima parte a acestui articol a apărut în Revista economică nr. 23 din 8 iunie 1984

de către țările în curs de dezvoltare de măsuri de salvagardare pentru protejarea echilibrului balanței de plăți și a dezvoltării lor economice etc.).

Influența UNCTAD s-a resimțit și în activitatea FMI. Recomandările UNCTAD au determinat FMI să amelioreze mecanismul său de finanțare compensatorie pentru cazurile în care intervine o scădere bruscă a încasărilor din export, să examineze propunerea privind crearea unei legături între emiteră de D.S.T. și finanțarea dezvoltării, să intensifice dezbaterile sale privind reforma sistemului monetar internațional, pe baze democratice și echitabile.

În pofida realizărilor certe pe care le-a obținut UNCTAD în cei 20 de ani de existență, activitatea acestui organism este departe de a corespunde imperativelor lichidării decalajelor economice între țările dezvoltate și în curs de dezvoltare, ale instaurării noii ordini economice internaționale. Principalul factor care frânează activitățile UNCTAD îl constituie opoziția sistematică a țărilor capitaliste dezvoltate față de eforturile Grupului celor 77 vizând restructurarea sistemului economic internațional, în conformitate cu cerințele instaurării noii ordini economice mondiale. Ca urmare a poziției neconstructive a acestor țări, nu puține recomandări ale UNCTAD au rămas literă moartă, iar UNCTAD nu a putut să adopte măsurile radicale pe care le reclamă eradicarea urgentă a subdezvoltării și asigurarea dezvoltării echilibrate și stabile a economiei mondiale.

Sporirea eficienței UNCTAD necesită manifestarea unei voințe politice ferme a țărilor capitaliste dezvoltate pentru sprijinirea efectivă a procesului dezvoltării în țările rămase în urmă, în interesul ansamblului economiei mondiale, menținerea și întărirea unității și solidarității țărilor în curs de dezvoltare în negocierile de sub egida acestui organism internațional, precum și participarea activă a țărilor socialiste la lucrările sale.

Participarea intensă a României la activitatea UNCTAD

CA MEMBRĂ a UNCTAD, România participă activ la lucrările acestui important organism al O.N.U., acționând în vederea sporirii contribuției sale la eforturile vizând eliminarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale. Mesajele adresate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu diferitelor sesiuni ale UNCTAD, poziția și propunerile României la sesiunea a VI-a a UNCTAD, prezentate din însărcinarea președintelui țării de către conducătorul delegației române la această sesiune, au trezit un viu interes, fiind apreciate drept contribuții deosebite la activitățile acestui organism internațional.

România a promovat în cadrul UNCTAD elaborarea de principii noi ale relațiilor economice internaționale, principii care să țină seama de nevoile țărilor în curs de dezvoltare. Ea a sprijinit adoptarea „Principiilor de la Geneva” în 1964 și a principiilor suplimentare de la Santiago de Chile în 1972. Țara noastră a contribuit activ la redactarea Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, făcând parte din grupul de lucru UNCTAD în-

sărcinat cu întocmirea proiectului acestei carte.

În cadrul UNCTAD, România militază pentru promovarea largă a comerțului internațional, astfel încât acesta să devină cu adevărat un instrument eficient al progresului economic. În acest sens, țara noastră se pronunță pentru contracararea tendințelor protecționiste, eliminarea practicilor discriminatorii, a oricăror condiții politice și de altă natură care frânează comerțul mondial. Ea a subliniat necesitatea de a se aplica mai larg tratamentul special mai favorabil față de comerțul țărilor în curs de dezvoltare, pe bază de nediscriminare și nereziprocity, în special prin îmbunătățirea substanțială a sistemului generalizat de preferințe și extinderea tratamentului preferențial în favoarea acestor țări în domeniul nerarifar.

Este de menționat că România, împreună cu alte țări, a inițiat la UNCTAD diferite rezoluții vizând sprijinirea dezvoltării comerțului internațional, printre care menționăm: importanța și eficacitatea acordurilor comerciale pe termen lung; rambursarea în mărfuri a livrărilor de echipament pe credit; formarea de personal specializat în domeniul comerțului exterior și al ramurilor conexe.

Țara noastră sprijină realizarea Programului integrat al UNCTAD pentru produsele de bază, în scopul stabilizării prețurilor acestor produse la niveluri remuneratorii pentru producători și echitabile pentru consumatori, precum și a promovării comerțului cu aceste produse. Ea consideră important ca, în cadrul acestui Program, să se țină seama în mod corespunzător de interesele țărilor în curs de dezvoltare, importatoare de produse de bază.

România se pronunță pentru sporirea substanțială a fondurilor alocate pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare, soluționarea problemei datoriei externe a acestor țări, convenirea de modalități practice în scopul reducerii și stabilizării dobânzilor la niveluri rezonabile, asigurarea accesului țărilor în curs de dezvoltare la creditele internaționale în condiții preferențiale. Din inițiativa României, însușită de Grupul celor 77, sesiunea a XXIV a Consiliului UNCTAD din martie 1982 a adoptat o rezoluție vizând îmbunătățirea accesului țărilor în curs de dezvoltare la creditele internaționale. Evidențiind interdependența dintre dezarmare și dezvoltare, țara noastră a propus trecerea la reducerea cheltuielilor militare într-o primă etapă cu 10-15%, urmând ca o parte din resursele astfel eliberate să fie folosite pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. La UNCTAD România s-a pronunțat în favoarea restructurării pe baze noi, echitabile, a sistemului monetar-financiar internațional, împărtășind ideea convocării unei conferințe monetar-financiare, care să reglementeze problemele din acest domeniu.

În cadrul UNCTAD, România acționează pentru asigurarea unui transfer substanțial de tehnologie modernă către țările în curs de dezvoltare, în condiții avantajoase. Ea se pronunță pentru urgentarea convenirii cadrului internațional de principii și reguli care să guverneze transferul internațional de tehnologie în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. Țara noastră acționează pentru sprijinirea formării de cadre naționale în țările în curs de

dezvoltare și pentru formularea de politici și măsuri vizând evitarea consecințelor deosebit de negative ale transferului invers de tehnologie, sub forma racolării de cadre din aceste țări.

România sprijină adoptarea de către UNCTAD de măsuri destinate să contribuie la sporirea flotelor acestor țări, extinderea capacității lor portuare și dezvoltarea construcțiilor lor navale. În 1981, țara noastră a aderat la Codul de conduită privind conferințele maritime de linie, negociat în cadrul UNCTAD. Țara noastră se pronunță pentru traducerea în viață a noului program substanțial de acțiune pentru anii '80 în favoarea țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, adoptat, din inițiativa UNCTAD, la Conferința de la Paris din 1981. Acest program va trebui înfăptuit nu pe seama diminuării sprijinului acordat celorlalte țări în curs de dezvoltare, ci în condițiile sporirii ajutorului pentru ansamblul țărilor în curs de dezvoltare. De asemenea, ea este în favoarea adoptării de măsuri specifice pentru facilitarea dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare dezavantajate geografic (fără litoral și insulare).

România participă la activitățile desfășurate de Grupul celor 77, sub auspiciile UNCTAD, în vederea promovării cooperării economice între țările în curs de dezvoltare. În acest sens, este de menționat că România ia parte la negocierile din cadrul UNCTAD vizând instituirea unui sistem de preferințe comerciale între țările în curs de dezvoltare, destinat să faciliteze amplificarea schimburilor economice dintre aceste țări. După cum este cunoscut, România, președintele Nicolae Ceaușescu se pronunță pentru realizarea unei întineri la nivelul cel mai înalt a țărilor în curs de dezvoltare, consacrată extinderii cooperării lor economice reciproce și armonizării pozițiilor lor în negocierile cu țările dezvoltate. Această inițiativă se bucură de sprijin tot mai larg.

Împreună cu celelalte țări membre ale Grupului celor 77, România acționează în vederea întăririi mecanismului de consultări și negocieri din cadrul UNCTAD, în vederea adoptării de către țările membre de măsuri concertate, care să răspundă intereselor dezvoltării armonioase a economiei mondiale, cerințelor edificării noii ordini economice internaționale. România consideră că UNCTAD trebuie să devină un instrument mai eficient pentru convenirea de măsuri concrete, cu implicații practice, în direcția ameliorării situației economice mondiale.

România se pronunță nu pentru o confruntare între țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, ci pentru o colaborare egală, care să pornească de la recunoașterea interdependențelor crescînde între economiile lor naționale și să țină seama de necesitatea imperioasă a progresului economico-social mai rapid al țărilor rămase în urmă, a asigurării unui sprijin mai substanțial în favoarea țărilor sărace din partea țărilor bogate.

Țara noastră, alături de ceilalți membri ai Grupului celor 77, va acționa și în viitor cu fermitate pentru întărirea UNCTAD, pentru creșterea rolului ei în eforturile vizând reducerea și eliminarea decalajelor economice dintre state, instaurarea noli ordini economice internaționale.

Victor ALDEA

R. P. D. COREEANĂ

Repere ale dezvoltării economice in deceniul actual

TRANSFORMAREA Republicii Democratice Coreene într-o țară cu industrie modernă, larg diversificată și agricultură dezvoltată — în măsură să asigure necesitățile interne și o ofertă în creștere la export — reprezintă rezultatul aplicării consecvente a politicii vizând dobândirea și consolidarea independenței economice, scop fundamental ce se reflectă și în obiectivele de dezvoltare ale deceniului actual.

Edificarea economiei socialiste în anii '80 are ca repere de bază obținerea, până la finele deceniului, a unor producții industriale și agricole ridicate: 100 miliarde kWh energie electrică, 120 milioane tone cărbune, 15 milioane tone oțel, 1,5 milioane tone metale neferoase, 20 milioane tone ciment, 7 milioane tone îngrășăminte chimice, 15 milioane tone cereale — niveluri apreciate ca necesare pentru creșterea forței economice a țării, pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. Pentru realizarea lor, încă în perioada celui de-al doilea plan de șapte ani (1978—1984) au fost imprimate ritmuri accelerate de dezvoltare a **industriei**, prin punerea în funcțiune de noi capacități, ca și prin intensificarea producției celor deja construite. De altfel, ritmul susținut de creștere a producției industriale s-a manifestat și în deceniile anterioare (ritm mediu anual de 12,8% în anii '60 și 15,9% în anii '70). Între 1971—1980 producția industrială totală a crescut de circa 4 ori.

Diversificarea structurii aparatului productiv industrial are la bază dezvoltarea **construcției de mașini și utilaje**, în măsură să acopere cea mai mare parte a necesarului pentru dotarea tuturilor celorlalte ramuri industriale, extractive sau prelucrătoare. În nomenclatorul de fabricație al construcției de mașini figurează autocamioane grele, tractoare și buldozere de mare putere, locomotive electrice, generatoare și transformatoare electrice de mare capacitate, mașini-unelte cu performanțe ridicate (strunguri carusel de 20 m, mașini-unelte cu comandă numerică).

Asigurarea bazei de materii prime și semifabricate necesare industriei constructoare de mașini a impus dezvoltarea unei puternice **industrii metalurgice**, prin transformarea uzinei siderurgice Kim Ceaik într-un mare combinat, prin restructurarea și modernizarea centrelor metalurgiei feroase de la

Huanghai și Kangseun și metalurgiei neferoase de la Nampo, precum și prin construirea de noi capacități, în măsură să producă laminate cu caracteristici superioare, în cantități tot mai importante.

Industria chimică a cunoscut, de asemenea, un progres important, în decursul mai multor etape fiind constituite subramuri de bază ale acesteia, care asigură un sortiment variat de produse necesare economiei naționale, între care îngrășămintele fibrele chimice și rășinile sintetice se situează printre cele mai importante. **Industria ușoară și alimentară**, amplasate teritorial în funcție de bazele de materii prime, asigură într-o măsură crescândă nevoile de consum ale populației și suplimentarea ofertei de export.

Dezvoltarea **bazei energetice** constituie, alături de dezvoltarea industriilor de prelucrare primară și secundară, o direcție de primă importanță a strategiei industriale a R.P.D. Coreene. În domeniul energiei sint abordate soluțiile unor centre de mare anvergură — mari exploatari carbonifere, termocentrale cu puteri instalate ridicate, mari hidrocentrale — concomitent cu punerea în valoare, acolo unde condițiile permit, a rezervelor pe care le oferă exploatarea carboniferă de mici proporții și construirea de hidrocentrale cu puteri medii și mici.

Ca rezultat al dezvoltării diferitelor ramuri industriale, în prezent, așa cum rezultă din aprecierile publicate de literatura de specialitate din R.P.D. Coreeană, au fost atinse niveluri pe locuitor comparabile cu cele din țări dezvoltate la o serie de producții industriale de bază, între care energie electrică, oțel, cărbune, metale neferoase, îngrășăminte chimice, ciment și țesături.

În procesul general de dezvoltare și modernizare economică, **agricultura** reprezintă un sector căruia i-a fost acordată o atenție deosebită, sub aspectul consolidării și perfecționării relațiilor de producție, al alocării de mijloace pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale. Producția cerealiară, care a atins 9,5 milioane tone în 1982, rămâne o prioritate și în perspectivă, extinderea sa fiind însoțită și de procesul de diversificare a producției agricole, prin valorificarea posibilităților fiecărei zone administrative în domeniul creșterii animalelor, legumiculturii, pomiculturii și sericiculturii.

Dezvoltarea economică preponderent bazată pe efortul propriu asigură, prin ridicarea potențialului economic al țării, condiții favorabile pentru extinderea **comerțului exterior**. Relațiile de cooperare economică și comerciale cu peste 100 de țări de pe toate continentele contribuie la punerea în valoare, și pe această cale, a progreselor înregistrate în modernizarea economiei. Structura exportului a înregistrat modificări profunde, locul principal revenind produselor prelucrate. Nomenclatorul de export al țării include mașini și utilaje, în special mașini-unelte, utilaje electrotehnice și mijloace de transport auto, linii complete pentru diferite ramuri industriale, precum și unele produse de bază, între care laminate din oțel și metale neferoase, ciment, îngrășăminte, la care se adaugă bunuri de consum alimentare și nealimentare. Potrivit sarcinilor celui de al VI-lea Congres al Partidului Muncii din Coreea, volumul valoric al exporturilor urmează să crească în anii '80 de 4,2 ori.

În spiritul principiilor și prevederilor Tratatului de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, semnat în 1975, reafirmate și îmbogățite prin declarațiile comune ulterioare, **relațiile de colaborare româno-coreene** s-au extins și adâncit pe toate planurile — politic, economic, tehnico-științific și cultural. Un rol decisiv l-au avut întâlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democratice Coreene.

În cadrul relațiilor reciproce un loc important revine creșterii și diversificării colaborării economice, sporirii volumului schimburilor de bunuri materiale. Necesitatea largirii și intensificării cooperării în producție și a sporirii schimburilor comerciale, pentru a contribui la satisfacerea cerințelor economiilor naționale de materii prime și energie, mașini, utilaje moderne și bunuri de consum a fost subliniată de conducătorii celor două țări în cadrul convorbirilor desfășurate în aprilie 1982, cu prilejul cărora a fost semnat și Acordul privind direcțiile de bază ale colaborării economice și tehnico-științifice între Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană. Transpunerea în viață a prevederilor acestui document și a acordurilor interguvernamentale încheiate cu același prilej, cum sînt cele privind colaborarea în domeniul valorificării de zăcăminte de metale neferoase și cooperarea în domeniul folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice, au creat un larg câmp de acțiune pentru dezvoltarea în perspectivă a unei colaborări rodnice, corespunzând posibilităților crescînde ale economiilor noastre și în deplină concordanță cu relațiile de strînsă prietenie statornicite între cele două țări și popoare.

Pavel CERNA

Conjunctură latino-americană

CRIZA economică în America Latină s-a adâncit pînă la cote neobișnuite în 1983, determinînd reducerea standardului de viață la nivelul anilor '60. Astfel, potrivit datelor Băncii Internaționale de Dezvoltare, venitul pe locuitor s-a diminuat numai în cursul anului trecut cu 6%. Reducerea puternică a intrărilor de capital a determinat restrîngerii drastice în activitatea de import și cea investițională.

Principalele aspecte menționate de raportul citat indică: ● reducerea la 56 mrd. dolari în 1983 a importurilor, cu 40 mrd. sub nivelul din 1981; ● diminuarea intrărilor de resurse financiare, în special provenite de la băncile comerciale internaționale, cu peste 20 mrd. dolari în 1982 și cu încă 10 mrd. în 1983; ● scăderea cu 13% a investițiilor interne. La sfr-

șitul anului trecut, datorită externă a Americii Latine însuma 336 mrd. dolari, față de 75,4 mrd. dolari în 1975, nivelul și serviciul ridicat al acestora fiind considerate drept principala cauză a actualelor dificultăți. Totalul datoriei externe reprezenta, la sfîrșitul anului trecut, 56% din P.I.B. al Americii Latine, sau de 3,25 ori valoarea exporturilor totale ale regiunii. Serviciul datoriei externe a determinat ieșiri de de-rize de 66 mrd. dolari în 1982 (față de numai 12 mrd. dolari în 1975), anticipările pentru 1984 fiind departe de a fi promițătoare. Potrivit aprecierilor raportului citat, sporirea exporturilor regiunii, în condițiile creșterii puterii de absorbție a țărilor industrializate ar putea fi singura cale de redresare a situației economice a țărilor latino-americe.

Revirement pe piața metalelor rare

PRIMA parte a acestui an a cunoscut un revirement deosebit al comerțului cu metale rare, însoțită de majorarea prețurilor acestora, pe fondul ieșirii din criză a industriilor consumatoare. Cele mai

bune rezultate se înregistrează la comerțul cu cobalt, antimoniu, cadmiu și seleniu; perspective optimiste sînt avute în vedere în continuare pentru mangan, bismut, vanadiu, molibden și tungsten. Produc-

ția de cobalt, diminuată sensibil în timpul crizei, a înregistrat dublarea prețurilor în primul trimestru al acestui an, la 12,50 lire sterline/tonă după o lungă perioadă de timp în care prețul a fost aproape constant. Inceputul redresării economice a determinat creșterea cererii de antimoniu folosit la bateriile de automobile, la fabricarea unor vopsele speciale și unor mase plastice. Cererea sporită, precum și reducerea livrărilor din China au făcut ca numai în primul trimestru al anului prețul să se majoreze cu aproape 1 000 dolari, față de nivelul de 2 500 dolari/tonă de la începutul anului.

Diminuări s-au înregistrat la livrările de cadmiu și seleniu, furnizate pe piețele occidentale în special de către Japonia. Produs secundar rezultat la extracția de cupru, cadmiul a crescut ca preț, la 1,70 dolari/livră, de la 90 cenți, în timp ce prețul la seleniu a urcat la peste 8 dolari/livră, de la circa 5 dolari, la începutul anului.

Actualele niveluri de prețuri sînt însă considerate de producători ca fiind necorespunzătoare față de nivelul (mai ridicat) din trecut, fapt care determină menținerea unor cantități restrînse oferite pe piață.

Programe de dezvoltare

Sudan: priorități industrial-agrare

ÎN ULTIMII ANI, guvernul Sudanului a întreprins o serie de măsuri pentru îmbunătățirea situației economice a țării, pentru depășirea dificultăților ce se manifestă în economie ca urmare a prețurilor scăzute la produsele de export, a creșterii costului importurilor și a deficitului cronic al bugetului de stat. Ca urmare, P.I.B. a crescut în 1981-1982 (în prețuri constante) cu 2% față de un spor de 1% în 1980-1981. În structura lui pe ramuri, pe primul loc se menține agricultura (34,4% în 1980), urmată de comerț (19,4%) și industrie (7,8%).

Agricultura țării asigură mijloace de existență pentru circa 80% din populația țării și furnizează 90% din încasările din export.

Circa 65% din producția globală agricolă se realizează în sectorul agriculturii moderne irigate sau mecanizate. Cel mai mare sistem de irigații al țării se construiește în regiunea Gezira, prin folosirea apelor captate de barajul Sennar, pe Nil. În prezent continuă lucrările de construire a unui sistem de irigații în bazinul riului Rah'd, unde după încheierea lucrărilor suprafața irigată va ajunge la 336 mii ha. Și în bazinul riului Akbar se construiește un sistem de irigații, suprafața irigată urmînd să însumeze 250 mii ha. Agricultură irigată se dezvoltă de asemenea în zona canalului Jongley-Malakal, lung de 360 km. În perspectivă, în această zonă vor fi date în folosință aproape 1,6 mil. ha terenuri fertile. În cadrul obiectivelor pînă în 1990, agricultura va beneficia de investiții pentru realizarea de ferme agricole și zootehnice, noi sisteme de irigații, iar în industrie vor fi construite fabrici de zahăr, de textile și de materiale de construcție.

În energetică, va începe extracția de țifel (pe baza unui program național special), transportul pînă la Port Sudan urmînd să se facă printr-o conductă în lungime de 1 400 km. Conform planurilor de dezvoltare, se va extinde capacitatea hidrocentralelor, inclusiv prin construirea de obiective noi, ceea ce va face ca pînă în anul 2 000 să se ajungă la o putere instalată totală de aproape 1 000 MW.

Intensificarea activității în industria extractivă va fi axată pe exploatarea zăcămintelor de minereu de fier, mangan, cupru, crom, zinc, aur, argint, gips, azbest și altele, fapt care va face ca importurile să fie dominate de mașini și utilaje și mijloace de transport (autovehicule, vagoane de cale ferată), mașini și utilaje miniere (mașini de excavat, triat și concasat, mașini de încărcat și descărcat).

Potrivit planului de investiții, în 1982/83 — 1984/85 volumul total al acestora va ajunge la 1,9 mrd. lire sudaneze, din care 526 mil. pentru dezvoltarea agriculturii, 126 mil. pentru industrie, 106 mil. pentru dezvoltarea rețelei de aprovizionare cu apă.

Pe linia relațiilor fructuoase de colaborare stabilite în ultimii ani între România și Sudan, cele două părți au constatat existența unor posibilități sporite de cooperare, în special în domeniile energiei, minelor, petrochimiei, construcțiilor civile și transporturilor.

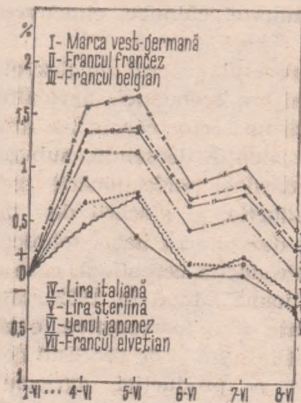
R.C.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 4-8 IUNIE a.c., cursul dolarului S.U.A. față de principalele valute occidentale a prezentat o evoluție contradictorie. Inițial, poziția dolarului pe piața internațională a cunoscut o deteriorare abruptă, cu precădere ca efect al preocupărilor sporite manifestate de investitori față de stabilitatea sistemului bancar al S.U.A., în condițiile în care unele țări latino-americe (unde mari bănci din Statele Unite dețin creanțe substanțiale) au hotărît să suspende temporar plățile efectuate pentru rambursarea datoriilor față de băncile comerciale. Temerilor legate de posibilitatea ca noi țări debitoare latino-americe să procedeze în mod similar, li s-au adăugat presiunile „à la baisse” exercitate asupra dolarului, ca urmare a declarațiilor făcute de un purtător de cuvînt al Sistemului Federal de Rezervă, potrivit cărora banca centrală a S.U.A. nu are cunoștință de existența unui plan de măsuri menit să scoată din impas băncile comerciale din Statele Unite ce dețin creanțe problematice în America Latină. În aceste condiții, un număr tot mai larg de observatori a împărtășit opinia că autoritățile monetare centrale din S.U.A. nu vor putea proceda la noi măsuri de restrîngere a creditului și de majorare a dobînzilor interne, chiar în fața riscului unei accelerări a ritmului inflației. La începutul intervalului analizat, o serie de observatori speculau și în legătură cu posibilitatea unei eventuale reduceri apropiate a taxei oficiale a scontului în Statele Unite.

Începînd de la jumătatea perioadei analizate, cursul dolarului a cunoscut un proces de redresare treptată. Cu toate că problemele de lichiditate ale băncilor din Statele Unite au convins mulți operatori de devize că Sistemul Federal de Rezervă nu va restrînge politica de credit, au persistat serioase îndoieli cu privire la posibilitatea unei reduceri abrupte a nivelului dobînzilor. Aceste îndoieli au fost amplificate de majorarea nivelului dobînzilor la fondurile federale la peste 11%,

Dolarul S. U. A. : redresare treptată

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în intervalul 4-8 VI; bază: 1 VI 1984

unii observatori fiind tentați chiar să interpreteze acest fenomen ca reflectînd începutul unor măsuri de majorare a dobînzilor interne de către banca centrală a S.U.A. La re consolidarea poziției dolarului S.U.A. pe piața internațională a contribuit și accentuarea conflictului din zona Golfului Persic. La finele intervalului analizat, cursul dolarului S.U.A. a depășit cotele atinse la sfîrșitul precedentei săptămîni față de lira sterlină, francul elvețian și yenul japonez (această din urmă valută fiind în mod deosebit afectată de evoluția conflictului irano-irakian și de speculațiile apărute în consecință pe piață în legătură cu o posibilă restrîngere a aprovizionării cu țifel a economiei nipone). Față de valutele din cadrul Sistemului Monetar (vest-) European, cursul dolarului nu a reușit să atingă cotele de la finele săptămîinii precedente. În ziua de 8 iunie a.c., principalele valute occidentale cotau față de dolarul S.U.A. după cum urmează (în paranteză sînt date nivelurile din ziua de referință de 1 iunie a.c.): lira sterlină 1,3925 dolari (1,3950), francul elvețian 2,2475 franci/dolar (2,24), yenul japonez 231,50 yeni/dolar (230,75), marca vest-germană 2,6975 mărci/dolar (2,71), francul belgian 55,07 franci/dolar (55,20), francul francez 8,2975 franci/dolar (8,32), lira italiană 1 672 lire/dolar (1 673).

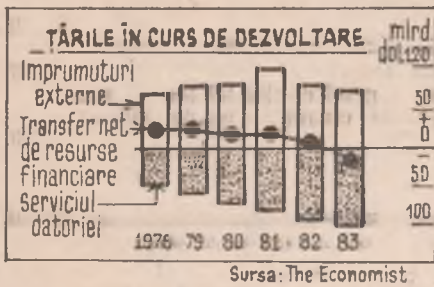
Dobînzile la fondurile în principalele eurovalute au prezentat o evoluție descendentă (se dau nivelurile din zilele de 1 și 8 iunie a.c. la depozitele constituite pe termen de 6 luni): eurodolari 12,5625 și 12,25%, euro-mărci vest-germane 6,375 și 6,1875%, eurofranci elvețieni 4,50 și 4,25%, eurolire sterline 10,50 și 10,00%.

Prețul aurului s-a înscris de asemenea pe o curbă descendentă, situndu-se la ultimul fixing de la Londra din intervalul analizat la 386 dolari/uncie.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Transfer net de resurse

CALCULELE Băncii mondiale relevă că anul trecut țările în curs de dezvoltare au transferat celor dezvoltate sume reprezentând cota anuală de rambursare a datoriei externe și dobânzi în contul acesteia în valoare totală de 96 miliarde de dolari. Această sumă întrece cu 11 miliarde dolari valoarea împrumuturilor pe termen mediu și lung acordate acestor țări în același an. Cu alte cuvinte, țările sărace finanțează în prezent pe cele bogate. Până anul trecut, sensul transferului net de resurse financiare era in-

vers: în perioada 1978-1981 țările în curs de dezvoltare primeau anual de la țările dezvoltate cu cca 28 miliarde de dolari mai mult decât rambursau acestora sub formă de rate propriu-zise și dobânzi. În 1982, anul crizei datoriei externe a Mexicului și altor țări latino-americane, valoarea transferului net de resurse în favoarea țărilor în curs de dezvoltare se redusese la 6,6 miliarde dolari.

R. F. G. — stimularea industriilor de vîrf

PERSISTENȚA unor decalaje tehnologice între S.U.A. și Japonia, pe de o parte și economiile vest-europene, pe de altă parte, au determinat decizia guvernului vest-german de a subvenționa un program, în valoare de 3 miliarde mărci, menit să stimuleze micro-electronica, comunicațiile și industria tehnicii de calcul. Programul acoperă o arie largă de activități, incluzând și pregătirea de cadre pentru specialități de viitor. Cele mai reprezentative domenii de producție către care se vor îndrepta investițiile sînt rețelele telefonice digitale, sisteme periferice pentru microcalculatoare, tehnologii folosite în proiectarea cu ajutorul calculatorului, software și roboți industriali. Se speră ca, prin aplicarea măsurilor avute în vedere, industriile de echipamente pentru informatică și comunicații să crească anual cu 7-8% în cursul acestui deceniu, respectiv cu o rată dublă față de cele mai dinamice sectoare tradiționale. Producția vest-germană de circuite integrate acoperă în prezent numai 60% din ce-

rearea pieței interne, față de 113%, în cazul Statelor Unite sau 123%, în cel al Japoniei. Industria R.F.G. folosea în 1982 mai puțin de 4000 de roboți, număr care reprezenta o treime din totalul roboților existenți în industria japoneză sau jumătate din numărul roboților utilizați în Statele Unite.

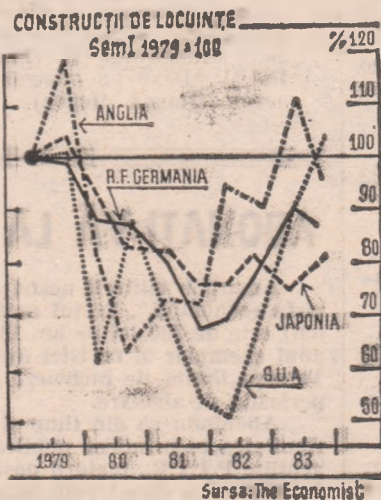
Polonia: economia în primele luni ale anului

ORGANUL central de statistică al Poloniei a publicat recent date cu privire la evoluția economiei în luna aprilie a anului curent, caracterizată prin rezultate favorabile, care au permis menținerea sau chiar îmbunătățirea indicatorilor economici pentru întreaga perioadă ianuarie-aprilie a.c.

În primele patru luni ale anului 1984, producția în sectorul socialist al industriei a crescut față de ianuarie-aprilie 1983 cu 4,3% (4,8% în luna aprilie a.c.), creștere realizată prin ridicarea productivității muncii. În domeniul construcțiilor, în aceeași perioadă s-a înregistrat un spor de producție de 12,1%. Exporturile au marcat în intervalul ianuarie-aprilie o creștere cu 19,4%, iar importurile cu 14% (în prețuri constante), înregistrîndu-se o substanțială depășire a importului din țări nesocialiste de către exporturile pe această relație de schimb.

„Barometru“ economic

PUBLICAȚIA britanică The Economist ilustrează pe exemplul citorva țări occidentale funcția de „barometru“ al evoluției economice, îndeplinită de indicatorii referitori la activitatea de

construcții și în mod special la construcțiile de locuințe. Fără a relua explicații teoretice pe care economiștii occidentali le atașează în mod obișnuit semnificației acestui indicator, sursa citată menționează că dinamica con-

strucțiilor de locuințe este primul indicator care anunță o înviore economică, după cum exercită aceeași funcție și în cazul apropierei unei crize economice. Pe o perioadă de cîțiva ani, 1979-1983 (vezi graficul), interval în cadrul căruia criza economică occidentală a atins puncte critice neegale în perioada postbelică, evoluția construcțiilor de locuințe își confirmă rolul de indicator reprezentativ. În cazul S.U.A., în comparație cu jumătatea anului 1979 (considerată 100), nivelul activității din construcția de locuințe reprezenta în 1982 numai 50%. Redresarea în 1983 a acestui indicator, corespunzător tendinței de înviore economică, a însemnat, de fapt, revenirea construcțiilor de locuințe la un nivel comparabil cu cel înregistrat în 1979. În cazul altor țări dezvoltate, dar mai ales al Japoniei, indicatorul în cauză a marcat o evoluție moderată, fără salturi de proporții, ceea ce de altfel a coincis cu o evoluție economică mai puțin perturbată de criză. În cazul R.F. Germania și Marii Britanii scăderile înregistrate de construcția de locuințe în a doua jumătate a anului 1983 ar putea anunța deja, după cum menționează sursa citată, o slăbire a creșterii în anul 1985.

Albania — orientări în investiții

ÎN CURSUL actualului cincinal dezvoltarea economică a Albaniei este preponderent orientată spre utilizarea factorilor intensivi de creștere. În acest context, 40% din investițiile prevăzute pentru industrie sînt destinate extinderii și modernizării capacităților de producție existente, în numeroase cazuri fără intreruperea activității acestora. Volumul total al investițiilor în economie însumează, la nivelul actualului cincinal, 25 miliarde leka, echivalînd cu investițiile efectuate în întreaga perioadă 1951-1970. Dezvoltarea bazei energetice și de materii prime continuă să fie o prioritate a economiei albaneze, inclusiv în ce privește investițiile. În prezent, în țară se extrag peste 40 de tipuri de materii prime și combustibili. Un program intens de identificare a rezervelor geologice și determinare a rezervelor exploatabile industrial este menit să faciliteze planificarea pe termen lung a extracției, prelucrării și exportului de asemenea produse. În structura balanței energetice, concomitent cu creșterea utilizării cărbunelui și hidroenergiei, un loc tot mai important revine țițeiului și gazelor naturale, a căror prospec-tare și exploatare sînt considerate sarcini prioritare în actuala etapă.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dez-
voltării Economice și Sociale — Insti-
tutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 24 din 15 iunie 1984

- O nouă și importantă contribuție la dezvoltarea colaborării româno-po-lone (Ioachim Silvestru) 1
- Avuția națională — generator al dezvoltării economico-sociale a Româ-niei (I) (Manea Mănescu) 2

23 AUGUST 1944 — 23 AUGUST 1984

- Realizări de anvergură istorică în dezvoltarea economico-socială a țării. Tractoarele românești pe meridianele lumii (Virgil Necșoiu) 5

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Realizarea exemplară a sarcinilor de plan. Accelerarea punerii în funcțiune a noilor capacități energetice (Gheor-ghe Cocoș) 7
- Optimizarea transportului pe calea fe-rată (Aurel Dumitru Popa) 9
- Posibilități de sporire a eficienței eco-nomice în pomicultură (Creola Mănes-cu) 11
- Perfecționarea sistemului informațio-nal al întreprinderii de comerț exte-rior, în concordanță cu cerințele actuale ale exportului (I. Maravela, N. Frățiloiu) 13

ȘTIINȚA-TEHNOLOGIE-EFICIENȚA

- Tendințe în promovarea progresului tehnic contemporan (Barbu Gh. Petres-cu) 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Concepție unitară, operativitate, efici-ență în aprovizionarea cu metal (Mihai Antoniu) 17

TEORII • IDEI

- Repartizarea fondurilor sociale de con-sum (I) (Gr. Vâlceanu, Maria Molnar) 19
- Informație-comunicație și dezvoltare (II) (Ioniță Olteanu) 20
- Școli • curente • economiști. Limite ale modelelor neomarginaliste cu privire la organizațiile economice internaționale (II) (Costea Munteanu) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Activitatea României pentru instaura-rea noului ordinii economice internațio-nale (I. Avram) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- UNCTAD : Contribuții la restructurarea relațiilor economice internaționale (II) (Victor Aldea) 27
- R.P.D. Coreeană. Repere ale dezvoltării economice în deceniul actual (Pavel Cerna) 29
- Tendințe-conjuncturi 30
- Mondorama 31

IN SUPLEMENT : Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- A new and important contribution to the development of the collaboration between Romania and Poland (Ioachim Sil-vestru) 1
- The national wealth : a source for the economic and social development of Romania (I) (Manea Mănescu) 2
- Romanian tractors on the world's meridians (Virgil Necșoiu) 5
- New energy capacities to be quickly committed (Gheorghe Cocoș) 7
- Getting the optimum level in the railroad transports (Aurel Du-mitru Popa) 9
- Ways to increase the economic efficiency in fruit-growing (Creo-la Mănescu) 11
- A better informational system of the foreign trade enterprise in concordance with the current requirements of the export activity (I. Maravela, N. Frățiloiu) 13
- Trends in the promotion of the contemporary technological pro-gress (Barbu Gh. Petrescu) 15
- A unique outlook, effectiveness and efficiency in the metal-supply activity (Mihai Antoniu) 17
- The distribution of the social funds for consumption (Gr. Vâl-ceanu, Maria Molnar) 19
- Information-communication and development (II) (Ioniță Ol-teanu) 20
- Schools • trends • economists. The limits of the neo-margi-nalist models concerning the international economic organizati-ons (Costea Munteanu) 22
- UNCTAD : Contributions to the reshaping of the internatio-nal economic relations (II) (Victor Aldea) 27
- The Korean People's Democratic Republic. Guidelines of the economic development during the current decade (Pavel Cerna) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Новый и важный вклад в развитие румыно-польского сотрудни-чества (Иоаким Сильвестру) 1
- Национальное богатство — источник социально-экономического развития Румынии (I) (Манея Мănescу) 2
- Достижения исторического размаха в социально-экономическом развитии. Румынские трактора на меридианах мира (Вирджил Нещою) 5
- Ускорение пуска в действие новых энергетических мощностей (Георге Кокoш) 7
- Оптимизация железнодорожного транспорта (Аурел Думитру Попа) 9
- Возможности повышения экономической эффективности в пло-доводстве (Креола Мănescу) 11
- Совершенствование информационной системы внешнегoрoвoгo предприятия в соответствии с актуальными требованиями экспорта (И. Маравела, Н. Фрăцилоу) 13
- Тенденции во внедрении современного технического прогресса (Барбу Г. Петреску) 15
- Единая концепция, оперативность, эффективность в снабжении металлом (Михай Антониу) 17
- Распределение общественных фондов потребления (I) (Гр. Вьл-чану, Мария Молнар) 19
- Информация — сообщение — развитие (II) (Ионица Олтяну) 20
- Школы — течения — экономисты. Ограниченность неомаржи-налистских моделей относительно международных экономи-ческих организаций (Кoстeя Мунтяну) 22
- ЮНКТАД: вклад в перестройку международных экономи-ческих отношений (II) (Виктор Алдя) 27
- КНДР. Вехи экономического развития в настоящем десяти-летии (Павел Черпа) 29

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Re-vista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămî-nal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

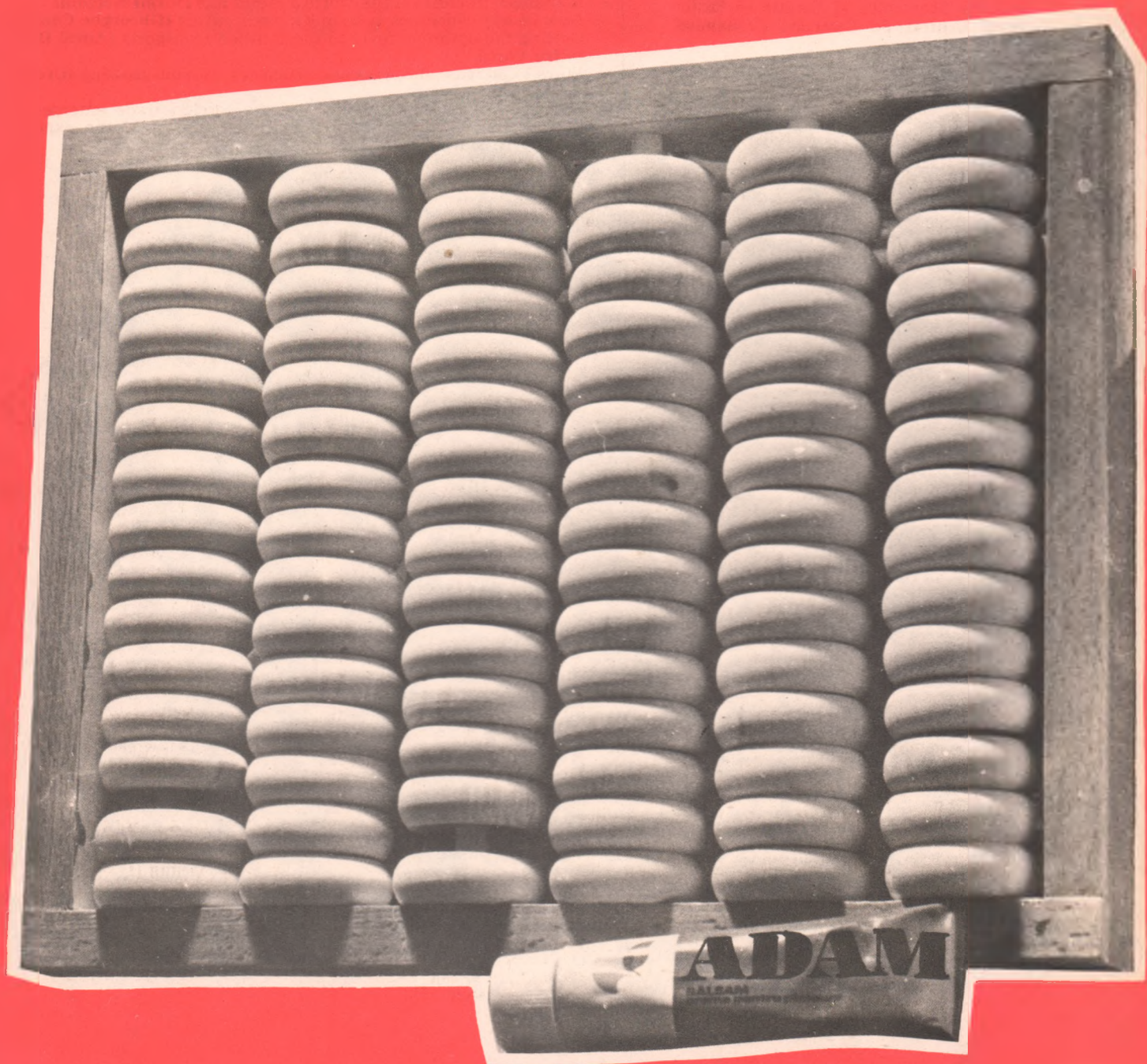
Abonindu-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurați con-tinuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și a-gențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției : Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă : P.O. Box 12—201, telex 10376 prsfr București, calea Griviței nr. 64—66.

Redacția și administrația : 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28—30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

TRUSA

ADAM

CENTRALA INDUSTRIALĂ DE MEDICAMENTE, COSMETICE, COLORANȚI ȘI LACURI
Cerințele tot mai largi pentru produsele cosmetice realizate de Întreprinderea „MIRAJ” reprezintă garanția calității lor superioare.
In imagine : TRUSA „ADAM” PENTRU MASAJUL PICIOARELOR.

Producător : ÎNTREPRINDEREA DE PRODUSE COSMETICE MIRAJ-BUCUREȘTI

bucuria copiilor

IUNIE – LUNA LUI CIREȘAR I IUNIE – LUNA CADOURILOR PENTRU COPII I

Copilăria este vîrsta cînd cei mici sînt învățați și ajutați să inventeze și să capete îndemnări practice.

Să le oferim posibilitatea dezvoltării acestor atribute și cu prilejul LUNII CADOURILOR PENTRU COPII.

Magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă așteaptă cu o varietate de jocuri și jucării destinate copiilor de diferite vîrste :

- truse pentru traforaj, pentru micii chimiști sau electroniști ;

- jucării din carton poligrafiat cu diferite teme educativ-distractive. Acestea contribuie la dezvoltarea apti-

tudinilor și chiar a talentului pentru viitoarea meserie ;

- jucării metalice litografiate (autoutilitare, frigider, sobe, garnituri de bucătărie) ;

- jocuri de construcții aero și navomodele ;

- jucării mecanizate din metal și material plastic ;

- mini-vehicule (troinete, triciclete, roțile) ;

În IUNIE – LUNA CADOURILOR PENTRU COPII, magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat sînt aprovizionate cu o diversitate de jucării și jocuri adecvate vîrstei preșcolare și școlare.